

Plenumvergadering

van

DONDERDAG 13 FEBRUARI 2025

Namiddag

Séance plénière

du

JEUDI 13 FÉVRIER 2025

Après-midi

De vergadering wordt geopend om 14.15 uur en voorgezeten door de heer Peter De Roover, voorzitter.
La séance est ouverte à 14 h 15 et présidée par M. Peter De Roover, président.

De **voorzitter**: De vergadering is geopend.
La séance est ouverte.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. U kunt die terugvinden op de webstek van de Kamer en in het integraal verslag van deze vergadering of in de bijlage ervan.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans le compte rendu intégral de cette séance ou son annexe.

Aanwezig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering:
Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance:
Bart De Wever, David Clarinval.

Collega's, ik ben blij dat we hier verzameld zijn voor een eerste gewone zitting. Ik neem aan dat die iets korter zal zijn dan die van vorige week. Houd u niet in, maar laten we die ambitie toch maar koesteren.

De heer Dermagne vraagt het woord.

Mondelinge vragen

Questions orales

Pierre-Yves Dermagne (PS): Bonjour à toutes et tous, monsieur le premier ministre, monsieur le ministre.

Monsieur le président, j'ai été, et je ne suis sans doute pas le seul, surpris du changement d'ordre du jour quant à l'ordre des questions d'actualité. Il était initialement prévu que nous puissions, certains collègues et moi-même, interroger M. le premier ministre sur les accords secrets de ce gouvernement et sur leurs conséquences pour la classe moyenne. De manière assez surprenante, même si l'autre sujet qui fait l'objet de plusieurs questions parlementaires est lui aussi important, l'ordre des questions a été modifié.

Pouvez-vous nous expliquer la raison de ce changement, monsieur le président?

De **voorzitter**: Mijnheer Dermagne, de regering heeft gevraagd de vragen in die volgorde te behandelen en dat is niet in strijd met het Reglement.

Pierre-Yves Dermagne (PS): C'est donc à la demande du gouvernement que l'ordre du jour de cette Chambre a été déterminé. Cela me paraît être une application particulière et osée de notre Règlement. Il me semblait – même si je ne suis qu'un modeste juriste, sans grande expérience politique et parlementaire – que le gouvernement était à la disposition des parlementaires et du Parlement. Je demande, monsieur le président, que vous fassiez respecter le Règlement, la tradition et la jurisprudence parlementaire, et que vous soyez le président de tous les parlementaires!

De **voorzitter**: Mijnheer Dermagne, aangezien tien vragen over het eerste thema en drie over het tweede thema werden ingediend, zag ik de logica ervan absoluut in. We zullen het Reglement van de Kamer natuurlijk nooit overtreden; hoe dan ook heeft het daaromtrent geen bepalingen. In de reeks van tien vragen zit overigens ook een vraag van uw fractie. Ik begrijp dat u pogingen onderneemt om er manoeuvres in te zien, maar de logica spreekt tegen u, denk ik.

Alexia Bertrand (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik moet collega Dermagne hier steunen.

Het gaat niet over het aantal vragen en evenmin over de volgorde die de regering wenst. Van tel is het moment waarop de vragen ingediend worden. Ik moet erkennen dat collega Dermagne zeer snel was met de indiening van zijn vraag, sneller dan collega Van Quickenborne. U mag dat niet zomaar wisselen; we moeten de volgorde respecteren.

De **voorzitter**: Mevrouw Bertrand, kunt u het artikel van het Reglement opnoemen dat hier overtreden is? Wanneer u zegt dat het niet zomaar mag, dan verwacht ik dat u daarvoor argumenten hebt.

Barbara Pas (VB): Mijnheer de voorzitter, ik moet de terechte opmerking van collega Dermagne ondersteunen.

U zegt dat de volgorde louter op vraag van de regering werd omgewisseld. We gaan daarmee altijd zeer constructief en flexibel om, als dat gemotiveerd is. Als een minister nog andere vergaderingen heeft, later is of weg moet, hebben we daar nooit een probleem van gemaakt. De regering bepaalt echter niet de werkzaamheden van dit Huis.

U hebt gelijk wanneer u opwerpt dat daarover niets in het Reglement staat. Een gebruik dat ondertussen echter al heel lang wordt toegepast, is dat bij vragen over verschillende onderwerpen aan dezelfde minister, de eerst ingediende vraag als eerste aan bod komt, in chronologische volgorde. Die logica werd gehanteerd, tot de regering de volgorde nu heeft omgedraaid. De logica van de chronologie werd altijd toegepast. Ik hoor geen motivatie waarom daarvan nu plots afgeweken zou moeten worden.

De **voorzitter**: Ik heb die ook niet gehoord, maar misschien gaf minister Clarinval er de voorkeur aan om die vragen eerst te behandelen. In alle eerlijkheid, wat hier naar voren wordt gebracht, is redelijk zonder inhoud.

Wil de regering naar de oorspronkelijke volgorde terugkeren? Ik denk niet dat dat de regering in het gedrang zal brengen.

Collega's, als u dat wenst, zullen we de vragen dus conform de oorspronkelijke volgorde behandelen. (*Instemming*)

Désolé, monsieur Clarinval, vous devrez rester un peu plus longtemps.

01 Questions jointes de

- Pierre-Yves Dermagne à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'accord secret entre le premier ministre et M. Bouchez concernant la taxe sur les plus-values" (56000415P)

- Vincent Van Quickenborne à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les propos du premier ministre au sujet de la taxe sur les plus-values" (56000423P)

- Lode Vereeck à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'accord secret concernant la taxe sur les plus-values" (56000424P)

01 Samengevoegde vragen van

- Pierre-Yves Dermagne aan Bart De Wever (eerste minister) over "De geheime afspraken tussen de eerste minister en de heer Bouchez over de meerwaardebelasting" (56000415P)

- Vincent Van Quickenborne aan Bart De Wever (eerste minister) over "De uitspraken van de eerste minister over de meerwaardebelasting" (56000423P)

- Lode Vereeck aan Bart De Wever (eerste minister) over "De geheime afspraken over de meerwaardebelasting" (56000424P)

01.01 **Pierre-Yves Dermagne** (PS): Merci, monsieur le président de l'ensemble des parlementaires! Monsieur le premier ministre, puisque le présent semble manifestement vous peser, c'est à l'historien qui sommeille en

vous que je vais m'adresser.

"Publicité sauvegarde du peuple". Cette phrase prononcée à Paris le 13 août 1789 par Jean Sylvain Bailly, premier président du tiers état, premier président de l'Assemblée nationale figure au fronton de l'Hôtel de ville de Verviers. Elle signifie que tout ce qui est d'intérêt public doit être rendu public, que tout ce qui concerne le sort du peuple, que tout ce qui est fait en son nom, doit lui être révélé. Ce qui en découle est simple: la publicité de l'information et la liberté de la presse doivent être considérées comme des piliers de nos démocraties.

Or, depuis samedi, ces principes fondamentaux sont foulés au pied par votre gouvernement et certains membres de votre majorité. Puisque quelques heures seulement après notre marathon parlementaire, nous apprenions avec stupéfaction de la bouche même d'un président de parti de votre majorité qu'il existe un accord secret rédigé de votre main sur les plus-values visant bien entendu à épargner une fois de plus les plus riches au détriment de la classe moyenne.

Vous avez estimé, du haut de votre trône, ne pas devoir révéler au Parlement, aux représentants du peuple, cet accord. Alors, monsieur le premier ministre: qui n'a rien à cacher, n'a rien à craindre. Si vous cachez ce document dont vous avez reconnu vous-même l'existence, c'est que vous savez que vous avez quelque chose à vous reprocher ou à cacher à certains de vos partenaires.

Mes questions sont donc simples: Allez-vous enfin produire ce document afin que nous puissions chacune et chacun l'analyser? Quelle est la teneur de cet accord? Donne-t-il raison au président du MR ou aux représentants de Vooruit et du cd&v? Je vous remercie.

01.02 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, collega's, ik wil het niet hebben over briefjes en papiertjes. Ik wil het hebben over het regeerakkoord.

Mijnheer de eerste minister, als toenmalig formateur hebt u iets interessants gezegd over de meerwaardebelasting. U hebt namelijk voor de camera's, maar ook tijdens uw congres, verklaard dat de Vlaamse spaarder, die zijn centjes tien jaar of langer bijhoudt, geen meerwaardebelasting zou moeten betalen. U hebt dat gezegd. Precies op dat punt bent u tegengesproken door uw coalitiepartner, Vooruit. De voorzitter van Vooruit heeft neen gezegd, en vicepremier Vandenbroucke heeft verklaard dat er geen komma aan het regeerakkoord zou worden gewijzigd.

Mijnheer de premier, als men het regeerakkoord leest, dan moet men vaststellen dat die uitzondering er niet in vermeld wordt. Ze heeft er ooit in gestaan, maar nu staat ze er niet meer in.

Voor mij, alsook voor veel Vlamingen, rijst de vraag waarom Bart De Wever dat destijds heeft verteld? Was hij vermoed? Was het een vergissing? Heeft hij voor zijn beurt gesproken? Het is een feit dat u met Arizona voor veel ongerustheid hebt gezorgd bij de Vlaamse spaarders. Het is een feit dat de mensen zich afvragen wat er met hun centen zal gebeuren, zoals bijvoorbeeld die leraar die elke maand spaart voor zijn dochter zodat zij een huis zou kunnen kopen. Ze vragen ze af of er nu een uitzondering is of niet.

Mijnheer de premier, ik wil u twee vragen stellen. Bent u bereid om uw uitspraak over de Vlaamse spaarder – die geen meerwaardebelasting moet betalen indien hij zijn geld tien jaar bijhoudt –, vandaag, hier in het Parlement, voor ons en de bevolking, te herhalen? Kunt u ons vervolgens zeggen waar die uitspraak in het regeerakkoord staat?

01.03 Lode Vereeck (VB): Gedurende 236 dagen heeft de huidige coalitie onderhandeld over de vorming van een regering. Twee keer heeft de coalitie bijna haar nek gebroken over de meerwaardebelasting. De soap duurt voort. Geheime deals, papiertjes, werkdocumenten: er is niets zo dodelijk voor een economie en de kapitaalmarkten als onduidelijkheid en fiscale rechtsonzekerheid.

De meerwaardetaks, waaraan geen fundamentele fiscale hervorming is gekoppeld, maar die louter dient voor het vullen van budgettaire putten of als politieke trofee, is slecht voor de economie. Bovendien is de taks een administratief gedrocht. Mijnheer de eerste minister, indien u toch doorzet, is financiële rechtszekerheid cruciaal voor onze economie en cruciaal voor de mensen die werken en sparen. U hebt verklaard dat wie zijn aandelen langer dan tien jaar in bezit houdt, is vrijgesteld van een meerwaardebelasting. Was dat een *slip of the tongue* of een vergissing? Dat geloof ik eerlijk gezegd niet. U bent immers, ten eerste, een historicus met

het geheugen van een olifant. De vrijstelling is, ten tweede, volstrekt logisch en zinvol. De meerwaardebelasting is geen klassieke belasting om de overheid te financieren, omdat de opbrengsten afhankelijk zijn van de grilligheid van de beurs en dus erg onzeker zijn. Een meerwaardetaks is daarentegen een sturende belasting om speculatie en casinokapitalisme te ontmoedigen. Een vrijstelling voor wie op lange termijn investeert in de reële economie is dan ook logisch, rechtvaardig en economisch zinvol.

Mijnheer de eerste minister, hoe zit het nu? Zonder in te gaan op de praktische details, wil ik van u het volgende weten. Is het principe van een vrijstelling voor wie zijn of haar aandelen langer dan tien jaar in bezit heeft, al dan niet aanvaard en afgeklopt door de coalitie?

01.04 Bart De Wever, premier ministre: Merci, chers collègues, pour vos questions.

Je vais être clair et précis sur le sujet. Comme chaque partenaire de la coalition l'a déjà déclaré à de multiples reprises dans la presse, il n'y a pas d'accord secret concernant les modalités de la taxe sur les plus-values, ni sur d'autres sujets d'ailleurs.

Comme je l'ai communiqué au président de la Chambre le week-end passé, il est évident que, lors des négociations, de nombreuses notes ont été échangées concernant pratiquement chaque mesure de l'accord de gouvernement. Mais ce qui compte, c'est le texte final de l'accord, un texte que chacun peut lire en toute transparence. Ce texte de 200 pages pose le cadre des mesures que nous allons prendre. Il a été approuvé la semaine dernière à l'issue d'un débat de 40 heures. Il s'agissait du plus long débat sur une déclaration gouvernementale depuis les années 1980.

La direction que veut prendre ce gouvernement dans les années à venir est très claire.

Het regeerakkoord voor de komende legislatuur is veel gedetailleerder dan de voorgaande regeerakkoorden, maar het is uiteraard geen exhaustieve beschrijving van elke modaliteit van iedere maatregel. Daarvoor is het, zoals altijd, wachten op de wetsontwerpen die modaliteiten kunnen bevatten die niet in het regeerakkoord zijn beschreven.

Ik zal derhalve hier geen modaliteiten herhalen die niet in het regeerakkoord staan, maar ik zeg wel dat alle modaliteiten in de schoot van de regering zullen worden besproken. Daarna zullen die wetsontwerpen met al die modaliteiten opnieuw, zoals altijd, hier in volle transparantie worden besproken en ter stemming worden voorgelegd.

De komende maanden zullen dus alle legitieme vragen die er nog zijn en die vandaag worden gesteld over de meerwaardetaks worden beantwoord bij de opstelling van het wetsontwerp en de debatten hierover in het Parlement.

01.05 Pierre-Yves Dermagne (PS): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, décidément, les débuts de ce gouvernement sont pénibles et même – oserais-je le dire – tristes. Ce sont tout d'abord des promesses trahies: celle d'augmenter le salaire net des travailleurs et des travailleuses de 500 euros en plus par mois. Ensuite, c'est un mensonge budgétaire: un château de cartes de chiffres. Et, puis, aujourd'hui, c'est un manque flagrant de transparence, puisque vous faites mentir vos présidents de partis qui, ce samedi, dans la presse, évoquaient cet accord secret écrit de votre main même et lui donnant raison sur l'interprétation de la taxe sur les plus-values pour épargner, une fois de plus, les plus riches au détriment de la classe moyenne. Ce n'est pas un bon début, monsieur le premier ministre! Ce n'est pas un début digne des attentes et des besoins de la population belge, d'autant que l'on sait qu'il y a d'autres accords secrets.

Dans les couloirs de la Chambre, pendant ces 40 heures de débat, nous avons appris par exemple qu'il y avait un accord sur l'IVG (...). (*M. Dermagne lance un cahier rouge sur le banc du premier ministre.*)

01.06 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mijnheer de eerste minister, bedankt dat u niet antwoordt op mijn vraag, maar vooral bedankt dat u niet herhaalt wat u voor de camera's en voor uw eigen congres hebt verklaard. U hebt dat niet herhaald en dus laat u de middenklasse vallen. U durft het hier niet te herhalen omdat u niet het akkoord hebt van uw coalitiepartners.

Mijnheer de eerste minister, ik wil verwijzen naar de woorden van een politicus die nog niet zo lang geleden

het volgende zei: "Ik ben tegen de meerwaardebelasting, want die meerwaardebelasting treft de middenklasse. Die belasting komt uiteindelijk bij de middenklasse terecht, bij de Vlaamse middenklasse." Die persoon zei ook: "De meerwaardebelasting is een anti-Vlaamse belasting." Weet u wie dat gezegd heeft? Bart De Wever, de man die vandaag eerste minister is.

Wat een bocht! 25 jaar lang hebben wij van de Vlaamse liberalen die taks tegengehouden en u voert ze in, op enkele maanden tijd. *Shame on you!* Dat is de reden waarom deze taks de De Wevertaks heet, een taks tegen de Vlaamse middenklasse!

01.07 Lode Vereeck (VB): Veertig uur is er gedebatteerd over het regeerakkoord en de meerwaardebelasting, maar er kwam geen antwoord. Ook vandaag kwam er geen antwoord. Dit is gewoon dag 249 van de regeringsonderhandelingen. Het dispuut ettert gewoon voort. Het lijkt Vivaldi wel! Uw coalitiepartners spreken elkaar tegen. U schept zelf onzekerheid. Jambon weet van niets.

Weet u wat we wel weten, mijnheer de eerste minister? Weet u waar iedereen het over eens is? Alle fiscale experts en zelfs Jambon en Bouchez zeggen dat het vooral de Vlamingen zijn die deze belasting zullen betalen. De Vlamingen die hard werken en sparen voor hun kinderen of voor hun oude dag.

Hoe kunt u als Vlaams-nationalist die in de campagne pretendeerde voor Vlaamse welvaart te zijn, dat aanvaarden? Of moet u als Belgische eerste minister gewoon meedoen met het pluimen van de meest gepluimde kip ter wereld, de Vlaming? Deze taks vernietigt Vlaamse welvaart en uw regering is daar mee verantwoordelijk voor.

Persoonlijk feit Fait personnel

De **voorzitter**: Collega Bouchez laat mij weten dat hem door collega Dermagne gedachten in de mond zijn gelegd waarin hij zich niet herkent. Hij heeft een persoonlijk feit ingeroepen.

01.08 Rajae Maouane (Ecolo-Groen): (...)

01.09 Georges-Louis Bouchez (MR): Madame Maouane, nous vous avons déjà assez entendue. Je vais donc juste utiliser mon droit de réplique.

Je sais, chers collègues, que l'estime que vous avez à mon égard n'est pas très élevée, mais pensez-vous que je suis assez bête que pour expliquer dans le journal que j'ai un accord secret? C'est très intéressant, parce que je vois M. Hedebeuw, l'agitateur en chef, qui en est excité. Monsieur Hedebeuw, contrairement à vous, je suis manifestement assez malin que pour gagner les élections!

Pour le reste, monsieur le président, je confirme en tous points ce que j'ai dit: il n'y a pas d'accord secret. Mais par contre, il est vrai que cet accord de gouvernement se base sur des documents de travail qui permettent effectivement des interprétations. Monsieur Magnette, j'ai un droit, il s'agit d'un fait personnel. Cela peut vous énerver, mais il fallait peut-être gagner les élections!

Monsieur Dermagne, j'ai un scoop: je vais révéler un document secret à l'Assemblée aujourd'hui! Je vous demanderai, monsieur le président, d'en donner copie à l'ensemble des parlementaires. Il s'agit du bilan en termes de réformes de M. Dermagne sous le gouvernement Vivaldi. Ce document secret est une feuille blanche recto verso! C'est le bilan de M. Dermagne sous la Vivaldi!

De **voorzitter**: Collega's, ik houd van een geanimeerd debat zoals we er nu een hebben, maar ik vraag om wat stilte zodat we de reactie van de collega's kunnen horen.

Het woord is aan de heer Dermagne.

01.10 Pierre-Yves Dermagne (PS): Monsieur le président, je voudrais simplement sous-titrer les propos de M. Bouchez. Quand il dit qu'il n'est pas assez bête pour déclarer quelque chose dans la presse qui n'est pas vrai, il dit en filigrane que c'est la presse qui s'est trompée. Comme je l'ai dit tout à l'heure, un des principes fondamentaux de notre démocratie, c'est la liberté et l'indépendance de la presse.

01.11 Georges-Louis Bouchez (MR): (...)

De **voorzitter**: Mijnheer Bouchez...

01.12 Pierre-Yves Dermagne (PS): Dont acte, monsieur Bouchez. Dans votre bouche, cela veut dire que tous ces journalistes sont des menteurs, des idiots, des incompetents.

De **voorzitter**: Collega's, zoals u weet kan het noemen van een collega u altijd in de grijze zone van een persoonlijk feit brengen. Een door de wol geleverde collega als de heer Hedebouw laat die kans niet schieten.

01.13 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Monsieur le président, je me rends compte que la réponse de M. Bouchez a été plus longue que la réponse du vrai premier ministre de ce pays. Et je pense pouvoir dire que l'ensemble du peuple – y compris les gens qui ont voté pour le MR – se rend compte que pour le MR, mentir n'est pas un problème. Les gens sont en train de comprendre aujourd'hui que M. Georges-Louis Bouchez, qui avait dit qu'il allait augmenter le pouvoir d'achat des travailleurs, qui avait dit qu'il allait beaucoup mieux s'occuper des conditions de vie des travailleurs, est en fait en train de faire du bla-bla et qu'il ne pense qu'à une seule chose, c'est protéger les super-riches dans ce pays, qui sont complètement protégés par le MR.

De **voorzitter**: Dan geef ik in deze ronde het slotwoord aan de heer Bouchez, met het vriendelijke verzoek geen namen te noemen.

01.14 Georges-Louis Bouchez (MR): Je ne citerai personne, monsieur le président. Je veux simplement dire une chose, monsieur Hedebouw. (*Hilarité*) Ce n'est pas un fait personnel, je ne vous attaque pas, je réponds à vos points. Pour un fait personnel, il faut qu'il y ait eu une attaque.

Je vous dis une chose, c'est que ce gouvernement va baisser les impôts pour la classe moyenne, va travailler sur les conditions de travail pour donner plus de liberté aux travailleurs et va faire en sorte que cette taxe sur les plus-values ne touche pas les classes moyennes, contrairement à ce que vous avez dit. Mais venant du parti du baratin et de la taxe, je n'ai aucune leçon à recevoir.

De **voorzitter**: Nee, mijnheer Hedebouw, de heer Bouchez heeft gereageerd op u. Het persoonlijk feit is hiermee afgehandeld.

01.15 Bart De Wever, premier ministre: J'espère que cela ne vous dérange pas que je sois encore assis ici, mais je voulais simplement remercier M. Dermagne pour le carnet.

Monsieur Dermagne, peut-être pourriez-vous choisir une couleur différente la prochaine fois. Merci. (*Rires*)

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

02 Vraag van Stefaan Van Hecke aan Bart De Wever (eerste minister) over "De gevolgen van het regeerakkoord voor de bevolking en de doorrekening door het Planbureau" (56000417P)

02 Question de Stefaan Van Hecke à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les conséquences de l'accord de gouvernement pour la population et le chiffrage du Bureau du Plan" (56000417P)

02.01 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de premier, ik kom van de betoging en hier lijkt bijna dezelfde sfeer te heersen. Ik ben in die betoging met 100.000 deelnemers ook Deborah uit Nieuwpoort tegengekomen. U kent haar duidelijk nog. Ze was boos en ze is zeer ongerust over haar toekomst en die van haar portemonnee. Als Deborah minder zou gaan werken om voor haar kinderen te zorgen of door problemen met de kinderopvang, dan zal ze minder pensioen krijgen. Ze maakt zich ook zorgen over haar zieke collega, die door deze harde regering een lagere uitkering en een lager pensioen zal krijgen. Ze maakt zich ook zorgen over de klimaatcrisis, een crisis die deze regering bewust links laat liggen en die de toekomst van haar kinderen bedreigt.

Mijnheer de premier, er waren vanmorgen veel mensen zoals Deborah op de betoging. Ze zijn boos en

ongerust omdat ze zeer goed beseffen dat uw regering keihard is voor leerkrachten, vrouwen, gepensioneerden, langdurig zieken en mensen die zeer moeilijk rondkomen. U bespaart 8 miljard euro op al die mensen en dat is 16 keer meer dan de bijdragen van de superrijken. We zullen nog moeten afwachten of de meerwaardebelasting er uiteindelijk zal komen. Een ding is wel zeer duidelijk: u zit in de verkeerde zakken.

Beste premier, het Planbureau kan de exacte gevolgen berekenen van al die besparingsmaatregelen voor de armoedecijfers, de tewerkstelling en de portemonnee van de mensen. Dat heeft het ook gedaan voor de partijprogramma's. De duizenden mensen die vandaag op straat kwamen, willen weten wat dit akkoord hun zal kosten. Ik heb daarom een zeer eenvoudige vraag voor u. Bent u bereid om het regeerakkoord te laten narekenen door het Federaal Planbureau?

02.02 Eerste minister **Bart De Wever**: Collega, om de hervorming inzake arbeidsmarkt, pensioenen en fiscaliteit vorm te geven hebben we tijdens de formatie – die lang genoeg heeft geduurd – veelvuldig een beroep kunnen doen op verschillende federale overheidsdiensten, waaronder het Federaal Planbureau, maar niet uitsluitend. Zij hebben ons de voorbije maanden gevoed met cijfers en tal van simulaties die de budgettaire impact van mogelijke maatregelen helpen inschatten.

Ik vind uw inschatting van hoe de inspanningen verdeeld zijn trouwens nogal twijfelachtig. Ik wil ook in herinnering brengen dat wij leven in het land met het hoogste overheidsbeslag na Frankrijk. Men kan zeggen dat Frankrijk ons economisch voorbeeld is, maar ik denk dat dit toch niet de weg is die we moeten volgen.

Ik denk dat we realistische keuzes hebben gemaakt. Het was alleszins de centrale doelstelling van deze regering om het budgettaire roeten te stoppen en het saldo structureel gezond te maken. Dat is een enorme uitdaging, zeker na de regering waarvan uw partij deel heeft uitgemaakt.

Daarnaast is het voor ons belangrijk dat het verschil tussen werken en niet werken steeds 500 euro netto of meer – liefst veel meer – zal bedragen tegen het einde van deze legislatuur.

Anderzijds is het voor ons ook belangrijk om via lagere lasten, meer flexibiliteit en minder regels het ondernemerschap en de activering te stimuleren. Bij de hervormingen die daartoe aangenomen zijn, hebben we altijd geleidelijkheid vooropgezet en sociale rechtvaardigheid als richtsnoer genomen.

Nu een bijkomende theoretische berekening vragen aan het Planbureau zal ons niet veel wijzer maken. Het is bij mijn weten ook nooit gebeurd. Het is nu vooral belangrijk dat de kruik te water wordt gelaten. Het zal de realiteit zijn die ons wijzer zal maken. Het betreft een realiteit die uiteraard – dat moet ik u niet vertellen – voortdurend in beweging is. De periodieke economische vooruitzichten van met name het Planbureau geven in die zin (...)

De **voorzitter**: Er is mij opgedragen voorzitter te zijn van alle leden. Ook bij u moet ik de tweeminutengrens strikt doen naleven, mijnheer de premier. Ik weet uit ervaring uit het partijbestuur dat u zich zelden aan uw spreektijd houdt, maar ik moet streng zijn.

02.03 **Stefaan Van Hecke** (Ecolo-Groen): Collega's, u hebt het misschien niet gehoord, maar de eerste minister zei zonder microfoon dat ze het niet zullen laten berekenen. Ik ben daar een beetje ontgoocheld over. U zegt wel dat u heel wat berekeningen en simulaties hebt gemaakt, maar ook dat u het finale akkoord niet zult laten doorrekenen. Dat is heel jammer. Het akkoord stelt wel dat de pensioenhervorming zal worden voorgelegd aan het Federaal Planbureau om ze door te rekenen, maar dan is de eenvoudige vraag natuurlijk waarom dat niet ook voor alle andere maatregelen wordt gedaan, aangezien die ook een zeer grote impact zullen hebben op heel veel mensen. Hebt u schrik dat zo'n berekening zal aantonen dat het inderdaad een bloedrood akkoord is, dat heel veel mensen er heel zwaar zullen onder lijden en dat de sterkste schouders inderdaad maar een zestiende zullen bijdragen?

Mijnheer de eerste minister, er is een tegenbeweging opgestaan. We waren deze ochtend met 100.000. Mensen zullen op straat blijven komen en wij zullen er elke (...)

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

03 Questions jointes de

- Sophie Thémont à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "La manifestation nationale" (56000416P)
- Raoul Hedebouw à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'action syndicale du 13 février" (56000419P)
- Aurore Tourneur à Bart De Wever (premier ministre) sur "La manifestation et l'importance de la concertation sociale" (56000426P)
- Axel Ronse à Bart De Wever (premier ministre) sur "La grève nationale et les actions syndicales" (56000427P)
- Sammy Mahdi à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le jour de grève nationale" (56000428P)
- François De Smet à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'action nationale du 13 février" (56000430P)
- Steven Coenegrachts à Bart De Wever (premier ministre) sur "La manifestation à Bruxelles" (56000432P)
- Oskar Seuntjens à Bart De Wever (premier ministre) sur "La journée d'action et l'importance de la concertation sociale" (56000434P)
- Georges-Louis Bouchez à Bart De Wever (premier ministre) sur "La manifestation nationale" (56000435P)
- Sarah Schlitz à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "La manifestation du 13 février" (56000437P)

03 Samengevoegde vragen van

- Sophie Thémont aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De nationale betoging" (56000416P)
- Raoul Hedebouw aan Bart De Wever (eerste minister) over "De vakbondsactie van 13 februari" (56000419P)
- Aurore Tourneur aan Bart De Wever (eerste minister) over "De betoging en het belang van het sociaal overleg" (56000426P)
- Axel Ronse aan Bart De Wever (eerste minister) over "De nationale staking en de vakbondsacties" (56000427P)
- Sammy Mahdi aan Bart De Wever (eerste minister) over "De nationale stakingsdag" (56000428P)
- François De Smet aan Bart De Wever (eerste minister) over "De nationale actie van 13 februari" (56000430P)
- Steven Coenegrachts aan Bart De Wever (eerste minister) over "De betoging in Brussel" (56000432P)
- Oskar Seuntjens aan Bart De Wever (eerste minister) over "De actiedag en het belang van het sociaal overleg" (56000434P)
- Georges-Louis Bouchez aan Bart De Wever (eerste minister) over "De nationale betoging" (56000435P)
- Sarah Schlitz aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De betoging van 13 februari" (56000437P)

03.01 Sophie Thémont (PS): Monsieur le premier ministre, monsieur le ministre, il y avait plus de 100 000 travailleurs dans les rues de Bruxelles ce matin. C'était impressionnant. Je crois que je n'ai jamais vu autant de monde en colère dans les rues de Bruxelles.

Je comprends leur colère. Comment ne pas comprendre quand on voit les attaques colossales de votre gouvernement envers le monde du travail; quand on voit à quel point vous les avez trompés avec vos 500 euros de salaire en plus? Jamais on n'avait décidé de brutaliser et d'appauvrir à ce point celles et ceux qui font tourner notre pays, qui le protègent, qui le soignent et qui l'éduquent.

Verts, bleus, rouges, des douaniers aux infirmières, des pompiers aux militaires, des artistes aux policiers, toutes et tous ont crié avec force qu'ils ne veulent pas de vos mesures anti-travail, qu'ils ne veulent pas de votre casse sociale, qu'ils ne veulent pas d'une vie où on se tue au boulot pour recevoir des miettes à 67 ans.

Ce n'étaient pas des "kékés" qui buvaient leur quart de pils, monsieur le ministre! C'étaient des femmes, des hommes, des jeunes, des vieux qui refusent votre gouvernement, les sanctions, les menaces, le mépris pour le travail. Ce sont des familles qui refusent de vivre dans l'angoisse de factures impossibles à payer; qui refusent de payer 95 % de la facture sociale alors qu'on laisse les grandes fortunes bien tranquilles; qui refusent aussi vos milliards d'économies sur les soins de santé, les pensionnés, les services publics et encore les plus fragiles.

Ils ont dit non, monsieur le ministre! Ils ont dit non, monsieur le premier ministre! Et ils ont dit non en masse!

Ma question est très simple: allez-vous entendre ce message très clair de tout un pays?

03.02 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Nu zullen we het krijgen, mijnheer de eerste minister: 100.000 mensen in de straten! Dat had u waarschijnlijk niet zien aankomen. U wist niet dat er zo veel mensen zouden komen opdagen. 100.000 mensen uit de werkende klasse! Ze kwamen uit veel sectoren. Er waren militairen, brandweerlui, mensen uit de private en de publieke sector, jongeren en minder jonge mensen, vrouwen en mannen uit het zuiden en het noorden van het land. Het was een heel diverse groep. Ook middenveldorganisaties waren aanwezig: klimaatorganisaties, vrouwenrechtenorganisaties en Amnesty International. Ze waren er allemaal samen om u te vragen wat u bezielt om hen tot 67 jaar te doen werken, en of u het al zelf eens hebt meegemaakt om 's morgens op te staan en vervolgens hard te werken in een bedrijf. Dat kent u bij de N-VA niet, uiteraard niet, want u leeft in een bubbel!

U hoort het niet graag, mijnheer de eerste minister, maar ik zal het u toch zeggen. Het is een schande dat mensen in ons land langer moeten werken voor minder pensioen. Het is een schande!

J'ai vu les travailleurs qui travaillent dans la logistique, dans la distribution. Ils m'ont dit: "Comment Bart De Wever, comment Georges-Louis Bouchez osent nous demander de travailler de 20 h 00 à minuit sans prime de salaire?"

Qu'est-ce que c'est cette bulle, ce fric, ces politiciens remplis de fric qui demandent effectivement aux travailleurs de bosser de plus en plus? Vraiment! La colère est profonde, mais vous vous en foutez, vous êtes dans votre bulle!

Mijnheer de minister, mijn vraag is heel duidelijk. U beslist om een malus van 300 tot 400 euro voor wie niet tot 67 jaar werkt, in te voeren. Trekt u die beslissing in? Zult u bovendien van de nachtpremies van de werkende klasse afblijven?

03.03 Aurore Tourneur (Les Engagés): Monsieur le premier ministre, monsieur le ministre, hier vous avez rencontré avec le kern les partenaires sociaux et, au nom des Engagés pour qui la concertation sociale est vraiment essentielle, nous vous remercions. Je rappelle qu'il a fallu plusieurs semaines au gouvernement précédent pour en faire de même.

Aujourd'hui, des dizaines de milliers de personnes se sont rassemblées à Bruxelles à l'appel des syndicats, exprimant leurs préoccupations face aux défis économiques et sociaux que nous traversons.

Cette mobilisation syndicale n'est pas la première face à la formation d'un nouveau gouvernement, et ce ne sera pas non plus la dernière. Cependant, elle rappelle l'importance du dialogue social. Et nous devons entendre les inquiétudes de la population. Car si nous voulons réformer, nous devons le faire avec tout le monde.

Notre gouvernement a pris un engagement clair, celui d'être un gouvernement de réforme. Mais une réforme ne se décrète pas. Elle ne pourra se construire qu'avec les partenaires sociaux. Et nous le prouvons dans les faits. Dans l'accord de gouvernement, les termes "partenaires sociaux" apparaissent 41 fois.

Nous devons aussi être clairs avec nos concitoyens. L'opposition, fidèle à ses habitudes, simplifie à outrance la réalité et alimente les craintes, en diffusant des contre-vérités. Or, il est de notre devoir d'expliquer avec pédagogie les enjeux auxquels nous faisons face et les solutions que nous proposons. Oui, nous devons prendre des décisions courageuses. Oui, elles ont un impact. Mais cet impact est mesuré, réfléchi et il vise un seul objectif: remettre notre pays sur les rails pour une justice sociale et une économie forte et durable.

Monsieur le premier ministre, pouvez-vous nous expliquer comment s'est déroulée la rencontre avec les partenaires sociaux et quelles sont les intentions du gouvernement par rapport à la concertation sociale? Vous-même l'avez souligné, l'effort pour remettre ce pays sur les rails doit être un effort collectif. Il ne peut se faire que si chacun – gouvernement, employeurs et travailleurs – avance dans la même direction. Plus que jamais, l'union fait la force!

03.04 Axel Ronse (N-VA): Collega's, ik ben teleurgesteld. Ik heb het regeerakkoord doorgenomen. Welke

maatregelen nemen we? We voeren familiekrediet in; we verhogen de minimumlonen en we behouden de automatische indexering. Collega's, bovendien zullen voor de eerste keer in de geschiedenis van dit land mensen op 60-jarige leeftijd een volledig pensioen kunnen genieten, indien ze 42 jaar hebben gewerkt. Collega's, ik had verwacht dat de vakbonden meer mensen op straat zou krijgen om dat beleid toe te juichen. Dat is immers sociaal beleid. Ik heb echter gemerkt dat wordt gemanifesteerd tegen de plannen van de nieuwe regering.

Ik heb het regeerakkoord nogmaals tot in de puntjes doorgenomen. Ik heb mij daarbij afgevraagd wie nu slechter af is door het regeerakkoord. Collega's, een van mijn Waalse vriendinnen heeft 33 jaar lang gestempeld. Ze krijgt netto 220 euro meer pensioen dan haar vriendin, die haar hele leven haar kas heeft afgedraaid. Welnu ze is erop uitgekomen dat ze slechter af zal zijn door het regeerakkoord!

Dankzij het huidige regeerakkoord moet wie elke dag zijn kas afdraait, bakkers, slagers, verplegers, leerkrachten, niet bijdragen aan een systeem dat ervoor zorgt dat mensen hun leven lang kunnen stempelen. Het huidige regeerakkoord zorgt ervoor dat werken wordt beloond. De huidige regering is de regering van de werkende mens. Er was nooit eerder een regeerakkoord dat ervoor zorgt dat werken zo sterk zal lonen.

Mijnheer de eerste minister, mijnheer de vice-eersteminister, u hebt gisteren samengezeten met de Groep van Tien. Wat is uit dat overleg voortgekomen?

03.05 Sammy Mahdi (cd&v): Mijnheer de premier, mijnheer de minister, we moeten begrip hebben voor het feit dat mensen vandaag op straat komen, zich vragen stellen en soms ook vragen krijgen die gebaseerd zijn op het fake news dat sommige partijen hier verspreiden. Tegelijkertijd moeten we wel serieus blijven wanneer sommige spoorvakbonden van plan zijn om negen dagen lang te staken, negen dagen lang elke treinreiziger gijzelen en negen dagen lang mensen die naar school of het werk moeten, in de kou laten staan.

Ik weet niet hoe een spoorvakbond kan verdedigen dat het spoorpersoneel op zijn 55ste met pensioen kan gaan, terwijl een 62-jarige verpleegkundige in de kou op een perron staat te wachten. Ik weet niet hoe men aan een 18-jarige die klaarstaat om aan zijn leven te beginnen, kan uitleggen dat hij misschien geen pensioen zal krijgen vanwege de 500 miljard euro schulden waarvoor we een oplossing moeten vinden en dat op hetzelfde moment mensen weigeren om langer te werken dan 55.

Welke boodschap geven we aan hen als de spoorvakbonden beslissen dat het spoorpersoneel negen dagen zal staken? Wie moet het dan oplossen? Een volgende generatie? Zijn zij het die de belastingen zullen moeten betalen en het allemaal zullen moeten oplossen? Ik denk het niet. Voor cd&v is dat totaal onverantwoord gedrag.

Er werd hier al gezegd dat we een aantal heel belangrijke zaken hebben gerealiseerd, rekening houdend met de opmerkingen van de burgers. De index is beschermd, de werkende mensen zullen meer nettoloon overhouden en we hebben respect voor wie zorg draagt voor een ander. Dat is wat deze regering doet.

In tegenstelling tot sommige politici en sommige vakbonden die negen dagen willen staken, denken wij ook aan de volgende generatie, aan een generatie die nog hoopt om een deftig pensioen te hebben na een lange carrière waarin ze hard hebben gewerkt. Dat is wat we doen. Mijnheer de premier, we zullen dat samen met de sociale partners moeten doen. Hoe zult u die grote hervormingen realiseren en tegelijkertijd een goed overleg hebben met de sociale partners?

03.06 François De Smet (DéFI): Monsieur le premier ministre, monsieur le ministre, d'abord, soyons honnêtes: oui, il faut entreprendre des réformes importantes dans ce pays, des réformes qui n'ont pas été faites depuis 25 ans, y compris par vos deux partis. Il est impossible de ne pas réformer maintenant la fiscalité, le marché de l'emploi ou les pensions. On ne peut pas accepter d'avoir encore un taux d'emploi aussi bas, d'avoir un demi-million de personnes en incapacité de travail et de vivre dans le pays le plus taxé du monde en ce qui concerne le travail.

Néanmoins, messieurs, ce n'est pas une raison pour réformer ce pays à coups de tronçonneuse. Contre quoi exactement manifestent ces dizaines et dizaines de milliers de personnes qui battent le pavé? Bien sûr, contre vos mesures, contre la quasi-disparition de l'enveloppe bien-être, contre la fragilisation des pensions et des classes moyennes, dont un grand nombre d'enseignants, de policiers, d'infirmières. Cela devrait quand même

vous parler. Ces gens manifestent également contre la précarisation des femmes. On ne le dira jamais assez: les femmes sont la première victime du gouvernement Arizona, à cause de votre réforme des pensions et du fait qu'elles ont des carrières espacées. Vous me direz: "C'est de leur faute, elles n'avaient qu'à être autour de la table des négociations."

Ces personnes manifestent aussi, à mon avis, contre d'autres choses. Contre un sentiment d'arrogance, contre un sentiment de mépris, contre l'impression que leur sort a été décidé sur un tableur Excel à trois heures du matin et que leur vie n'est qu'une variable d'ajustement. Et, surtout, elles manifestent contre un sentiment d'injustice. En effet, si tout le monde reconnaît qu'il faut trouver des économies, tous les analystes sérieux, les journalistes – et pas seulement de l'opposition – considèrent que le plus gros des économies se fera sur le dos des classes moyennes et des allocataires sociaux.

Donc, messieurs les ministres, vous n'avez pas encore démontré que vos réformes étaient justes, parce que vos chiffres indiquent qu'elles ne le sont pas. De même, vous n'avez pas encore démontré qu'elles feraient l'objet de concertations, puisque même si l'expression "concertation sociale" est présente à six reprises dans votre accord, il est néanmoins précisé qu'on s'en passerait en l'absence de décision. Comment allez-vous restaurer cette confiance qui n'existe déjà plus? Comment montrerez-vous que la concertation sociale n'est pas une variable d'ajustement?

03.07 Steven Coenegrachts (Open Vld): Collega's, vandaag betogen er 60.000 mensen. Ze trekken door de straten van Brussel. De politie telt correct. Die mensen zijn ongerust, want de pensioenen raken de mensen in hun hart. Protesten zijn van alle tijden, collega's. Hervormingen wekken weerstand op. Dat was ook zo toen minister Van Quickenborne de pensioenen heeft hervormd. Dat was ook zo toen de regering-Michel de pensioenen heeft hervormd.

Wat vandaag anders is, is het zelfvertrouwen van de vakbonden, de zelfzekerheid, die 60.000 rechte ruggen die vandaag door de straten van Brussel marcheren. Dat is ook logisch. Als je ziet wat er tussen de formateursnota en het regeerakkoord op 8 maanden tijd naar links is opgeschoven, dan hebben de bonden daar alle redenen toe. De rechtspersoonlijkheid stond in de nota, maar niet meer in het akkoord. Het belasten van de vakbondspremies stond in de nota, maar niet meer in het akkoord. Het aanpassen van de index stond in de nota, maar niet meer in het akkoord. De meerwaardebelasting stond niet in de nota, maar wel in het akkoord. De contractbreuk van de tweedeverblijvers stond niet in de nota, maar wel in het akkoord. Daarvoor was een betoging met 30.000 mensen voldoende, weliswaar onder de aanvoer van de heer Seuntjens.

Mijnheer De Wever, hoe garandeert u ons dat u ook dit keer niet zult capituleren tegenover de bonden? Wat garandeert ons dat u het deze keer wel zult volhouden, dat u zult opkomen voor die 5 miljoen mensen die vandaag wel zijn gaan werken: de bouwvakkers op de werf, de leraren in de klas, de verplegers die wel aan het ziekenhuisbed staan? Wanneer zult u stoppen met toegeven? Welke garanties kunnen we daarvoor krijgen?

De **voorzitter**: Mijnheer Seuntjens, u werd als het ware al naar hier geroepen.

03.08 Oskar Seuntjens (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, de mensen zijn vandaag ongerust. Dat begrijp ik ook. Men moet het nieuws maar bekijken om te zien dat de wereld in de fik staat. Vergis u niet, het zijn altijd de extremen die het vuur aansteken, die mensen tegen elkaar opzetten, die fake nieuws verspreiden en die vooral wegduiken in plaats van mensen echt te beschermen, terwijl de mensen oplossingen vragen.

Ik heb al goed geluisterd. Hoeveel concrete oplossingen om de mensen te beschermen, hoorden we van het Vlaams Belang en de PVDA tijdens de betogen van daarnet en in het investituurdebat, dat langer dan 40 uur duurde? Hoeveel? Geen enkele.

Ik zal een voorbeeld geven, collega's. Ik heb vanochtend mijn trein gemist en liep een half uur rond in Antwerpen-Berchem. Ik heb daar met veel mensen gesproken. Veel mensen spraken me aan. Geen fictieve voorbeelden, maar echte mensen. Weet u wat zij zeiden? (*Tumult*) Ik snap dat sommige collega's ongerust zijn.

Echt waar, délégués van de vakbond zeiden mij: "Gelukkig neemt Vooruit wel zijn verantwoordelijkheid." Iedereen weet dat er iets moet gebeuren. De mensen die op straat komen, weten dat, maar wat ze vragen, is

dat dat rechtvaardig gebeurt. Dat is exact wat de regering doet. Mensen die op 18 jaar starten, mogen vanaf nu op 60 jaar met pensioen. De minimumlonen gaan omhoog, collega's, en de index – de beste bescherming voor de koopkracht van de mensen – blijft overeind.

Meneer de eerste minister, we zullen vandaag moeten hervormen. Iedereen weet dat. We zullen dat doen met de sociale partners. U hebt gisteren met hen een gesprek gehad. Hoe zullen we die belangrijke hervormingen de komende jaren met hen doorvoeren?

03.09 Georges-Louis Bouchez (MR): Monsieur le premier ministre, je trouve qu'on vit dans une drôle de démocratie. Figurez-vous qu'hier soir, deux leaders syndicaux ont refusé de débattre face à moi sur un plateau de télévision et ils sont aujourd'hui quelques centaines à crier en dessous des fenêtres de mon bureau. C'est particulier! J'aurais pu être devant eux à ce moment-là.

Je parle de quelques centaines effectivement car les chiffres de la police n'annoncent pas 100 000 – je suis désolé de vous décevoir – mais 60 000 manifestants. Et je tiens quand même à rappeler à cette Assemblée que nous avons en Belgique 48 000 fonctions syndicales si vous prenez les conseils d'entreprise ou les CPPT. Cela veut simplement dire que ce sont leurs employés qui sont aujourd'hui effectivement dans la rue pour une bonne partie.

Pour le reste, monsieur le premier ministre, je ne peux pas accepter que vous soyez tout le temps dans cette posture d'empêcher les réformes parce que ces réformes sont indispensables pour nos enfants. Alors, si vous avez un peu de sens de responsabilité politique, allez voir maintenant vos enfants et expliquez-leur qu'il ne faut rien changer, qu'il faut continuer à dépenser l'argent qu'on n'a pas et que la conséquence de cela, c'est que ces enfants n'auront pas le même niveau de bien-être que vous parce que vous aurez privilégié votre petit succès électoral. Vous gagnez la même chose que moi, monsieur Hedebouw! Vous avez privilégié votre petit succès électoral plutôt que l'intérêt général.

Alors, oui, monsieur le premier ministre, ces réformes sont des réformes courageuses qui vont libérer le travail, qui vont garantir la sécurité, qui vont faire en sorte d'avoir la sécurité d'approvisionnement énergétique qu'on n'avait pas avec d'autres. Ma demande aujourd'hui, au nom du Mouvement Réformateur, est très claire, c'est de pouvoir agir vite avec le respect de chacun mais de ne surtout pas se détourner du cap qui a été fixé car c'est l'avenir de notre pays qui se joue sous ce gouvernement. Vous aurez notre plein soutien.

03.10 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Monsieur le président, visiblement, on a déjà eu la réponse de l'autre premier ministre. Je me réjouis d'entendre la réponse du premier ministre officiel.

Monsieur le premier ministre, monsieur le ministre, vous nous avez expliqué en long et en large la semaine dernière à quel point la Belgique va mal. Vous nous avez dit qu'il fallait mettre tout le monde au régime. Mais mettez-vous vraiment tout le monde au régime avec cette réforme, au sujet de laquelle vous prétendez que nous n'avons pas le choix? Est-ce que les ouvriers d'Audi Forest méritent de ne plus avoir de pension anticipée? Est-ce que les cuisinières du Lunch Garden de Fléron qui ont été virées du jour au lendemain méritent de ne plus avoir un chômage complet, et d'avoir un droit au chômage qui sera raboté dans deux ans? Est-ce que les travailleurs dans la logistique méritent de ne plus recevoir de primes pour le travail qu'ils prestent la nuit? Est-ce qu'une dame qui vient de perdre son mari ne mérite plus de toucher une pension de survie?

C'est cela, le projet contre lequel ces 100 000 personnes ont manifesté aujourd'hui dans les rues. Elles sont aussi venues dire non à un projet qui est injuste, brutal et qui est un choix politique. Oui, chers collègues, vous avez fait un choix. C'est une décision que vous prenez de toucher à la classe moyenne, de toucher aux malades, de toucher aux pensionnés et de ne pas toucher, ou à peine, aux plus grosses fortunes, aux épaules les plus larges. Cette contribution de 10 % sur les plus-values, c'est encore trop pour vos amis. C'est encore trop de contribuer de manière minime à cet effort gigantesque, titanesque que vous demandez pourtant à l'ensemble de la population.

Monsieur le premier ministre, monsieur le ministre, allez-vous enfin écouter les inquiétudes de la population ou allez-vous continuer à nier la réalité, à nier les craintes et les peurs de l'ensemble des citoyens, notamment de ceux qui ont manifesté aujourd'hui, mais aussi de tous ceux qui nous envoient des messages et qui s'inquiètent de leur sort et de l'avenir de leurs enfants?

03.11 Eerste minister **Bart De Wever**: Collega's, ik wil beginnen met een opmerking die me geraakt heeft, namelijk de bewering dat de onderhandelaars in een bubbel zouden leven en geen voeling zouden hebben met de werkende mensen. Dat komt niet overeen met de ervaring die ik in de afgelopen maanden met de collega's heb opgedaan. Het is ook zeker niet mijn persoonlijke achtergrond. Zo'n sfeerschepping vind ik allesbehalve onschuldig en ik betreur dat dit wordt gezegd.

Chers collègues, nous faisons face à de grands défis. Cela vaut pour nous tous, le gouvernement et les responsables politiques, mais aussi pour les représentants de la société civile. Hier midi, le kern a rencontré les syndicats et les organisations patronales du Groupe des 10. Nous sommes une semaine après le vote de confiance, ce qui montre une rapidité sans précédent! Mon gouvernement tend donc clairement la main aux partenaires sociaux, précisément pour parler des réformes nécessaires. Mais aucun d'entre nous n'est naïf: cela n'empêchera pas certaines organisations de s'opposer aux réformes de ce gouvernement, notamment dans les rues, et, dans ce pays, c'est permis!

Je peux d'ailleurs comprendre que les citoyens se posent des questions, en particulier les fonctionnaires. C'est pourquoi nous prévoyons également des mesures transitoires afin d'éviter des changements trop brusques. Mais le besoin de réformes est indiscutable. Personne ne peut le nier. À ceux qui oseraient le faire, je pose la question suivante: quelle est votre alternative? Je parle bien sûr d'une alternative crédible, et pas de slogans gratuits.

De feiten zijn wat ze zijn. In de jaren 1990 waren er in dit land nog vier actieve mensen voor elke 65-plusser. Vandaag zijn het er nog drie. Tegen 2060 zal dat cijfer zakken naar twee.

Weldra – dat betekent nog in dit decennium – zullen er meer 67-jarigen in dit land wonen dan 18-jarigen. Als we onze sociale stelsels niet snel aanpassen aan die realiteit, stevenen we dit decennium af op het grootste begrotingstekort van heel Europa en dan wordt onze sociale welvaartstaat, zo bezongen door sommigen, volstrekt onhoudbaar, onbetaalbaar. We gaan recht op een ramp af voor de koopkracht van de werknemers en de concurrentiekracht van onze bedrijven. Dat is glashelder.

We zouden dus allemaal aan hetzelfde zeel moeten trekken. De inspanningen die deze regering doet – laten we heel eerlijk zijn – zullen immers alleen volstaan om het budgettaire rotten te stoppen en hopelijk om ons saldo structureel gezond te krijgen.

Dat is een doelstelling die we eigenlijk met zijn allen zouden moeten ondersteunen. Daarom zeg ik u wat ik gisteren ook aan de sociale partners heb gezegd en roep iedereen op om alstublieft verantwoordelijkheidszin te tonen. Dat betekent dat we boodschappen moeten brengen die niet altijd aangenaam zijn, dat we moeilijke keuzes moeten durven verdienen. Als u dat niet kunt, bent u misschien niet geschikt om maatschappelijk leiderschap op te nemen. Laten we wel wezen, de wereld van vandaag ziet er immers niet vriendelijk uit voor Europa. Onze vastberadenheid is broodnodig.

Ik heb zelfs een oppositiepartij horen oproepen om niet te capituleren, dat wil zeggen om dit akkoord uit te voeren. Dat is mijn oproep aan de hele samenleving, mijn oproep aan het middenveld dat vandaag op straat is gekomen. Laten we ons niet verliezen of verzanden in een conflictmodel, waarbij men tegen beter weten in het onvermijdelijke nog maar eens probeert uit te stellen. Het zal geen zoden aan de dijk brengen. Het zal alleen onze welvaart schaden, in een tijd waarin die al heel zwaar onder druk staat.

Assurons-nous ensemble que notre État providence reste solide et durable afin que les générations futures puissent également en bénéficier.

03.12 **David Clarinval**, Monsieur le président, mesdames et messieurs les députés, le droit de grève est un droit fondamental en démocratie et nous respectons totalement le fait que des citoyens manifestent leur inquiétude aujourd'hui. Et comme j'ai eu l'occasion de le dire hier lors de la réunion avec le G10, cette manifestation doit être reçue comme un signal d'inquiétude à l'égard de l'accord du gouvernement. Toutefois, cette grève me paraît regrettable et à tout le moins prématurée car elle ne laisse pas sa chance à la concertation sociale de pouvoir démarrer sereinement.

Avec le premier ministre, nous avons voulu sans délai inviter les partenaires sociaux pour leur tendre la main et entamer le travail le plus rapidement possible. La rencontre de ce mercredi s'est d'ailleurs déroulée dans

un esprit constructif. Les partenaires sociaux ont partagé leur vision de l'accord du gouvernement et évoqué les dossiers en cours notamment en ce qui concerne les matières d'emploi.

Mevrouw Tourneur, het sociaal overleg is inderdaad een pijler van onze sociale democratie. Ik ben steeds een vurig voorstander geweest van dit overleg, omdat hervormingen die uitgewerkt worden met de sociale partners een grotere legitimiteit genieten. Ze zijn immers het resultaat van een consensus, die de aanvaarding ervan en het succes op lange termijn verzekert.

Wij moeten historische hervormingen doorvoeren, zoals de verhoging van het minimumloon om het verschil tussen werken en niet werken groter te maken, de creatie van een familiekrediet om een betere combinatie tussen werk en privé mogelijk te maken of de invoering van een uitkeringsnorm om erover te waken dat de uitkeringen voor mensen die niet aan de slag zijn niet sneller stijgen dan de lonen van mensen die werken.

Madame Schlitz, comme j'ai eu l'occasion de le dire la semaine passée dans cet hémicycle, je vous confirme qu'il est bien prévu que les travailleurs bénéficient d'un différentiel de revenu toujours supérieur à 500 euros minimum. Cela se réalisera par deux augmentations de salaire minimum, une réforme fiscale qui diminuera l'impôt sur le travail, des diminutions de cotisations sociales pour créer de l'emploi et des mesures qui récompenseront l'activité plutôt que l'inactivité.

Il est essentiel d'encourager la recherche de solutions durables qui tiennent compte des intérêts des travailleurs tout en préservant la compétitivité de nos entreprises. Ensemble, nous avons la responsabilité de moderniser notre droit du travail afin qu'il soit enfin adapté aux réalités du XXIe siècle.

Nous aurons l'occasion de nous mettre à nouveau autour de la table avec les partenaires sociaux au cours des prochaines semaines. Je veillerai à ce que la concertation sociale continue d'être un partenaire actif dans l'agenda de la mise en œuvre des réformes souhaitées par le gouvernement. Notre responsabilité est partagée. Nous avons besoin d'un dialogue fort pour assurer des réformes efficaces et équilibrées. Ensemble, gouvernement et partenaires sociaux, nous devons garantir un marché du travail dynamique et juste pour tous.

Je vous remercie pour votre attention.

03.13 Sophie Thémont (PS): Je vous remercie pour vos réponses, mais quel mépris envers le monde du travail! Les manifestants qui étaient dans la rue aujourd'hui n'auraient donc rien compris! Vous ne savez vraiment pas comment vivent les gens! Comment une femme seule avec deux enfants fera-t-elle pour survivre si elle doit travailler 48 heures par semaine, y compris le dimanche et la nuit? Vous êtes complètement dans un autre monde!

À ceux qui en appellent au sens de l'État, j'ai envie de demander pour qui ils se prennent. Quel État digne de ce nom décide de pulvériser à ce point ceux qui le font tenir debout?

Les travailleurs ne vont sûrement pas se laisser faire par votre rouleau compresseur. Ils l'ont montré aujourd'hui comme ils l'ont rarement fait. Croyez-moi, ce n'est qu'un début et nous serons à leurs côtés!

03.14 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Monsieur le premier ministre, monsieur le ministre, cette voix des 100 000 travailleurs qui étaient présents à Bruxelles aujourd'hui, qui a circulé dans ce Parlement, qui est venue vous dire: "Vous, la droite, c'est facile, vous vivez effectivement dans une bulle"... Que sont venus nous dire ces gens?

Monsieur le premier ministre, vous venez de nous dire que c'est difficile pour tout le monde, qu'on doit tous tirer du même côté. Non, monsieur le premier ministre! Il y a des super-riches qui, aujourd'hui, vont vivre leur vie tranquillement et il y a les travailleurs que vous allez faire travailler de plus en plus longtemps. C'est ça qui ne va pas!

U zegt dat er geen alternatief is, maar uw taxshift heeft een gat van 9 miljard euro gegraven. Wat is het alternatief? Dat is het alternatief natuurlijk!

Je vais conclure par le message suivant. On a tous vu que ces présidents de parti étaient hyper défensifs

aujourd'hui. Vous avez les chocottes! Et je dis aux travailleurs aujourd'hui: les lois ne sont pas votées, elles ne sont pas encore introduites. Gardez votre fierté, on va les faire reculer! Rien n'est joué! Regardez-les! Ils ont les chocottes!

03.15 Aurore Tourneur (Les Engagés): Ik dank u, mijnheer de premier en mijnheer de minister, voor uw antwoorden.

Notre gouvernement va réformer ce pays et il le fera avec une méthode qui repose, comme vous l'avez montré, sur l'écoute et la concertation. Nous allons réformer ce pays parce que nous le devons si nous voulons garantir un avenir à nos enfants.

Nous allons réformer ce pays malgré les *fake news* et l'hypocrisie que je n'arrête pas d'entendre. Quand j'entends et que je lis le PS qui reproche à ce gouvernement tous les malheurs du monde alors que ce gouvernement n'est en place que depuis six jours, je vous dis: personne n'est dupe de votre hypocrisie et de votre bilan.

Si nous devons prendre nos responsabilités avec des décisions impactantes, c'est à cause de votre bilan. Alors assumez-le modestement et ne jetez pas d'huile sur le feu; parce qu'être un homme ou une femme politique, c'est être responsable et pondéré. Merci au gouvernement de montrer l'exemple!

03.16 Axel Ronse (N-VA): Les Engagés sont engagés aujourd'hui!

Collega Hedeboom, 100.000 mensen? 60.000 mensen! Weet u hoeveel mensen *la vraie lutte* voeren, de echte strijd? 4.800.000! 4.800.000 mensen zijn vandaag aan het werk en vragen zich af wat u hier allemaal zit uit te kramen, of u inactiviteit aan het promoten bent, dan wel of u voor welvaart zult zorgen, ook voor onze kinderen en voor onze grootouders.

Mijnheer Hedeboom, u vergist zich. Wij zijn niet bang, wel integendeel. We hebben immers nog nooit zo veel steun gevoeld van de hele bevolking als vandaag. Ga maar eens kijken bij de arbeiders, de leerkrachten en zelfs op de trein bij de treinbegeleiders. Ze steunen ons! *La lutte continue!*

03.17 Sammy Mahdi (cd&v): Mijnheer de premier, sommige linkse partijen uit de oppositie hebben de indruk gewekt dat het een keuze is om onze hervormingen door te voeren. Beste vrienden van de PS, het is echter geen keuze om de werkloosheid te beperken in de tijd. Het is een absolute must om mensen aan het werk te zetten! Beste vrienden van de PVDA-PTB, het is ook geen keuze om ervoor te zorgen dat wie werkt, een hoger pensioen heeft dan wie niet werkt. Het is een absolute must om dat te doen! De communistische hemel waaruit het geld valt, bestaat immers alleen in uw Facebookposts, niet in de werkelijkheid.

Dus ja, er zijn twee types politici, namelijk de roepers, die veel fake news vertellen en die niet de moed hebben om grote hervormingen uit te voeren, en de moedige politici, die denken aan de toekomstige generatie en ervoor willen zorgen dat de sociale zekerheid beschermd wordt voor onze kinderen en kleinkinderen. Aan u om te kiezen van welke groep u deel wilt uitmaken. Ik kan al raden welke groep dat zal zijn. Succes! Wij zullen de moed (...)

De **voorzitter**: Mijnheer Mahdi, uw tijd is om.

03.18 François De Smet (DéFI): Monsieur le premier ministre, monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses.

Je parlais d'arrogance et de mépris. Le mépris, par exemple, c'est de considérer que les dizaines et dizaines de milliers de personnes – soixante ou cent mille, peu importe – qui sont dans les rues seraient là parce qu'elles seraient quasi toutes employées d'organisations syndicales. À quoi sert-il, sincèrement, de dire des choses pareilles? Si, vraiment, votre but est d'œuvrer pour les générations futures – mais je crois que cela intéresse aussi ceux qui manifestent –, il est temps d'arrêter de cliver et il est plus que temps de fédérer.

03.19 Steven Coenegrachts (Open Vld): Mijnheer de premier, ik voel me vandaag enigszins de andere oppositie en ik vrees dat dat de volgende vier jaar zo zal zijn. U hebt het echter goed begrepen: niet capituleren, luidt onze boodschap. We zijn daar, eerlijk waar, ongerust over. Uw trackrecord van de voorbije 8 maanden

toont aan dat u telkens naar links bent opgeschoven. Het regeerakkoord voorziet in overgangsmaatregelen tot 2062. Dat is dus nog 37 jaar. Laat die periode alstublieft niet opschuiven naar sint-juttemis. Wij zullen u aan uw woord houden: hervorm, verander niet van positie, pak de zaken aan en zwak de ambitie niet af. Doe voort en verslaag niet! Courage, mijnheer de premier! (*Rumoer*)

03.20 Oskar Seuntjens (Vooruit): Ik ben een van de jongste Kamerleden, maar voel me soms wel een van de meest volwassene in de plenaire zaal.

Mijnheer de premier, ik vind het best grappig, want de oppositie bewijst exact het punt dat ik vandaag wil maken. Mensen zijn holle woorden en slogans beu. Als we het echt menen en willen dat mijn generatie en toekomstige generaties ook kunnen rekenen op een sterke sociale zekerheid, dan moeten we durven te hervormen. Dat is ook net de reden waarom er vandaag wel een draagvlak is voor de nieuwe regering. Daarom kwamen vandaag ook mensen op straat die blij zijn met de regeringsdeelname van Vooruit. Wij zullen immers hervormen. Het is belangrijk dat we meedoen, want wij zorgen ervoor dat er op een sociale een rechtvaardige manier hervormd zal worden.

Collega's, de mensen kunnen op ons rekenen. Wij zullen verder blijven strijden voor eerlijke, belangrijke en nodige hervormingen.

03.21 Georges-Louis Bouchez (MR): Monsieur le premier ministre, le problème, c'est que certains écrivent leur sketch de réplique avant votre réponse. Donc, la réplique ne correspond pas du tout à la réponse.

Par contre, monsieur le premier ministre, je voudrais faire une concession, car nous avons oublié d'intégrer à cet accord de gouvernement un plan beaucoup plus ambitieux pour la lutte contre la maladie d'Alzheimer. En effet, quand j'entends le Parti Socialiste, je me dis que ces gens n'ont jamais gouverné. Quel dommage, car ils ont tant d'idées! Quand j'entends les écologistes, je me dis que ces gens n'avaient pas de ministre ces cinq dernières années, quel dommage! Quand j'entends le PTB, je me dis que ces gens n'ont jamais refusé d'aller au pouvoir.

Alors, la feuille blanche de M. Dermagne, c'est votre bilan à vous tous. Et c'est pour ça qu'aujourd'hui nous sommes obligés de faire des réformes, pour sauver la sécurité sociale! Car la sécurité sociale sera sauvée par le travail, et pas par la grève! (*Brouhaha*)

03.22 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): J'espère que nous ne vous dérangeons pas trop. Sinon, n'hésitez pas à le dire, au cas où nous n'aurions pas encore compris!

Monsieur Bouchez, nous vous retournons le compliment. Vous étiez un partenaire de la majorité dans le précédent gouvernement. Vous avez passé votre temps à bloquer l'ensemble des réformes qui étaient sur la table, et vous êtes au pouvoir depuis 25 ans sans discontinuer. Vous n'avez pas de leçon à donner!

Monsieur le premier ministre, vous déclarez la guerre aux Belges, et puis vous leur demandez de ne pas riposter. C'est une blague! Et nous devrions vous remercier de ne pas avoir touché à l'index! Oh, mais merci... Et puis quoi encore?

Oui, vous avez décidé de déclarer la guerre et, non, les Belges ne vont pas se laisser tondre sans riposter, monsieur le premier ministre!

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 **Samengevoegde vragen van**

- Nawal Farih aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, belast met Armoedebestrijding) over "De meerprijs voor een snelle afspraak bij de dermatoloog" (56000436P)
- Katleen Bury aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, belast met Armoedebestrijding) over "De wachttijden voor dermatologische zorg" (56000439P)

04 **Questions jointes de**

- Nawal Farih à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, chargé de la Lutte contre la pauvreté) sur "Le supplément de prix réclamé pour un rendez-vous plus rapide chez le dermatologue" (56000436P)
- Katleen Bury à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, chargé de la Lutte contre la pauvreté) sur "Les délais d'attente pour les soins dermatologiques" (56000439P)

04.01 **Nawal Farih** (cd&v): Mijnheer de minister, als men in ons land huidproblemen heeft, dan moet men vooral veel geduld tonen of extra geld hebben. Blijkbaar is het zo dat mensen die een extra supplement betalen plots wel vroeger een afspraak kunnen boeken, in tegenstelling tot wie geen extra middelen heeft. Mijnheer de minister, ik moet het u niet uitleggen, de wachtlijsten voor een afspraak bij de dermatologen zijn gigantisch. Uit mijn lijstje van de actualiteiten van de laatste weken wil ik u een korte opsomming geven: UZ Leuven heeft een wachtlijst van 6 maanden, tenzij u 150 % extra supplement betaalt; het UZ Brussel heeft een patiëntenstop, tenzij u 50 euro extra betaalt. Collega's, het wordt nog erger. Diezelfde dermatologen, actief in het ziekenhuis, hebben privépraktijken waarbij ze binnen de 48 uur wel ter beschikking staan van vrouwen voor botox en fillers.

Mijnheer de minister, ik hoef u niet te vertellen dat kanker alomtegenwoordig is in onze samenleving, waarbij huidkanker de snelst stijgende vorm is. We moeten altijd preventieve gezondheidszorg kunnen aanbieden aan de mensen. Mijnheer de minister, u weet dat er in het regeerakkoord staat dat die ereloonsupplementen zo snel mogelijk moeten worden afgebouwd. Als het van cd&v afhangt, dan gaat het over een volledige afschaffing. Als het van cd&v afhangt, dan vinden we dat elke patiënt recht heeft op tijdige, kwaliteitsvolle en betaalbare zorg.

Mijn vraag is bijgevolg heel simpel, mijnheer de minister. Hoe snel zult u werk maken van de afbouw van de ereloonsupplementen? Zult u ook de ziekenhuizen en dermatologen aanschrijven met de mededeling dat hun zorg op twee snelheden echt niet kan?

04.02 **Katleen Bury** (VB): Mijnheer de minister, ook ik had een lijstje gemaakt met termijnen en wachttijden die u zonet hebt gehoord, maar ik zal niet in herhaling vallen. In sommige ziekenhuizen is er maar één antwoord: ze voeren supplementen in en patiënten die meer betalen, komen sneller aan de beurt. Voor esthetische behandelingen is er evenwel geen probleem, want botoxfillers kunnen binnen anderhalve maand worden uitgevoerd; misschien zelfs binnen de 48 uur, zoals mijn collega zei. Voor dermatologische aandoeningen, huidkanker en andere belangrijke zaken, bedraagt de wachttijd drie tot zes maanden. Ik kan het lijstje aanvullen: in Sint-Maria Halle is geen afspraak mogelijk binnen de zes maanden en is de tweede jaarhelft van de agenda nog niet eens vrijgegeven.

Wel kan men een onlineconsultatie boeken bij Skindr, waar raadplegingen mogelijk zijn. Een basisraadpleging kost 39 euro, een afspraak binnen 48 uur kost 59 euro en een afspraak binnen 24 uur kost 99 euro. Die aanrekeningen worden niet terugbetaald, of slechts voor een heel klein deel, 5 tot 9 euro, bij sommige ziekenfondsen. In verschillende ziekenhuizen zouden slots voorzien zijn voor Skindrpatiënten, die daar binnen één week terecht kunnen als een belangrijke huidaandoening wordt vastgesteld tijdens de onlineconsultatie. De ziekenhuizen ontkennen dat weliswaar. Dat creëert alleszins een situatie waarbij gewoonweg naar de financiële middelen wordt gekeken.

Mijnheer de minister, wat is uw standpunt inzake die betalende voorrang? Vindt u het ethisch verantwoord dat esthetische behandelingen voorrang krijgen boven levensbedreigende medische zorg, nota bene in ziekenhuizen, die toch door de overheid worden gesubsidieerd? Wat zult u doen om de wachttijden voor dermatologische zorg substantieel te verkorten?

04.03 **Minister Frank Vandenbroucke**: Collega's, gezondheidszorg moet er zijn voor de mensen die ze nodig hebben. Ze moet er tijdig zijn, ze moet betaalbaar zijn en ze moet goed zijn voor iedereen. Wat we horen over de praktijken van sommige dermatologen in sommige ziekenhuizen is absoluut revolterend. Natuurlijk moeten

we ervoor zorgen dat er voldoende dermatologen zijn. We zullen ook het aanbod en de instroom in dat beroep aanzienlijk vergroten. Dat is al aan de gang. We moeten er ook voor zorgen dat er technologieën ter beschikking zijn, zoals bijvoorbeeld het op afstand diagnosticeren.

Het is wraakroepend dat men misbruik maakt van schaarste om geld uit de zakken van mensen te kloppen of mensen te doen wachten. Dat is de reden waarom in het regeerakkoord staat dat we de supplementen zullen aanpakken. We zullen tegelijkertijd ook de vergoedingen van artsen-specialisten grondig herbekijken. Die zijn ook zeer ongelijk en onrechtvaardig verdeeld.

In het regeerakkoord staat ook dat we niet zullen wachten om excessen aan te pakken. Ik wil dat inderdaad zo snel mogelijk op de agenda van de regering zetten. Ik wil zo snel mogelijk actie beginnen te ondernemen. Ik ben heel blij dat cd&v mij daarin wil steunen. Ik reken dus ook op de steun van de cd&v-ministers om dat in de regering zo snel mogelijk op gang te brengen.

Er is ook een hele belangrijke uitdaging, met name het systeem zelf dat aan een zeer grondige herziening toe is. We kunnen tariefzekerheid aan de patiënten garanderen als de artsen toetreden tot de conventie. Het aantal dermatologen dat tot die conventie toetreedt, waarmee dus die tariefzekerheid wordt gecreëerd, is echter zeer beperkt geworden.

We vragen dat de beroepsgroepen samen met de ziekenfondsen nadenken over een nieuw model van conventionering, waardoor artsen-specialisten aangemoedigd worden om zich te conventioneren en ontmoedigd worden om niet tot de conventie toe te treden. Daar zullen harde knopen moeten worden doorgehakt, als we zo'n model tot stand willen brengen. Mevrouw Farih, ik reken zeker ook op uw steun in de regering.

Dat is dus niet oké. Ik denk dat ziekenfondsen ook goed voor zulke praktijken moeten uitkijken en dat ze in actie moeten schieten als ze daarover klachten krijgen. Dat geldt ook voor ons. Als we individuele klachten krijgen, kunnen we in actie schieten.

De grondslag van het systeem zelf moet herbekeken worden als we de mensen tijdige, betaalbare en goede zorg en tariefzekerheid willen garanderen.

04.04 Nawal Farih (cd&v): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Ik kan u garanderen dat u aan cd&v zeker een partner hebt. Cd&v zal nooit aanvaarden dat de grootte van iemands portemonnee de snelheid of de kwaliteit van zijn zorg bepaalt.

U hebt een heel interessante boodschap gebracht. Het is belangrijk om te werken aan de nomenclatuurherijking en ervoor te zorgen dat de prestaties die door dermatologen worden geleverd op maat gefinancierd worden. Dat kan ervoor zorgen dat de dermatologen veel minder ereloon-supplementen moeten aanrekenen en dat de zorg op twee snelheden kan verdwijnen.

04.05 Katleen Bury (VB): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Het is heel simpel. Zoals u zelf zegt, moet de zorg gebaseerd zijn op de medische noodzaak en niet op wie het meeste kan betalen. Ongeacht iemands financiële situatie moet hij of zij terechtkunnen bij een zorgverstrekker wanneer dat nodig is. Ik wil erop hameren dat onterecht aangerekende supplementen moeten worden aangepakt en dat zorgverleners veel meer moeten focussen op de zorg waarvoor ze zijn opgeleid in plaats van zich voornamelijk te richten op lucratieve esthetische behandelingen. Daarover heb ik u niet veel horen zeggen.

Het garanderen van goede, betaalbare en tijdige zorg moet een topprioriteit voor u zijn. Tijdige zorg betekent ook meer preventie en op langere termijn besparingen. Behandelingen kunnen dan immers tijdig worden opgestart. Een win-winsituatie dus. Een gratis advies van het Vlaams Belang, zonder dank.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 Vraag van Kim De Witte aan Jan Jambon (VEM Financiën, Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en Federale Culturele Instellingen) over "De pensioenhervorming" (56000420P)

05 Question de Kim De Witte à Jan Jambon (VPM Finances, Pensions, chargé de la Loterie nationale et des Institutions culturelles fédérales) sur "La réforme des pensions" (56000420P)

05.01 Kim De Witte (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, ik ben vanochtend mee gaan betogen en ik heb veel mensen gezien die boos zijn over wat u wilt doen met hun pensioen.

Ik heb een kleuterjuffrouw gesproken die al 30 jaar voor de klas staat, met 20 kleuters, van 's ochtends tot 's avonds. Vroeger kon zij na 40 jaar hard werken op pensioen gaan. Nu zal zij door de maatregelen die u wilt nemen twee jaar langer moeten werken en 450 euro aan pensioen verliezen. Ik heb een verpleegster gesproken die al 22 jaar werkt, ze heeft een zware burn-out gehad en ze is nadien halftijds gaan werken. Door uw malus zal ze 20 % van haar pensioen verliezen als ze stopt op 63 jaar. Het gaat om 20 % op een pensioentje van 1 800 euro. Dat is 360 euro pensioen minder per maand. Ik heb metaalarbeiders gesproken die veel tijdelijke werkloosheid hebben gekend, volledig buiten hun wil om. Door uw maatregelen verliezen zij 200 euro pensioen per maand. Mijnheer de minister, ik heb militairen gesproken, brandweermannen en huishoudhulpen. Ze vragen zich allemaal af in welke bubbel u leeft en zeggen dat ze niet kunnen werken tot 67 jaar. Het betreft allemaal mensen die ons land doen draaien. Zij zorgen voor onze welvaart.

Vindt u het normaal dat mensen die ernstig ziek geweest zijn, die deeltijds gewerkt hebben, die economisch werkloos geweest zijn, buiten hun wil om tot 400 euro pensioen verliezen per maand?

05.02 Minister Jan Jambon: Mijnheer De Witte, u zult natuurlijk niet nalaten om casuïstiek te vinden met de extreemste gevolgen. Ik heb gisteren de sociale partners ontmoet, niet op de betoging vanochtend, maar gisteren rond de tafel. Wij hebben een constructief gesprek gehad. We hebben de sociale partners de hand gereikt om samen de hervormingsagenda die we afgesproken hebben als regering gestalte te geven.

De hervormingsagenda, specifiek voor de pensioenen, is een noodzakelijke hervorming. We zijn niet alleen verantwoording verschuldigd aan het Parlement, we zijn ook verantwoording verschuldigd aan de generaties die na ons komen. Het is onze verantwoordelijkheid, de verantwoordelijkheid van deze generatie van politici, om ervoor te zorgen dat het monument van de sociale zekerheid en van ons pensioenstelsel morgen nog in staat is om pensioenen uit te betalen aan onze kinderen en onze kleinkinderen. Ook dat is de verantwoordelijkheid van politici van vandaag. We gaan het pensioensysteem dus hervormen en wel met een aantal pijlers.

De eerste pijler is de harmonisatie tussen de verschillende stelsels. Ik kan de verschillen tussen de ambtenarenpensioenen, de pensioenen in de privé en de pensioenen van de zelfstandigen niet meer uitgelegd krijgen anno 2025. We zullen dat harmoniseren.

Ik kan het niet meer verantwoorden dat we volledige pensioenen uitbetalen aan mensen die gemiddeld een derde van hun loopbaan niet gewerkt hebben. We zullen de pensioenen inderdaad veel meer in overeenstemming brengen met de effectief gewerkte prestaties. Het verzekeringsprincipe stelt dat wie bijdraagt aan de pensioenen een goed pensioen zal ontvangen. We zullen daarin gelijkgestelde periodes definiëren waarbij we rekening houden met een aantal factoren die we als maatschappij willen ondersteunen, maar de hervorming die we vandaag ter hand nemen (...)

De **voorzitter:** Mijnheer Jambon, uw twee minuten zijn al even verstreken.

05.03 Kim De Witte (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, ten eerste hebt u het over casuïstiek. Een op drie mensen riskeert pensioen te verliezen door de malus. Dat zijn niet mijn cijfers, maar de cijfers van de Federale Pensioendienst. Een op drie, dat is geen casuïstiek, dat is een heel grote groep mensen.

Ten tweede stelt u dat u het pensioen zult redden voor de jongeren. Ik heb vandaag veel jongeren gezien op de betoging. Weet u wat ze vertelden? U redt helemaal niks, u breekt gewoon het wettelijk pensioen af. Dat is een makkelijke redding. U breekt het pensioen af. De grootste slachtoffers zijn de jongeren.

Mijnheer de minister, u hebt het over het verzekeringsprincipe. Het betreft hier echter een sociale verzekering. De sociale zekerheid is een sociale verzekering. Er zijn inderdaad gelijkgestelde periodes. Ik raad u aan om

uw dossier nog eens goed te bekijken. U geeft hier immers cijfers over de gelijkgestelde periodes van tien jaar geleden. Sinds het SWT is afgebouwd, is het immers helemaal niet meer één op drie. De gelijkgestelde periodes zijn veel lager.

Wij verdedigen inderdaad dat er solidariteit (...)

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

06 Question de Luc Frank à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "L'avenir de la sécurité européenne" (56000421P)

06 Vraag van Luc Frank aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De toekomst van de Europese veiligheid" (56000421P)

(La réponse sera donnée par le vice-premier ministre et ministre des Finances et des Pensions, chargé de la Loterie Nationale et des Institutions culturelles fédérales / Het antwoord zal door de vice-eersteminister en minister van Financiën en Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en de Federale Culturele Instellingen worden gegeven)

06.01 Luc Frank (Les Engagés): Sehr geehrter Herr Präsident, sehr geehrter Herr Minister! Depuis hier, le système de sécurité européen connaît un bouleversement profond. Les discours et interventions du secrétaire d'État à la Défense américain Pete Hegseth et du président américain Donald Trump ont clairement indiqué que l'Europe devait prendre une responsabilité plus grande et importante pour sa sécurité.

En fait, ils laissent craindre qu'elle se retrouve rapidement seule face à la Russie, seule pour assurer la paix en Ukraine en cas d'accord. Non seulement seule, mais aussi exclue des grandes décisions qui pourraient fixer une paix précaire sur le continent européen. En effet, comment penser que le régime du président Poutine puisse respecter des accords éventuels? Il ne l'a jamais fait.

En raison de ce bouleversement, une défense totale deviendra donc l'objectif que nous devons poursuivre, et cela en Belgique, dans l'Union européenne et avec nos partenaires de l'OTAN. La Défense deviendra donc un des départements les plus importants dans les années, si pas les décennies à venir. Ce sera indispensable si nous voulons protéger notre État, notre démocratie, nos citoyens et nos valeurs.

Monsieur le ministre, où en est la préparation de la Défense à un éventuel déploiement en Ukraine? Quel calendrier envisagez-vous pour l'adoption des trois plans prévus dans l'accord de gouvernement, soit le plan de défense, le plan d'*enablement* et le plan de résilience? Les événements de ces dernières heures démontrent la nécessité d'être prêts au plus vite. Enfin, quelle campagne de communication est envisagée pour expliquer à nos citoyens à quel point l'époque a changé?

06.02 Jan Jambon, ministre: Ich hätte die Antwort auf Deutsch gegeben, aber Herr Francken hat sie mir nur auf Französisch hinterlassen. Deshalb muss ich Französisch verwenden, um Ihnen zu antworten.

Monsieur Frank, les déclarations du président américain Donald Trump et de son ministre de la Défense sur leur plan de paix en Ukraine constituent un véritable signal d'alarme pour l'Europe. Le message sous-jacent est que les États-Unis déplacent leur attention vers la région du Pacifique et que les États européens devront désormais assumer davantage leur propre défense et leur sécurité collective. Ce message n'est pas nouveau. Le *Pacific Pivot* date déjà de la présidence d'Obama. Ce qui est nouveau, en revanche, c'est la clarté et la fermeté avec lesquelles il est exprimé.

Nous, Européens, devrions plus que jamais prendre nos responsabilités et assurer nous-mêmes notre propre sécurité et défense. L'époque où nous pouvions à moindre coût nous abriter sous les généreux parapluies de sécurité des États-Unis semble désormais définitivement révolue. Nous devons investir dans nos forces armées en moyens, en effectifs et en matériel. L'accord de gouvernement prévoit à cet égard une trajectoire de croissance ambitieuse pour notre pays. Le gouvernement fédéral s'est engagé à porter les dépenses de défense à 2 % du PIB d'ici 2029.

Le contexte sécuritaire en Europe reste cependant en pleine évolution. Il est actuellement impossible de

prévoir ce que nous réserve l'avenir proche et encore moins le moyen ou le long terme. Ce qui est certain, c'est que notre Défense doit être préparée à toutes les éventualités. Nous prendrons nos responsabilités et nous nous inscrirons dans les efforts de défense européens aux côtés de nos partenaires de l'OTAN. La paix en Europe passera par la paix par la force.

Enfin, je tiens à réaffirmer clairement que nous continuerons à soutenir l'Ukraine. Notre solidarité est inébranlable. Nous ne nous déroberons pas à nos responsabilités. Nous resterons aux côtés de l'Ukraine sans hésitation, sans faille.

De **voorzitter**: Omdat de minister spreekt namens een andere minister, heb ik niet ingegrepen. Hij heeft immers geen macht over wat hij moet antwoorden.

06.03 Luc Frank (Les Engagés): Sehr geehrter Herr Minister, vielen Dank für die Antwort. Sie können dem Kollegen, dem Verteidigungsminister, natürlich ausrichten, dass die Antwort zufriedenstellend war.

J'ai trois éléments de réponse. D'abord, seule une Défense forte permettra de dissuader M. Poutine. Nous devons le comprendre et investir massivement.

Ensuite, dissuader Poutine de se lancer dans d'autres aventures, c'est protéger notre démocratie, notre système social et notre prospérité. Une guerre serait mille fois plus coûteuse. L'Europe, donc l'OTAN et l'Union européenne, doit enfin prendre ses responsabilités.

Enfin, avoir une Défense forte permet aussi d'avoir une place à la table, comme les rapports de force sont la monnaie courante des relations internationales.

Ich danke Ihnen für Ihre Aufmerksamkeit. Vielen Dank.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

07 Vraag van Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met Noordzee) over "De vervroegde vrijlating van een tweevoudige moordenaar" (56000429P)

07 Question de Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La libération anticipée de l'auteur d'un double assassinat" (56000429P)

07.01 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de minister, in 2017 moesten negen beschuldigten zich voor het hof van assisen verantwoorden voor het opsluiten, folteren en vermoorden van twee personen, wier lichamen waren verzwaaard en in het kanaal gegooid. Een van de beschuldigten, Benjamin Wisniewski, werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van 25 jaar. Niettegenstaande dat de experts tijdens zijn proces geen psychopathische diagnose stelden, waren ze wel unaniem van oordeel dat hij een gevaar voor de samenleving vormde. Ik citeer: "Hij vormt een gevaar voor de samenleving vanwege onder meer zijn gebrek aan kritisch vermogen ten opzichte van ernstige feiten." Duidelijker kan niet.

Nog geen acht jaar na zijn veroordeling, komt Wisniewski vrij uit de gevangenis. De experts kregen helaas gelijk: hij was nog maar tien dagen op vrije voeten en hij sloeg opnieuw toe. Over de inhoud van de feiten bestaat nog wel onduidelijkheid, maar wat wel vaststaat, is dat hij iemand heeft doodgestoken en door de raadkamer is aangehouden. De intentie om te doden, is aangehouden en er is ook sprake van voorbedachtheid.

Mevrouw de minister, hoe is het mogelijk dat iemand die tot 25 jaar cel veroordeeld is en een gevaar voor de samenleving betekent, na acht jaar kan vrijkomen? Dat begrijpt werkelijk niemand. Voor ieder weldenkend mens geldt het principe dat 25 jaar effectieve gevangenisstraf ook 25 jaar is, zeker voor zulke zware vormen van criminaliteit. Het liefst wordt die straf dan nog gekoppeld aan de levenslange terbeschikkingstelling.

07.02 Minister Annelies Verlinden: Mevrouw Dillen, het parket van Bergen heeft in verband met de aangehaalde vreselijke feiten meegedeeld dat in de nacht van 5 op 6 februari een steekpartij heeft plaatsgevonden naar aanleiding van een ruzie in Quaregnon. De man die gestoken werd, is later overleden in het ziekenhuis. Intussen werd een verdachte aangehouden. Ik kan geen verdere details geven over het

lopende gerechtelijke onderzoek inzake die feiten. Het is wel duidelijk voor iedereen dat het drama een groot menselijk leed en veel verdriet bij familie en vrienden van het slachtoffer veroorzaakt.

Daarnaast beroert het incident begrijpelijkerwijze de publieke opinie gelet op de eerdere veroordeling en het eerder verblijf van de verdachte in de gevangenis. Ik heb uiteraard veel begrip voor de verontwaardiging, maar sta me toe in antwoord op uw vraag toch even in te gaan op de mechanismen en de regelgeving voor de beslissingen die strafuitvoeringsrechtbanken nemen. Inderdaad, strafuitvoeringsrechtbanken gaan niet over een nacht ijs bij het nemen van een beslissing. Er worden adviezen van experts ingewonnen, de betrokkenen worden gehoord en er wordt een risicoanalyse gemaakt van de recidiverisico's die gepaard zouden gaan met een eventuele vervroegde invrijheidstelling of het opleggen van een enkelband. Ik heb geen enkele aanwijzing dat dat in het betreffende dossier niet zou zijn gebeurd.

Hoe dan ook heeft de regering het vaste voornemen om de strafuitvoering te verbeteren en meer inzicht te krijgen in recidive via de recidivemonitor, waarvoor al een eerste aanzet gedaan is. Er loopt een aantal proefprojecten en die moeten we duidelijk voortzetten om de risico's te beperken. De regering wil dus strikter inzetten op straffen en op strafrechtelijk beleid. Tegelijk legt ze de nadruk op humane detentie, omdat inhumane detentie heel vaak een aanleiding is tot recidive.

Ik dank alle actoren voor hun inspanningen. We moeten een rechtvaardig strafrechtelijk beleid voeren. We moeten een veilige samenleving mogelijk maken. Ik zal dan ook bekijken hoe we dat verder kunnen (...)

07.03 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de minister, ik vraag niet naar details uit een lopend onderzoek. Ik vraag hoe het mogelijk is dat iemand die een gevaar betekent voor onze samenleving, veroordeeld tot 25 jaar, al na 8 jaar vrijkomt ondanks de duidelijke waarschuwing van de experts. Dergelijke praktijken, mevrouw de minister, leiden tot onaanvaardbare straffeloosheid. Een strenge aanpak van zulke zware vormen van criminaliteit is noodzakelijk.

Mevrouw de minister, ik heb gelezen dat in het regeerakkoord de intentie staat de wet-Lejeune te verstrengen. U koppelt dat dan wel aan de aanpak van de overbevolking van onze gevangenissen. Wanneer zal dat dan gebeuren?

Wij van het Vlaams Belang vragen geen verzwaring van de wet-Lejeune; wij vragen om de wet-Lejeune volledig af te schaffen, in het belang (...)

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

08 Vraag van Matti Vandemaele aan Bernard Quintin (Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Beliris) over "De alcoholcontroles voor meer verkeersveiligheid" (56000422P)

08 Question de Matti Vandemaele à Bernard Quintin (Sécurité et Intérieur, chargé de Beliris) sur "Les contrôles d'alcoolémie en vue de renforcer la sécurité routière" (56000422P)

08.01 Matti Vandemaele (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, we herinneren ons allemaal de *Pano*-reportage van eind vorig jaar waaruit bleek dat 40 % van de ongevallen die 's nachts in het weekend gebeuren alcohol- of drugsgelateerd zijn. Elke dag zijn elf mensen betrokken bij een ongeval waarin drugs of alcohol een rol speelt. Dat gaat natuurlijk over mensenlevens, over echte mensen.

Velen van ons zullen zich ook herinneren dat korpschef Nicholas Paelinck toen zei dat hij helemaal geen fan van cijfers en statistieken is, omdat men daarmee alles kan bewijzen. Hij lachte het eigenlijk gewoon weg. Het gaat nochtans niet over cijfers, mijnheer Paelinck. Het gaat over mensenlevens.

Ik lees in het regeerakkoord, mijnheer de minister, dat elk slachtoffer er een te veel is en dat dat een absolute prioriteit wordt van deze regering. Groen zal u volmondig ondersteunen in die meer dan terechte ambitie. Ik lees dat u datagestuurde controles zult doen op specifieke plaatsen en in specifieke tijdsvorken en dat er ook een databank zal komen waarin alle alcoholcontroles voor eens en voor altijd verzameld worden, zodat er een overzicht is. Ook daar zijn we voorstander van.

Een databank zal echter niet volstaan, want er moet gewoon meer volk op het terrein. Alle experts en alle

politierechters zijn het erover eens dat er meer moet worden gecontroleerd. De pakkans moet omhoog, want dat is de enige manier om een cultuuromslag te realiseren.

Ik heb in dat verband cijfers van de verschillende politiezones opgevraagd bij uw voorgangster. Blijkbaar bestaan er gigantische verschillen. In de ene politiezone wordt veel meer gecontroleerd dan in de andere.

Ik heb hierover dan ook een aantal vragen voor u.

Het staat niet in het regeerakkoord, maar komen er meer of minder alcoholcontroles onder uw bewind? Hoe zult u het verschil tussen de lokale politiezones aanpakken? Hoe zult u hen stimuleren?

08.02 Minister **Bernard Quintin**: Mijnheer Vandemaele, alcohol en rijden gaan niet samen. Ik heb de cijfers over het aantal alcoholcontroles in 2023 ook gezien. Ik ben het met u eens dat het over mensen gaat en niet louter over cijfers. De cijfers tonen aan dat de politie, zowel de lokale politie als de wegpolie, in het kader van onder andere de bobcampagnes grote inspanningen levert.

Deze regering zal strenger optreden tegen alcohol- en drugsgebruik achter het stuur. Elk ongeval en elk verkeersslachtoffer is er een te veel. Daarom zal de politie het aantal alcoholcontroles opdrijven. In het regeerakkoord is ook een geïntegreerde databank opgenomen om een overzicht van alle alcoholcontroles in België te krijgen. Op die manier zullen we de inspanningen van alle politiezones in dit land op hetzelfde niveau kunnen brengen.

Als minister van Binnenlandse Zaken wil ik de pakkans voor alcohol achter het stuur verhogen. Mijnheer Vandemaele, zoals u weet, is het beeld genuanceerd. Er zijn ook zones die goed scoren op het vlak van alcoholcontroles, maar toch zijn er chauffeurs die door de mazen van het glippen.

La conduite sous influence représente la première cause d'accidents mortels sur nos routes.

Daarom gaan we met deze regering nultolerantie hanteren voor alcoholgebruik in het verkeer.

Nous ne relâcherons jamais nos efforts dans cette lutte. Chaque victime de la route est une victime de trop, plus que jamais... Drinken en rijden gaan niet samen. Boire ou conduire, il faut choisir.

08.03 **Matti Vandemaele** (Ecolo-Groen): Dank u voor uw bevredigende antwoord.

U zegt dat men de controles zal opdrijven. Dat is een heel goede zaak. Mensen moeten om het even wanneer, op om het even welke plaats, op om het even welk moment van de dag gestopt kunnen worden om te blazen. Alleen op die manier kunnen we een cultuuromslag bewerkstelligen.

De meeste politiezones doen inderdaad hun best, ze doen absoluut wat ze moeten doen. Toch zijn er enkele slechte leerlingen en die zou men een signaal moeten geven en overtuigen om meer te doen.

Collega's, ik hoop dat we daar samen aan kunnen werken. Veel mensen zeggen hier in het debat dat we moeten durven, dat we moeten doorpakken. Dat kan niet anders. We zijn het verplicht aan onze burgers. Als het over verkeersveiligheid gaat, zijn we het ook verplicht aan onze burgers. Ik dank u dus alvast.

Ik heb u horen spreken over nultolerantie in het verkeer. Ik had dat nog niet gelezen. Dat is een nieuw element waarmee we heel blij zijn.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

09 **Samengevoegde vragen van**

- **Dorien Cuylaerts** aan **Jean-Luc Crucke** (Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie) over "De aangekondigde spoorstakingen" (56000425P)
- **Gilles Foret** aan **Jean-Luc Crucke** (Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie) over "De bij het spoor ingediende stakingsaanzegging voor negen dagen" (56000431P)

09 **Questions jointes de**

- **Dorien Cuylaerts** à **Jean-Luc Crucke** (Mobilité, Climat et Transition environnementale) sur "Les grèves annoncées à la SNCB" (56000425P)
- **Gilles Foret** à **Jean-Luc Crucke** (Mobilité, Climat et Transition environnementale) sur "Le préavis de grève de neuf jours sur le rail" (56000431P)

09.01 **Dorien Cuylaerts** (N-VA): Mijnheer de minister, allereerst wil ik u feliciteren en veel succes wensen met uw nieuwe functie. Met Mobiliteit in uw portefeuille rust er weliswaar een last op uw schouders. In de eerste plaats is er crisis bij de NMBS, die efficiënter gemaakt moet worden. Daarnaast moet het vertrouwen van de pendelaars opgekrikt worden.

Bij dat laatste aspect wil ik even stilstaan, want de kleine spoorvakbond OVS krijgt het maar weer eens voor mekaar, zoals daarnet al werd aangehaald. Naast de nationale stakingen plant die bond ook nog eens een staking van maar liefst negen dagen. Dat is eigenlijk buiten proportie, het is onaanvaardbaar. Het toont totaal geen respect voor de pendelaars. Daarenboven ondergraaft een dergelijke staking ook het vertrouwen in onze spoorwegen. Waarom doet de vakbond dat? De reden is uiteraard blijvend verzet tegen de noodzakelijke hervormingen. Die vakbond vindt de pensioenhervorming, flexibilisering of de afbouw van HR Rail niet nodig.

Gelukkig is onder impuls van N-VA tijdens de Zweedse regering de minimale dienstverlening ingevoerd, wat maakt dat er tijdens die negen dagen nog wel enkele treinen zullen rijden. Dat mag echter geen excuus zijn om op onze lauweren te rusten. Integendeel, de pendelaars verdienen zekerheid. Waar de vorige minister nog vrolijk meehuppelde met de betogers, verwachten wij van u een serieuze aanpak. In de media hebben we gelezen dat u met de vakbonden al afspraken gemaakt hebt om samen te zitten.

Mijnheer de minister, heeft dat gesprek met de vakbonden al plaatsgevonden? Zo ja, hoe is het verlopen? Zo neen, wanneer zal het plaatsvinden? Wat zult u concreet ondernemen zodat het voor de vakbonden heel duidelijk wordt dat zulke acties niet kunnen?

09.02 **Gilles Foret** (MR): Ce mardi, un syndicat de cheminots a déposé un préavis de grève de neuf jours pour la fin février. Préavis de grève que les directions de la SNCB et d'Infrabel ont qualifié de prématuré et disproportionné. Cette annonce, qui s'ajoute à une série de mobilisations ayant déjà fortement perturbé le rail, suscite de vives inquiétudes auprès des usagers qu'ils soient travailleurs, étudiants ou bien des entreprises dépendant du fret ferroviaire.

Alors que notre nouveau gouvernement annonçait des investissements ambitieux pour moderniser l'infrastructure, améliorer la ponctualité et garantir un service de qualité aux citoyens, nous craignons une multiplication des grèves qui interroge sur l'état du dialogue social au sein des entreprises du rail. Il est essentiel que ces discussions entre directions et syndicats se déroulent dans un cadre constructif et responsable afin d'épargner les usagers du rail. Cette mobilisation s'accompagne également d'une polémique sur l'usage abusif par certains de certificats médicaux lors de périodes de grève. Cette pratique, si elle est avérée réelle, pose un problème et met en péril la transparence des mouvements sociaux.

Dès lors, quelles initiatives comptez-vous prendre pour assurer un dialogue social constructif et éviter les conflits à répétition? Comment entendez-vous renforcer la mise en œuvre du service garanti qu'un de vos prédécesseurs, François Bellot, avait mis en œuvre pour assurer la continuité du transport ferroviaire lors des journées de grève? Et enfin, quelles mesures prendrez-vous pour éviter les abus liés aux certificats médicaux en période de mobilisation sociale et garantir une gestion rigoureuse de l'absentéisme? Je vous remercie.

09.03 **Minister Jean-Luc Crucke**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Cuylaerts, mijnheer Foret, ik zou het kort kunnen houden, door te stellen dat ik uw redenering volg. Dat zou een kort antwoord opleveren.

Je vous remercie pour vos questions.

Ik wil er ten eerste aan herinneren dat de NMBS en Infrabel onafhankelijke overheidsbedrijven zijn. Het is dus niet aan de minister van Mobiliteit om zich te bemoeien met de sociale dialoog, die de relatie tussen het management en de vakbonden regeert. Hooguit heb ik de rol van doorgeefluik tussen beiden.

Je vais néanmoins vous répondre un peu plus précisément. Le droit à l'expression, d'une manière générale, m'est cher. En ce sens, le droit de grève est un mode d'expression démocratique et je tiens sincèrement à ce qu'il le reste.

Overdrijven is geen recht meer.

Toutefois, vous me connaissez, je suis un homme de dialogue. Aussi ai-je proposé, comme vous l'avez rappelé, aux représentants syndicaux qui ont tiré la sonnette d'alarme il y a quelques jours, de les rencontrer afin d'échanger sur leurs craintes. Quelles sont ces craintes?

U kent ze: de toekomst van HR Rail, het statuut van het personeel, het budgettaire traject met 250 miljoen euro besparingen tegen 2029, de sociale dialoog, de toekomst van de pensioenen, de impact van de pensioenmalus en dies meer.

Ik kan absoluut nog niet antwoorden op de vragen. De regering is vandaag nog maar tien dagen gevormd. Ik verdiep mij nog in de dossiers. U weet dat ik een man van de dialoog ben, maar ook een man van de dossiers.

Cependant, j'ai tenu à les rassurer. Quand je dis cela, je les ai quittés il y a à peine une heure. Nous avons dialogué honnêtement et de façon approfondie pendant deux heures afin de les rassurer sur la teneur de l'accord de gouvernement. J'appliquerai cet accord, tout l'accord et rien que l'accord, mais je le ferai en bonne intelligence avec les partenaires sociaux, les directions et les syndicats. Le dialogue social doit se poursuivre entre la SNCB et Infrabel, d'une part, et les syndicats, d'autre part.

En tout cas, ce que je ne veux pas, c'est que des tensions se fassent sentir à propos d'accords de principe, avant même que le travail n'ait commencé. Je comprends que les efforts soient difficiles sur papier, mais ils sont nécessaires. Si nous voulons garder une situation budgétaire tenable pour notre pays, il en va de l'avenir de nos finances publiques, et donc de l'avenir de nos enfants. Je suis sûr que les gestionnaires et les gens de raison comprendront que c'est ce que nous faisons. Et, s'il y a, en termes sociaux, des abus dans l'emploi de mécanismes de protection, il appartient bien évidemment à l'entreprise de prendre toutes les mesures nécessaires pour faire respecter les droits, mais aussi les obligations, des uns et des autres. Mon engagement est d'être clair avec tout le monde, mais aussi d'être sérieux avec tout un chacun.

Eerst en vooral moet er een dialoog zijn, maar als een organisatie het publiek bedrijf op het spel zet, dan zeg ik drie keer nee.

09.04 Dorien Cuylaerts (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

De vakbonden blijven maar om solidariteit vragen voor hun situatie, maar tonen zelf geen greintje respect voor de pendelaars. Integendeel, ze zullen hen negen dagen gijzelen. U geeft aan voor dialoog te zijn, wat ik alleen maar kan toejuichen. Alleen zo komen we verder, maar het moet ook heel duidelijk worden meegedeeld dat dergelijke asociale vakbondsacties onaanvaardbaar zijn. Het gaat niet meer over rechten, zoals u zelf zegt, maar wel over privileges. Die privileges zijn echter niet langer houdbaar. De pendelaar moet de prijs betalen. Het is goed dat er nu een regering is die eindelijk moed toont en de nodige maatregelen neemt om ons land letterlijk en figuurlijk opnieuw op de rails te krijgen.

09.05 Gilles Foret (MR): Monsieur le ministre, je vous remercie pour les éléments de réponse et pour votre engagement dans la poursuite d'un dialogue social constructif.

Ce que nous regrettons, c'est qu'il y ait eu, avant la mise en place du gouvernement, des grèves préventives, et puis, aujourd'hui, des grèves prématurées.

L'important, c'est ce dialogue social, et de pouvoir avoir un équilibre entre le droit de la grève et le droit de celles et ceux qui veulent se rendre sur leur lieu de travail, sur leur lieu de soin, sur leur lieu d'apprentissage. Il importe, en tant que ministre de la Mobilité, d'y veiller, dans tout le respect de l'autonomie des entreprises

du rail.

Quant au service garanti, il sera important de le renforcer et de veiller à ce que, lors de mouvements de grève, les travailleurs puissent bénéficier de la continuité du service ferroviaire. Nous verrons ensemble, en commission de la Mobilité, comment évaluer le service aujourd'hui et comment le faire évoluer pour le bien de tous, dans le respect du dialogue social. Je vous remercie, et bon travail!

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

10 Vraag van Jeroen Soete aan Rob Beenders (Consumentenbescherming, Sociale Fraudebestrijding, Personen met een handicap en Gelijke Kansen) over "De terugbetaling van vliegtickets bij geannuleerde vluchten" (56000418P)

10 Question de Jeroen Soete à Rob Beenders (Protection des consommateurs, Lutte contre la fraude sociale, Personnes handicapées et Égalité des chances) sur "Le remboursement des billets d'avion en cas de vols annulés" (56000418P)

10.01 Jeroen Soete (Vooruit): Mijnheer de minister, we hebben eindelijk een volwaardige minister van Consumentenbescherming in plaats van een staatssecretaris. Dat is echt een goede zaak, want we hebben met de regering een ambitieuze consumentenagenda om de koopkracht van de mensen te beschermen, met lagere facturen en met een zeer goeie consumentenbescherming.

Dat is geen overbodige luxe. Kom maar eens aan op de luchthaven voor een welverdiende vakantie, om dan te moeten vaststellen dat de vlucht afgeschaft is of uren vertraging heeft. In theorie heeft men dan recht op een compensatie.

De praktijk is echter pijnlijk anders. Volgens Testaankoop zou slechts een op drie consumenten die recht hebben op een compensatie uiteindelijk die compensatie krijgen. Dat komt omdat de luchtvaartmaatschappijen het voor hun klanten zo moeilijk mogelijk maken om een compensatie te krijgen. Het is precies zoals het spelletje *Waar is Wally?* Alleen is Wally nergens te vinden, mijnheer de minister. Men vindt allerhande info op de websites van de luchtvaartmaatschappijen, maar geen simpele knop om compensatie aan te vragen.

Dat is bewuste sabotage. Ik heb daar geen ander woord voor. Dat zorgt er bovendien voor dat mensen richting schimmige websites worden geduwd om daar in ruil voor een deeltje van hun compensatiebedrag toch hun rechten te kunnen doen gelden. Mensen worden dus op kosten gejaagd om te krijgen waar ze wettelijk recht op hebben. Dat kan niet de bedoeling zijn.

Mijnheer de minister, hoe zult u ervoor zorgen dat mensen altijd krijgen waar ze recht op hebben, ongeacht met wie of naar waar ze vliegen? Hoe zult u garanderen dat maatschappijen zich niet alleen aan de letter, maar ook aan de geest van de wet houden?

10.02 Minister Rob Beenders: Collega Soete, de bescherming van consumenten, vooral tegen oneerlijke praktijken, is een belangrijk onderdeel in het regeerakkoord. U verwees ernaar dat er nu een volwaardige minister is en ik denk dat we dat gegeven ten volle moeten benutten om de consumenten te beschermen. We moeten een soort van Testaankoop van de overheid zijn.

Het onderwerp dat u vandaag ter sprake brengt, is heel actueel. De foto's van de luchthaven in Zaventem vandaag zijn best wel hallucinant: lege vertrekhallen, tienduizenden vluchten geannuleerd, tienduizenden vluchten verplaatst. De voorbije dagen hebben tal van passagiers een e-mail gekregen met de vraag of ze hun vlucht willen verplaatsen dan wel een financiële compensatie wensen.

We zien effectief in de cijfers dat de compensatieregeling niet loopt zoals dat moet. Consumenten zijn niet goed geïnformeerd en missen daardoor de compensaties waarop ze recht hebben. Het is een vrij complexe procedure om financieel vergoed te worden, als de luchtvaartmaatschappij zelf de vlucht annuleert. Het is ook niet evident om de vlucht te verplaatsen op een stakingsdag, zoals vandaag.

We moeten die procedure versimpelen, we moeten ze eenvoudig maken. Als de zaken automatisch verlopen, zullen schimmige bedrijfjes geen kans hebben op overleven. We hebben vandaag al een eerste contact gehad

met Brussels Airlines. Er zijn ook brieven vertrokken vanuit mijn diensten naar de Belgische luchtvaartmaatschappijen.

Het is de bedoeling om de komende periode duidelijke afspraken te maken over de vereenvoudiging van de communicatie met de passagiers. We zullen ook met Europa, dat ter zake bevoegd is, gesprekken starten om de procedures te automatiseren. Het is immers maar logisch dat men recht heeft op een compensatie op een eenvoudige manier en dat men daarvoor geen complexe procedures moet doorlopen, zoals dat vandaag het geval is.

We zullen de kwestie effectief opvolgen en wat mij betreft moeten we dat ook voor andere transportmiddelen doen, zoals de trein.

10.03 Jeroen Soete (Vooruit): Mijnheer de minister, het is goed dat u het probleem aanpakt. Mensen die slimmer zijn dan ik hebben het eens berekend: consumenten lopen maar liefst 200 miljoen euro per jaar mis en dat is toch niet weinig, daarmee kan men wel eens op reis gaan.

Als grote spelers zoals multinationals misbruik maken van de mensen, omdat die niet weten dat ze recht hebben op een schadevergoeding en geen tijd hebben om alles uit te zoeken, dan moet volgens Vooruit een sterke overheid ingrijpen en ervoor zorgen dat consumenten krijgen waarop ze recht op hebben. We moeten enerzijds de koopkracht van de mensen beschermen en anderzijds erop toezien dat ze niet op kosten gejaagd worden. Dat zal Vooruit ook doen in de regering. Wij zullen niet vanaf de zijlijn roepen; wij gaan aan de slag en maken op die manier het verschil.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Hiermee sluit ik het vragen uur.

Voorstellen en wetsontwerp

Propositions et projet de loi

11 Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, met het oog op technische aanpassingen in verband met de commissie voor de opvolging van de militaire missies en de commissie belast met de controle op de legeraankopen en -verkoop (637/1-4)

11 Proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants, en vue d'y apporter des adaptations techniques relatives à la commission de suivi des missions militaires et à la commission chargée du contrôle des achats et des ventes militaires (637/1-4)

Voorstel ingediend door:
Proposition déposée par:
Peter De Roover.

Algemene bespreking **Discussion générale**

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

11.01 Jan Bertels, rapporteur: Ik verwijs naar het schriftelijk verslag, mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Vraagt iemand het woord? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen
Discussion des articles

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(637/4)**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(637/4)**

Het voorstel telt 4 artikelen.
La proposition compte 4 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 tot 4 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 à 4 sont adoptés article par article.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

Mag ik collega Vermeersch uitnodigen om heel even voor te zitten? Ik moet kort het woord nemen en vanop deze stoel zou dat niet stroken met de objectiviteit die mij als voorzitter wordt opgelegd.

Voorzitter: Wouter Vermeersch, ondervoorzitter.
Président: Wouter Vermeersch, vice-président.

12 Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers tot vervanging van artikel 163quater, betreffende de deelname van de Kamerleden aan de werkzaamheden (650/1-4)

12 Proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants, remplaçant l'article 163quater, relatif à la participation des députés aux travaux (650/1-4)

Voorstel ingediend door:
Proposition déposée par:
Peter De Roover.

Bespreking van het enige artikel
Discussion de l'article unique

De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(650/4)**
Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(650/4)**

De bespreking van het enige artikel is geopend.
La discussion de l'article unique est ouverte.

12.01 Barbara Pas, rapporteur: Ik verwijs naar het schriftelijk verslag, mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Pas, u krijgt nu het woord voor uw persoonlijke tussenkomst.

12.02 Barbara Pas (VB): Is de Kamervoorzitter niet ingeschreven voor dit debat? Hanteren we een andere volgorde?

De **voorzitter**: U bent de eerste spreker op mijn lijst.

12.03 Barbara Pas (VB): Collega's, dit voorstel kende zijn oorsprong twee legislaturen geleden. Er zijn weinig collega's aanwezig die zich dat nog kunnen herinneren. De enige twee die toen aanwezig waren, zie ik nu even niet, maar het zijn collega Gabriëls en collega Demon. Ik noem hen bij naam, want het is geen politiek of persoonlijk feit, ik verwijs enkel naar hun aanwezigheid

Er is in de periode 2014-2019 een poging ondernomen om de politiek geloofwaardiger en transparanter te maken. Naar aanleiding van de Publifin- en de Telenetaffaire met de toenmalige Kamervoorzitter werd er een werkgroep in het leven geroepen, de werkgroep "Politieke vernieuwing". Dat was exact acht jaar geleden, in februari 2017.

Die werkgroep heeft maandenlang vergaderd en heel veel gepalaverd. Er kwamen zeven thema's aan bod, waarvan transparantie er een was, maar ook de decumul en de onverenigbaarheden werden behandeld. Daarnaast werd het statuut van de parlementsleden met hun vergoeding besproken, hoewel er sindsdien bijzonder weinig is veranderd. Deontologie en belangenconflicten waren eveneens een thema, net als kieswetgeving en burgerparticipatie, waarvan we ten tijde van Vivaldi die geweldige burgerbevraging als uitvloeisel hebben gezien. De werking van het Parlement was thema nummer zes en ten slotte was er nog een variaronde als zevende thema.

Collega's, ik zal u het 450 bladzijden tellende rapport van de werkgroep "Politieke vernieuwing" besparen. Ik kan u verzekeren dat men het over veel zaken eens was, zoals de afschaffing van de Senaat, waar destijds consensus over bestond. In dat verslag werden tal van aanbevelingen gedaan, die hier werden goedgekeurd en waaraan men uitvoering zou moeten geven.

Aanbeveling 20 van die werkgroep luidt: "Een werkbaar systeem om commissiewerk van erkende en niet-erkende fracties te evalueren en zo nodig de vergoeding van een parlements lid te verminderen op een gelijkaardige manier zoals dat nu reeds bestaat voor afwezigheid in de plenaire vergaderingen. Afwezigheid bij wetgevend werk in vaste commissies zou in de toekomst gesanctioneerd moeten worden op een gelijkaardige wijze zoals het reglement van het parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het reglement van het Waals Parlement reeds voorzien. Voor wat de niet-stemgerechtigde fracties betreft, er moet ook een regeling worden uitgewerkt voor hun eventuele afwezigheid bij wetgevend werk in de vaste commissies. Het systeem zal rekening houden met een specifieke uitzondering voor de leden met bijzondere functies en leden van een onderzoekscommissie."

Toen ik er destijds – ook dat kunt u in het 450 bladzijden tellende document terugvinden – voor waarschuwde dat het moeilijk was om een dergelijk systeem in de praktijk afdwingbaar te maken, om het tot een niet-discriminatoire systeem op te bouwen zonder achterpoortjes, dan werd ik enigszins weggezet als sfeerbederver, want men had een grote sturm-und-drang en vooral veel aankondigingen.

Grappig is trouwens, als u al die aanbevelingen bekijkt, om eens na te gaan wat daarvan ondertussen in huis is gekomen. Ik zal niet beweren dat er niets is uitgevoerd, want een heel aantal zaken is dat wel. Zo worden de debatten in de commissievergaderingen gelivestreamd. Aanbeveling 52, ook een aanbeveling waarover iedereen het eens was, luidt dat er een debat over de organisatie van de plenaire begrotingsdebatten in de Conferentie van voorzitters gehouden moet worden. In de vorige legislatuur hebben we die debatten bij elke begroting en begrotingscontrole al weken tevoren en elke week opnieuw gevoerd in de Conferentie van voorzitters. Collega De Roover was daar mee getuige van, toen vanuit een andere rol. Ik denk dat we kunnen vaststellen dat die debatten helaas niet tot een betere organisatie of een betere werking van dit Parlement hebben geleid.

Met dit voorstel wordt eigenlijk een van de weinige aanbevelingen van toen ook nog geschrapt. Een van de weinige zaken waarover er toen wel consensus was, een van de weinige zaken die men toen wel wilde uitvoeren, zullen we nu, acht jaar later, wegstemmen. Ik begrijp de reden. Men kan op basis van dit systeem immers niet toetsen of iemand een goed parlements lid is of niet. Iemand die aanwezig is bij de stemming in een commissie maar zich niet moeit in de debatten of daar nooit een vraag komt stellen, is dan volgens deze parameter wel een goed parlements lid. We hebben er acht jaar geleden al voor gewaarschuwd dat die regeling rammelt langs alle kanten. Nu stelt u dat samen met ons vast.

Er is helaas geen alternatief om dat sluitend te maken. Men kan een paar achterpoortjes sluiten door bijvoorbeeld te zeggen dat men verplicht lid moet zijn van een vaste commissie. Nu zijn er namelijk bijvoorbeeld bij de communistische fractie een heel aantal leden die zelfs dat niet doen. Aan nog blijven er echter achterpoortjes over. Men kan dan alsnog alleen komen opdagen bij een stemming. In de ene commissie zijn er ook veel meer stemmingen dan in andere commissies en ga zo maar door. Er blijven dus achterpoortjes en degenen die zich willen wegsteken zullen zich nog altijd kunnen wegsteken.

Vandaar dat ik zoveel mogelijk werk wil maken van alle aanbevelingen die voor meer transparantie moeten zorgen en het zicht op de werkzaamheden van de parlementsleden moeten verbeteren. Degene die oordeelt of men een goed parlements lid is of niet; is immers de kiezer. Dat is degene die goed geïnformeerd moet kunnen worden dankzij de transparantie over wie hier effectief het woord en vragen stelt.

Het is dus geen goed signaal dat dit hier vandaag wordt weggestemd en dat een van die weinige zaken van wat ik toen al een praatbarak noemde omdat er veel te weinig uitkwam, namelijk die werkgroep "Politieke vernieuwing", nu ook een onwerkbaar aankondiging blijkt te zijn. Dat is immers waarvoor wij toen letterlijk hebben gewaarschuwd.

Degenen die hier niet willen werken, zal men echter niet veranderen. Ik heb er gelukkig geen in mijn fractie en ik ben ervan overtuigd dat wij er mee voor gaan zorgen, in al onze communicatie, in al ons werk in dit Huis, om duidelijk te maken dat het aan de kiezer is om te oordelen over wie het waard is om deze job te mogen doen en het volk op een goede manier te mogen vertegenwoordigen.

Ik betreurt dat destijds niet naar onze waarschuwing is geluisterd en dat er acht jaar overheen moest gaan om van een onwerkbaar aankondiging een onwerkbaar maatregel te maken. Dat zal ons er echter niet van weerhouden om op een deftige manier ons werk te doen in dit Huis.

12.04 Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de dienstdoende voorzitter, indien ik lid was geweest van de oppositie, had ik nu gefulmineerd over alle ingrepen die hier gebeuren om mij pas als tweede spreker het woord te geven en mij weg te schuiven ten voordele van mevrouw Pas. Ik zou moord en brand roepen en ik zou vragen dat de manipulatie stopt, maar eigenlijk heeft dat geen belang. Daarom heb ik haar heel graag als eerste spreekster het woord gegeven.

Waarover gaat het? Het gaat over een op zich absolute kleinigheid, maar waaraan niettemin twee belangrijke elementen vasthangen. Dat is ten eerste dat wij ons in dit Huis bijwijken laten opzweepen door termen die mooi klinken, zoals politieke vernieuwing en transparantie. We laten ons bovendien gemakkelijk verleiden tot wat waarschijnlijk de belangrijkste politieke kracht in dit land is, namelijk het ietsisme. We moeten toch iets doen. We moeten toch de indruk wekken dat we het signaal ernstig nemen.

Er heeft dus ietsisme plaatsgevonden. Er is een techniek uitgedokterd die ertoe moest leiden dat de ijver van Kamerleden zou kunnen worden afgemeten met puntjes, met plus 1 en met min 1. Op die manier zou een bepaald quotum moeten worden behaald, dat zou aantonen dat iemand een goed parlements lid is. We moeten evenwel af en toe de moed hebben om ons niet te laten verleiden tot dat ietsisme.

Een tweede element speelt zich ook af tegen de achtergrond van het huidige op zich minder belangrijke debat. Wanneer een beslissing wordt genomen, moet namelijk ook de moed worden opgebracht om ze op een bepaald ogenblik te herbekijken. Op een bepaald ogenblik moet de vraag worden gesteld wat de bedoeling was alsook of de ingevoerde regel tot gevolg heeft dat wordt gerealiseerd wat de bedoeling was.

We moeten ter zake eerlijk zijn. Voor het meten van de werkzaamheden in de commissie is dat voor de ingevoerde regel niet het geval geweest. We moeten dan ook de moed hebben om de maatregel terug te schroeven. Het heeft geen zin regels in te voeren die niet werken. Het heeft ook geen zin koppig aan die regels vast te houden.

Dat is de reden voor de schrapping van de niet-werkzame regel die een aantal personeelsleden van de Kamer een aantal uren nutteloos werk bezorgt.

Tegelijkertijd is er in het voorliggend voorstel ook een verstrenging wat de meting in de plenaire vergadering betreft. Wie onvoldoende deelneemt aan de plenaire vergaderingen moet niet alleen gekort worden in de vergoeding, maar ook in de onkostenvergoeding die daaraan verbonden is.

Op basis van de reglementering in het Vlaams Parlement is er bij de bespreking in de commissie nog een amendement van collega Bertels goedgekeurd. Hij is in deze bespreking ingeschreven als spreker, dus ik neem aan dat hij het ook daarover zal hebben. Dit is een heel kleine stap voor de mensheid, maar een verstandige stap waarmee we overbodige en slechte regelgeving schrappen. Ik mag hopen dat dit de eerste

keer van heel veel keren is dat we dat in dit Huis zullen doen.

De **voorzitter**: Collega's Van Hecke en Van Vaerenbergh, ik verontschuldig me, want ik had niet gezien dat u ook rapporteur bent voor dit document.

Mijnheer Van Hecke, ik geef u nu graag het woord voor uw uiteenzetting.

12.05 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Collega's, wij zullen het voorstel tot wijziging van het Reglement niet steunen. In de commissie heb ik onze argumenten daarvoor al naar voren gebracht. Zoals gezegd, bestond de regeling voor 2019 al, maar enkel voor de plenaire vergadering. Vanaf 2019 is de regeling ook doorgevoerd in de commissies.

Het was collega André Frédéric van de PS-fractie die daarvoor jarenlang had geijverd, omdat de vaststelling was dat in het Parlement in de commissies, achter de schermen, vaak keihard wordt gewerkt, maar dat niemand dat ziet. Journalisten hebben geen tijd of mogelijkheden meer om het parlementair werk nog te volgen. Toen ik hier als jong parlementslid binnenkwam – dat is lang geleden, mevrouw De Wit – zaten er in de commissie voor Justitie journalisten die elke vergadering volgden. Dat is geen verwijt naar de journalisten zelf, want zij krijgen de mogelijkheid en de ruimte niet meer om dat te doen. Misschien doen ze het af en toe nog via de livestream, mogen we hopen. In ieder geval, er wordt hard gewerkt.

Collega Frédéric deed dat voorstel indertijd – en er werd een meerderheid voor gevonden – omdat hij vond dat het niet kan dat er collega's zijn die gewoon even naar de plenaire vergadering komen tegen 17 uur om even mee te stemmen, waarna we ze de rest van de week niet meer zien. De vergoeding is echter hetzelfde, of men nu elke dag keihard werkt in de commissies of men alleen maar even komt stemmen in de plenaire vergadering op donderdag. Er was toen een meerderheid om die regeling in te voeren en dat was heel terecht.

Er zijn echter problemen in de toepassing ervan. We hebben dat gelezen in de toelichting en we hebben de voorbije jaren ook ervaren dat het niet zo eenvoudig is om dat aan te pakken. Als men vaststelt dat iets niet zo goed werkt, zijn er twee mogelijkheden: men kan de regeling afschaffen – dat is uw voorstel, maar daarmee ben ik het niet eens, mijnheer De Roover – of men kan bekijken wat die problemen precies zijn en proberen ze aan te pakken en naar een werkbare oplossing te gaan. Zonder daartoe een poging te ondernemen – ik heb immers een paar oplossingen voorgesteld in de commissie –, wil men de regeling gewoon meteen afschaffen.

Het is correct dat er een verschil is tussen de grote en de kleine fracties. Voor de ene fractie is het makkelijker dan voor de andere om de aanwezigheden te kunnen voorzien. Er is ook een verschil in commissies. Er zijn commissies die heel veel stemmingen hebben. Zelf ben ik lid van de commissie voor Justitie en daar behandelen we bijvoorbeeld toch 30 of 40 teksten per jaar. Ook in de commissies voor Economie, Sociale Zaken en Financiën zijn er wellich veel stemmingen. Er zijn echter ook andere vaste commissies waarin er nauwelijks wetgeving wordt gestemd. Denk aan de commissie voor Landsverdediging, bijvoorbeeld, wat niet wil zeggen dat het geen belangrijke commissie is. Wie lid is van een commissie waar heel veel stemmingen zijn, loopt echter veel meer het risico om gesanctioneerd te worden dan wie actief werkt in een commissie waar geen of nauwelijks stemmingen zijn, want daar kan het sanctiemechanisme niet of nauwelijks worden toegepast. Met alle respect voor het werk dat daar gebeurt, het risico om gesanctioneerd te worden, is veel groter waar er moet worden gestemd.

Aanwezigheden zijn moeilijk bij te houden. Mijn collega's uit het Vlaams Parlement maakten mij erop attent dat men op de website van het Vlaams parlement perfect kan volgen, de dag nadien al – dat is heel snel – wie er in de commissie aanwezig was of afwezig, al dan niet met een geldige reden. Dat wordt genoteerd. In het Vlaams Parlement wordt dat zelfs perfect bijgehouden voor commissievergaderingen waar alleen vragen worden gesteld. Is het dan zo moeilijk om dat bij te houden?

Ik was zelf commissievoorzitter in de vorige legislatuur. Onze fantastisch goede ambtenaren die de voorzitter begeleiden, houden nauwkeurig bij wie er aanwezig en afwezig is, zeker wanneer tot de stemming wordt overgegaan.

Er was natuurlijk ook een hiaat en voorstanders van onderhavig voorstel zullen dat ook aanhalen. Als men geen lid is van een vaste commissie waar geen stemmingen zijn, dan kon men ook nooit gesanctioneerd

worden. Wie lid is van een commissie met stemmingen of veel stemmingen, liep wel een groter risico om gesanctioneerd te worden.

Enkele collega's die inderdaad geen lid zijn van een vaste commissie, ontsnappen zo aan elke mogelijke sanctie. Het gaat nochtans om belangrijke politici. Ik heb voorbeelden gegeven in de commissie. Zo zit de heer Bouchez hier nu wel even te luisteren, maar hij is geen lid van een vaste commissie. Hij kan dus tot op vandaag niet worden gesanctioneerd. Hij werkt wel hard. Hij zal de mensen van de Pro League uitleggen hoe de gokwetgeving perfect kan worden omzeild. Hij gaat af en toe naar Dubai. Hij doet heel veel. Hij komt hier de plenaire vergadering op stellen zetten. Dat doet hij allemaal. Hij is echter geen lid van een vaste commissie en krijgt toch hetzelfde loon. (*Protest van de heer Bouchez*)

De **voorzitter**: Vraagt u het woord voor een onderbreking, mijnheer Bouchez? U moet dat vragen, zoals elke collega in de zaal.

12.06 Georges-Louis Bouchez (MR): Monsieur le président, concernant ce nouveau fait personnel, qui commence à être vraiment désagréable, nous avons un devoir de transparence quand il s'agit d'argent public. Monsieur Van Hecke, figurez-vous que cela vous ferait du bien d'exercer des activités en dehors de la politique, car cela ouvrirait vos horizons et votre esprit. Manifestement, vous en avez bien besoin.

Je ne suis, par ailleurs, pas le seul parlementaire dans cette Assemblée à avoir voyagé. En l'occurrence, je le répète, votre copain Malik Ben Achour s'est rendu au Qatar en étant payé par ce pays pour assister à un sommet. Alors, franchement, à votre place, je ne la ramènerais pas! Et le Qatar est un pays avec lequel nous entretenons des relations diplomatiques. Donc, il n'y a aucune... (*Protestations sur les bancs du PS*) Mais je n'ai pas de comptes à vous rendre, Prévot! Je n'ai pas de comptes à vous rendre! C'est le point!

Je puis vous dire que, jamais de la vie, je... (*Vives protestations*)

De **voorzitter**: Collega's, het woord is aan de heer Bouchez. Als u het woord vraagt, zult u het woord krijgen.

12.07 Georges-Louis Bouchez (MR): Je suis très clair, jamais ma formation politique, monsieur Van Hecke, ne soutiendra ce mode de flicage absolu, parce que les parlementaires ont encore le droit à la vie privée. Par contre, votre soupçon permanent détruit la démocratie. Parce que jusqu'à preuve du contraire, tout le monde est présumé innocent, sauf si vous avez des preuves de quoi que ce soit. Franchement, arrêtez votre petit jeu d'insinuations; cela ne vous a pas porté chance aux élections et, manifestement, vous continuez dans la même voie.

12.08 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, ik denk dat de heer Bouchez niet goed heeft gehoord wat ik heb gezegd. Het is niet omdat parlementsleden hard werken in het Parlement en hier op dinsdag, woensdag en donderdag aanwezig zijn, dat ze niet buitenkomen en niet onder de mensen kunnen zijn. Dat heb ik ook niet gezegd. Ik heb alleen maar het onderscheid gemaakt tussen degenen die hard werken en deelnemen aan commissievergaderingen, en degenen die enkel even naar de plenaire vergadering komen om te stemmen en voor de rest geen commissiewerk verrichten.

Mijnheer Bouchez, u behoort tot die laatste groep, maar u bent niet de enige. Ik heb u trouwens niet geviseerd. Ik zie hier ook de heer Dedecker, die we evenmin in commissie zien, behalve wanneer het over de gokwetgeving gaat. Dan komt hij de pamfletten van de goklobby voorlezen. Dan komt hij naar de commissie. Hij voert enkel een *showke* op in de plenaire vergadering en voor de rest is het 'in de pocket', zoals Raoul Hedebouw zou zeggen.

De **voorzitter**: Collega Prévot vraagt het woord. Daarna is het de beurt aan de heer Dedecker.

12.09 Patrick Prévot (PS): Merci de me donner la parole, monsieur le président, puisque M. Bouchez use et abuse des faits personnels. Je passerai l'outrance qui est la sienne, mais il déclare ici qu'il ne nous dira jamais qui a payé son voyage au Qatar. Pour un parlementaire qui, soi-disant, y a été...

12.10 Georges-Louis Bouchez (MR): (...)

12.11 Patrick Prévot (PS): C'est là qu'on sent à quel point M. Bouchez est embêté, puisqu'il s'en va tantôt

avec sa casquette des Francs Borains, tantôt avec sa casquette de président de parti. Évidemment, nous devons savoir qui a payé ce voyage et le voyage de votre collaborateur du MR. Vous y êtes allé pour les Francs Borains, soi-disant pour aller chercher des sponsors, mais vous étiez accompagné d'un collaborateur du MR. On raconte que c'est peut-être parce qu'il devait vous traduire les conversations de l'anglais. Il faudrait être transparent à ce sujet.

M. De Smet a d'ailleurs déposé un texte qui va dans le bon sens. Quand on est un politicien, qui gagne de l'argent public comme vous et moi, on a le devoir de la transparence envers les citoyens. Votre voyage au Qatar, comme d'autres déplacements, doit être justifié. Vous avez déclaré plus tôt que vous ne le diriez jamais, et c'est vraiment problématique, monsieur Bouchez!

12.12 Georges-Louis Bouchez (MR): Monsieur Prévot, je pense que je parle mieux anglais que vous français. Rassurez-vous!

Je connais votre mesquinerie, c'est d'ailleurs ce qui vous caractérise, monsieur Prévot! La différence entre vous et moi, c'est que j'ai eu dans ma vie de nombreuses activités dans le secteur privé, et que je continue et continuerai à en avoir. Je trouve que vivre toute sa vie aux crochets de l'État, avec de l'argent public, pour produire si peu comme vous le faites, c'est profondément désagréable.

Pour le reste, je ne vous demande pas qui a payé votre très belle veste de costume. Je ne vois pas pourquoi il faudrait justifier, par exemple, les déplacements du président du Parti Socialiste lorsqu'il se rend sur des plateaux de télévision français. Il se déplace sur ces plateaux, il se déplace aussi pour faire la promotion de son livre. Quand il va à Marseille à un congrès de la gauche française, il se déplace aussi. Est-ce qu'il rend des justificatifs? Non, et je pense d'ailleurs qu'il n'a pas à le faire parce que, jusqu'à preuve du contraire, j'ai du respect pour le président du PS et je considère que c'est un homme honnête.

Vous demanderez à votre copain Malik Ben Achour qui a payé son voyage au Qatar. Je peux vous le dire: c'est l'État qatari. Il était alors député fédéral, et cela n'a dérangé personne!

De **voorzitter**: Het woord is aan collega Dedecker. (*Protest van de heer Bouchez*)

Mijnheer Bouchez, laten we respect hebben voor alle collega's die het woord willen voeren.

12.13 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Ten eerste, mijnheer Van Hecke, liegt u. Ik weet al een tijdje dat u van alles geprobeerd hebt om me hier buiten te krijgen, zelfs op juridisch vlak, maar dat is mislukt. Ik weet dat dat u nog steeds pijn doet. Misschien kunt u eens aan uw collega, Joris Vandenbroucke, vragen wat ik gedaan heb voor de voetbalwetgeving. Ik heb in dat kader vergaderingen van de commissie voor Sociale Zaken bijgewoond, en nog zoveel meer. Ik weet dat u als grote fan van Jannie Haek en van de Nationale Loterij het de mensen kwalijk neemt dat er alternatieven bestaan.

Ten tweede, mijnheer Van Hecke, heb ik hier al 25 jaar zitting. Dag en nacht. Ik ben partijvoorzitter geweest, ik ben fractieleider geweest, ik heb allerlei functies uitgeoefend. Ik vul mijn politiek mandaat nu in zoals ik dat wil, niet zoals u het wilt. Ik vul het in op twee manieren, want ik ben ook burgemeester. Ik denk niet dat u daartoe ooit de kans zult krijgen. Ik heb in één stemronde meer stemmen gehaald dan u allemaal samen.

U moet ook stoppen met uw kleutergedrag. Op twee weken tijd kregen we hier twee keer te maken met kleutergedrag. We mogen geen pinten meer drinken en nu wil u opleggen wanneer we aanwezig moeten zijn. Ik weet niet of u universiteit gedaan hebt, maar geen enkele professor vraagt ooit hoeveel keer men in de les aanwezig was, zolang men maar slaagt voor het examen.

Ik zal u nog een derde reden geven, mijnheer Van Hecke, waarom ik in principe heel weinig naar de commissievergaderingen kom. Als onafhankelijke mag men daar niet stemmen. Ik heb erop aangedrongen mij volwaardig lid van de commissie te maken. In dat geval zou ik komen stemmen. Verander dus het Reglement, zodat ik mij niet hoeft te beperken tot wat palaveren, maar ook mag stemmen

Overigens ben ik wel aanwezig in de plenaire vergadering. Ik zie hier heel veel tijdens de plenaire vergadering. Ik stel vast dat alles wat in de commissie geluld wordt – wat een fantastisch woord! – hier herhaald wordt, tot een stuk in de nacht. We hebben het vorige week nog 40 uur lang meegemaakt: 40 keer dezelfde vragen.

Wat gebeurt er in de commissievergaderingen tegenwoordig? Daar merkt men op dat een punt later nog in de plenaire vergadering zal worden behandeld en op die manier krijgt men weer hetzelfde als wat er al werd gezegd. Welnu, op 73-jarige leeftijd heb ik de pretentie te zeggen dat ik iets na een keer al heb begrepen. Bovendien heb ik in de plenaire vergadering het recht om te stemmen. Geef me dus het recht om te stemmen in commissie en ik kom morgen naar de commissievergaderingen. Dat is democratie!

12.14 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Het antwoord van de heer Dedecker toont net mijn punt aan. Hij zegt zijn mandaat anders in te vullen omdat dat hij ook burgemeester is. Als men het probleem diepgaander wil benaderen, dan zien we dat niet altijd, maar wel vaak ...

Het is de heer Dedecker zelf die zegt dat hij ook burgemeester is en dat daar veel tijd in kruipt. Anderen combineren dat wel, waaronder u, mevrouw De Wit, maar er zijn ook mensen die voorrang geven aan het lokale mandaat. Zo kiest bijvoorbeeld de heer Joris Vandenbroucke voor Gent, omdat hij vaststelt dat het moeilijk te combineren valt. Dat is het punt dat ik wil maken.

12.15 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): (...)

12.16 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): De fracties die niet vertegenwoordigd zijn in de vaste commissies hebben het recht om met stemrecht aanwezig te zijn in een aantal commissies. Dat is bepaald in het Reglement. Mijnheer De Smet is daar een mooi voorbeeld van. Hij is ook lid met stemrecht van een aantal commissies, weliswaar met raadgevende stem, maar niet met vaste stem.

12.17 Barbara Pas (VB): Er ontspint zich hier een heel debat over wie lid is van een vaste commissie en wie niet. Collega Bouchez werd geviseerd, maar u had het evengoed over Peter Mertens, Raoul Hedebouw of Kim De Witte kunnen hebben. Die laatste is nu wellicht al opnieuw vertrokken naar de studiedienst van de PVDA.

Dat is echter niet de essentie van het debat. Stel dat men beslist dat men verplicht lid moet zijn van een vaste commissie, dan nog sluit men daarmee de achterpoortjes niet. U zegt zelf dat er bijvoorbeeld in de commissie voor Landsverdediging heel weinig wordt gestemd. Er blijven verschillen tussen de commissies bestaan. Bovendien kan men nog altijd alleen voor de stemming naar de commissie komen en zich in geen enkele discussie mengen of geen enkele vraag stellen. Dat lost het probleem niet op. Dit is een schijndiscussie.

Waar ik mij nog het meest aan erger, is dat men vandaag komt zeggen dat dit een kleine, onbelangrijke stap is, terwijl men acht jaar geleden in de werkgroep "Politieke vernieuwing" wilde laten zien wat men allemaal aan het doen was en hoe belangrijk dit signaal wel was. Het doel van die werkgroep was toen de geloofwaardigheid van de politiek verbeteren. Het schouwspel van vandaag en de afschaffing acht jaar na de invoering – terwijl wij toen al gezegd hadden dat het niet werkbaar, eerlijk en correct was – komt de geloofwaardigheid van de politiek niet ten goede.

12.18 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mevrouw Pas heeft naar de werkzaamheden van acht jaar geleden verwezen, toen er een meerderheid was die dit wel belangrijk vond. Het punt dat ik wil maken, is dat als het in de praktijk moeilijk te handhaven of uit te voeren is, er twee opties zijn: ofwel schaffen we het af, ofwel proberen we het bij te sturen. We kunnen in een breed debat bekijken welke mogelijkheden er zijn. Die openheid was er niet bij het voorstel. Dat is het punt dat ik wil maken, want we gaan terug naar af, naar de tijd voor 2017.

12.19 François De Smet (DéFI): Monsieur le président, je n'avais pas l'intention d'intervenir mais puisque je suis invoqué par le collègue Prévot, je dirai deux choses.

Tout d'abord, je suis un peu surpris du niveau d'amabilités que l'on échange aujourd'hui dans cette Assemblée, tous partis confondus. Il faudrait que l'on arrête avec certains arguments et insultes qui commencent franchement à faire ressembler cet hémicycle à une cour de récréation.

Ensuite, il est vrai que j'ai déposé une proposition de modification du Code de déontologie des parlementaires sur les voyages. Pourquoi? Je n'ai pas de suspicion envers qui que ce soit, et je crois *a priori* à l'intégrité des honorables membres. Mais on ne cesse jamais d'être parlementaire. C'est cela, l'enjeu. Si on considère que l'on n'est parlementaire qu'au moment où l'on vote, excusez-moi, mais certaines personnes ne sont parlementaires que cinq minutes par semaine. Effectivement, il y en a qui ne viennent ici que pour voter. C'est

déjà un problème en soi.

Mais surtout, on porte la qualité de parlementaire en permanence. Même si on a un autre job, même si on est en train de voyager, même quand on est en voyage au Qatar ou ailleurs, il n'y a pas de doute que les gens avec qui vous interagissez savent que vous êtes aussi un parlementaire, un homme ou une femme politique. Pendant ce temps-là, d'ailleurs, quand vous êtes au Qatar ou ailleurs, vous continuez à être payé par le Parlement. En quoi est-il donc malsain de savoir, qu'il s'agisse de M. Ben Achour, de M. Bouchez ou de n'importe qui d'autre, qui paie un voyage?

Pour moi, il y a deux éléments. Soit c'est un voyage purement privé, c'est-à-dire des vacances, du loisir, et cela ne regarde personne en effet. Soit c'est un voyage professionnel, et même s'il n'est pas directement lié à votre activité parlementaire, il est tout à fait normal de savoir qui prend en charge ces voyages. On ne vous interdit pas de voyager. C'est ce qui se passe au Parlement européen, et ce qui se passe dans bon nombre de démocraties. Cela me semble complètement naturel, raison pour laquelle on a introduit cette proposition de modification du Règlement.

L'autre chose, et c'est la grande hypocrisie évidemment, c'est le décumul. En Région bruxelloise, avec l'aide de deux autres partis, on a introduit le décumul réel entre parlementaire et mandataire exécutif local, bourgmestre ou échevin, parce qu'on considère qu'il y a une grande hypocrisie à se dire: "Oui, mais parlementaire est un des seuls jobs où il ne faudrait pas prêter à temps plein, où il est normal de prêter en gros deux jours de commission et un jour en plénière par semaine". Et les deux autres jours? Le parlementaire réellement à temps plein prépare ses dossiers et est sur le terrain. Il n'y a pas besoin d'être absolument bourgmestre ou échevin pour être connecté au terrain. C'est la grosse hypocrisie, chers collègues, avec laquelle il faudra un jour ferrailler, mais je pense que les esprits ne sont pas encore prêts.

12.20 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer De Smet, was u zei, was heel correct en heel eerlijk. Het toont ook aan dat dit een breder debat vraagt dan alleen maar een wijziging van het Reglement.

Collega's, er werd een amendement van de heer Bertels aangenomen – hij zal er wellicht zo dadelijk nog op ingaan – om in het Reglement iets over te nemen dat ook in het Vlaams Parlement bestaat. Als iemand meer dan vijf keer opeenvolgend niet aanwezig is in plenum, wordt de onkostenvergoeding niet meer uitbetaald. Wij hebben dat amendement gesteund.

Ik wil echter even ingaan op de gevolgen en ik wil daarvoor twee situaties tegenover elkaar zetten. Enerzijds is er een hardwerkend parlamentslid dat twee à drie jaar keihard werkt en dan ziek wordt. Hij zal na vijf weken zijn onkostenvergoeding niet meer ontvangen. Anderzijds is er een parlamentslid dat drie jaar lang niet werkt in de commissie, alleen komt stemmen in plenum. Hij krijgt honderd procent van de onkostenvergoeding. Is dat fair? Is dat eerlijk?

Wij hebben het amendement gesteund. Er wordt echter met twee maten en twee gewichten geoordeeld over de manier waarop collega's kunnen worden gesanctioneerd. Om al deze redenen zullen wij het voorstel van wijziging niet aanvaarden.

12.21 Jan Bertels (Vooruit): Collega's, ik nodig u uit om af en toe naar commissievergaderingen te komen. We hebben in commissie over dat onderwerp een sereen debat gevoerd, dat veel beter verliep dan wat we hier de afgelopen minuten hebben gezien. Dat is mijn persoonlijke mening.

Dat er een aantal regelingen moeten worden veranderd omdat ze niet werkbaar zijn, daarover zijn we het allemaal eens. Bepaalde elementen met betrekking tot het statuut van parlamentslid moeten worden herzien. Hopelijk zijn we het daarover ook eens en hopelijk zullen we daar in de nabije toekomst werk van maken.

Het amendement op de regeling inzake langdurige afwezigheid is unaniem aanvaard. Voor de Vooruitfractie is dat een belangrijke stap. Dat betekent dat we dezelfde richting uitgaan als voor gewone werknemers. Om in te gaan op uw vraag, mijnheer Van Hecke, ook gewone werknemers vallen na een periode van gewaarborgd loon, ongeacht de oorzaak, terug op een lager inkomen, een lagere uitkering. Het is niet meer dan rechtvaardig om dat ook voor parlamentsleden toe te passen. Het is voor ons een belangrijke stap en we waarderen uw steun daarbij.

Wij streven naar een gelijkaardig statuut voor werknemers en parlementsleden. Laten we daar in de toekomst werk van maken. We gaan de goede richting uit, indien u het amendement net als in commissie goedkeurt.

12.22 Benoît Piedboeuf (MR): Simplement quelques remarques parce que j'étais aussi en commission Règlement et je trouve que notre collègue, par ailleurs président, qui a proposé de supprimer une disposition qui ne fonctionnait pas, a fait œuvre utile. En effet, avoir des règlements qui ne fonctionnent pas, cela ne sert à rien de les maintenir.

Quant à la responsabilité de la présence et du travail: d'une part, c'est une responsabilité individuelle de chaque élu qui a des comptes à rendre aussi à ses électeurs par rapport à son travail; d'autre part, c'est aussi une responsabilité du chef de groupe d'organiser le travail. Le chef de groupe avec ses parlementaires, ceux qui travaillent et ceux qui n'ont pas l'air de travailler, peut vérifier qu'en fait, il y en a qui travaillent beaucoup plus que certains qui sont présents. En effet, rester à certains moments en commission pendant des heures pour écouter certains qui s'écoutent parler, ce n'est pas nécessairement plus productif que de travailler ailleurs sur le fond des dossiers. Je dénonce donc cette espèce de flicage permanent, cette espèce de morale qui interdit de jouer, de fumer, de boire alors que nous sommes des adultes et que nous avons aussi le sens de notre responsabilité et de notre comportement individuel.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

De bespreking is gesloten.
La discussion est close.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

Het enige artikel wordt aangenomen.
L'article unique est adopté.

De bespreking van het enige artikel is gesloten. De stemming over het voorstel zal later plaatsvinden.
La discussion de l'article unique est close. Le vote sur la proposition aura lieu ultérieurement.

Voorzitter: Peter De Roover, voorzitter.
Président: Peter De Roover, président.

Collega Vermeersch, ik dank u. Ik moet bekennen dat het deugd deed dat ik nog eens voor iemand kon applaudisseren. Dat mag ik immers nooit vanop de voorzittersstoel.

13 Voorstel van resolutie betreffende het bewapenen van UAS capaciteiten van Defensie (370/1-6)
13 Proposition de résolution visant à armer les capacités UAS de la Défense (370/1-6)

Voorstel ingediend door:
Proposition déposée par:
Peter Buysrogge, Darya Safai, Stéphane Lasseaux, Luc Frank, Nawal Farih, Mathieu Michel.

Bespreking
Discussion

De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking (Rgt 85, 4) **(370/6)**
Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(370/6)**

De bespreking is geopend.
La discussion est ouverte.

13.01 Annick Ponthier, rapporteur: Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar het schriftelijk verslag.

De **voorzitter**: Ik moet mijn vervanger verontschuldigen, omdat hij de volgorde van de sprekers door elkaar

zou hebben gehaald. Dat is echter niet zijn fout. De diensten waren namelijk zo onder de indruk van de debatten van vorige week dat ze vandaag dezelfde volgorde hebben gehanteerd. De verkiezingsuitslag indachtig moet ik de N-VA-fractie echter de eer gunnen die de kiezer haar leden heeft toebedeeld.

13.02 Peter Buysrogge (N-VA): Mijnheer de voorzitter, uw neutraliteit wordt op prijs gesteld.

Collega's, terugkomend op het debat van zonet wijs ik erop dat onderhavige tekst in de commissie voor Landsverdediging werd goedgekeurd. In die commissie wordt dus effectief gewerkt en gestemd! Het gaat trouwens om een voorstel van iemand met een lokaal uitvoerend mandaat. Ook dat kan dus. *(Applaus van enkele leden)*

De **voorzitter**: Het valt op, collega Buysrogge, wie geapplaudisseerd heeft.

13.03 Peter Buysrogge (N-VA): Ik had op voorhand niet gedacht dat de bespreking van een voorstel van resolutie om drones te bewapenen, minder stof zou doen opwaaien dan een reglementsaanpassing, maar goed, dat hebben we vandaag ook weer geleerd.

Collega's, over de bewapening van drones is de afgelopen jaren al bijzonder veel gezegd en geschreven. Op het slagveld wordt de techniek jammer genoeg in toenemende mate gebruikt. De recente conflicten bewijzen dat drones wel degelijk het verschil kunnen maken. In de vorige regering, de vivaldiregering, was er de afspraak om drones, met name de grote NQ-9B – de SkyGuardian – niet te bewapenen. Er werd een zogezegde ethische reden aangehaald om de drone enkel te gebruiken als verkenningstoestel en niet als een toestel met effectieve vuurkracht.

Collega's, we hebben tijdens de vorige legislatuur heel lang gedebatteerd over de kwestie. Ons voorstel van resolutie werd toen uiteindelijk weggestemd, ondanks alle veranderende technologieën en evoluties op het slagveld en het helder geformuleerd advies van de defensiestaf, die zijn nek durfde uit te steken.

De staf gaf toen vier redenen op waarom drones best bewapend worden. Een eerste reden is de technische haalbaarheid ervan. Dat type drone, de SkyGuardian, kan effectief bewapend worden. Bovendien was het juridisch ook perfect mogelijk. Dezelfde *rules of engagement* zijn van toepassing zoals ze ook voor andere luchtsystemen gelden. Daarnaast gaf de defensiestaf ook aan dat het militair-tactisch zeer wenselijk was en is om de drones te bewapenen. Wanneer een drone tijdens een verkenningsvlucht iets verdacht ziet, kan hij zijn vuurcapaciteit gebruiken zonder dat een jachtvliegtuig hoeft te worden opgeroepen. De vuurkracht kan dus onmiddellijk gebruikt worden. Tot slot merkte de defensiestaf ook op dat het ethisch preferentieel was en motiveerde dat met hetzelfde argument dat de vivaldiregering gebruikte om het niet doen. Het is namelijk niet één piloot die beslist om te vuren, maar wel een bemanning, gezeten voor grote, bijzonder performante hoogresolutieschermen. Die bemanning bestaat uit drie mensen, wat de besluitvorming alleen maar ten goede kan komen. Ook hier helpt de techniek aanzienlijk om verantwoorde beslissingen te ondersteunen. Kortom, waarom zouden we dat niet goedkeuren?

We hebben daarover deze legislatuur gelukkig een minder hardnekkige bespreking gehad in vergelijking met de bespreking van mijn voorstel dat ik in 2021 indiende. Ondertussen is bij de meeste partijen het besef gerijpt dat ons leger daarvan effectief gebruik moet kunnen maken om om anno 2025 mee te kunnen. In de vorige legislatuur waren verschillende partijen tegen en namen enkele partijen een tussenhouding aan, maar ondertussen is iedereen wat opgeschoven, ofwel van een tegenstem naar een onthouding, ofwel van een onthoudende houding naar een voorstem. Dat heet voortschrijdend inzicht. Dat geldt voor alle partijen behalve PVDA, maar ik weet niet of ik daar rouwig om moet zijn.

De volwassen bespreking zorgde ook voor een aantal aanpassingen en evenwichten door amendementen van verschillende partijen, van zowel meerderheid als oppositie, ook al was op het moment van de stemming niet geheel duidelijk welke partijen tot de meerderheid of tot de oppositie zouden behoren. De tekst die geamendeerd goedgekeurd werd, bevat een aantal wijzigingen. Zo is de eerbiediging van het internationaal recht en ook de menselijke verantwoordelijkheid expliciet opgenomen. Een link werd gelegd naar de defensie-industrie. Ook is de doctrine opgenomen om een strategie uit te werken voor alle types van drones, niet enkel voor de SkyGuardian. Al die elementen zijn opgenomen in een aangepaste, geactualiseerde tekst.

Collega's, ik ben oprecht tevreden vandaag, want het eerste voorstel van resolutie aan de regering-De Wever,

die het Parlement straks hopelijk goedkeurt, is er een over defensie en geeft de regering de toelating om drones te bewapenen. Dat is minder onschuldig dan het lijkt.

Het is ook belangrijk dat we ons als bondgenoot, zowel in de Europese Unie als in de NAVO, solidair gedragen. Dat is de essentie van een bondgenootschap: voldoende deelnames aan missies, het fors optrekken van ons defensiebudget en investeringen in capaciteit. Inderdaad, de arizonacoalitie zorgt daarvoor.

Eindelijk maken we komaf met de onbegrijpelijke weigering om onze drones te bewapenen. Het is misschien een kleine stap, collega's, maar wel een opstap naar een paraat, uitgerust en inzetbaar leger. Daar gaat de arizanameerderheid voor. Ik reken hiervoor op uw gewaardeerde, kamerbrede steun. Onze veiligheid verdient uw steun, collega's.

13.04 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de voorzitter, ik zou uw neutraliteit nooit in vraag durven te stellen, maar ik heb toch gemerkt dat u de vorige spreker iets meer spreektijd hebt gegeven dan andere collega's.

De voorzitter: U hebt gelijk. Ik heb er – onterecht – niet op gelet.

13.05 Annick Ponthier (VB): Collega's, deze resolutie, heeft het bewapenen van drones tot doel en heeft inderdaad heel wat voeten in de aarde gehad. Al tijdens de vorige legislatuur stond dit op de agenda van onze commissie, maar toen werd de bewapening van de drones – ik spreek bewust niet over de mogelijkheid tot bewapening, want die was er van in het begin – steevast tegengewerkt door de linkse partijen in dit halfroond. Het was allemaal niet ethisch, de menselijke controle ontbrak en er was geen nood aan meer dan louter observatiedrones.

Nu moet het gezegd worden, het is misschien niet iedereen opgevallen, maar de geopolitieke toestand is momenteel niet meer van die aard dat observatiedrones het doel nog zouden dienen. Het is dan ook niet meer opportuun, zeker ook niet meer realistisch en ook bijzonder naïef om niet een stap verder te gaan. Het werk werd dus hernomen. Dat is logisch, want bewapening van drones is de enige juiste piste. Volgens de indieners is het technisch haalbaar, juridisch mogelijk, militair-technisch wenselijk en ethisch preferentieel.

Collega Buysrogge, u zult het mij vergeven, het Vlaams Belang gaat vaak een stapje verder in de motivering en ook in dezen is dat het geval. Wat ons betreft, is de bewapening van drones niet alleen technisch volkomen haalbaar, want de bewuste drones zijn inderdaad gemaakt om bewapend te kunnen worden met precisiemunitie, maar het zijn ook geen volledig autonome systemen en menselijke controle blijft mogelijk vanop afstand.

Het is ook niet alleen juridisch mogelijk, maar zelfs wenselijk. Drones bieden de mogelijkheid tot het beter respecteren van het internationaal humanitair oorlogsrecht. Dankzij de observatie door meerdere personen en geavanceerde technologie is de werking nauwkeuriger, is er minder nevenschade, minder burgerschade enzovoort. Menselijke controle is dus nog steeds noodzakelijk om de juridische aansprakelijkheid te laten gelden.

Het is militair-tactisch ook niet enkel wenselijk wat ons betreft, maar noodzakelijk. Onze bondgenoten als Amerika, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk en landen als China, Turkije en Rusland investeren volop in die technologie. Er zijn zelfs al lang volledig autonome *loitering munitions* in gebruik. Niet investeren in die systemen, is wat ons betreft onszelf een tactische handicap toebrengen ten aanzien van onze vijanden en van onze bondgenoten. Dat laatste zal natuurlijk onze militaire en geopolitieke slagkracht schade toebrengen. Daardoor kunnen we precies de waarden die we hooghouden, minder efficiënt uitdragen in de wereldorde en dus onze belangen minder goed verdedigen.

Meer nog, het is ethisch niet enkel preferentieel, zoals de indieners net hebben gezegd, maar volgens ons ook noodzakelijk, want onze militaire en geopolitieke slagkracht moeten we optimaal benutten. Het is bovendien ook commercieel wenselijk. Vroeg of laat zal de NAVO ons vragen om bewapende drones aan te kopen, want al onze bondgenoten zullen ze hoe langer hoe meer inzetten. Hoe langer we wachten en hoe meer de vraag naar dergelijke systemen zal toenemen, hoe duurder het zal worden.

Om al die redenen zullen wij het voorliggend voorstel van resolutie met veel overtuiging steunen, net zoals we dat in de vorige legislatuur hebben gedaan, collega Buysrogge. We hebben gelezen dat het regeerakkoord

voorziet in een vervolg op dit voorstel van resolutie. Op de juiste modaliteiten daarvan moeten we nog even wachten, maar we hopen alleszins dat er snel en efficiënt kan worden beslist.

13.06 Mathieu Michel (MR): Chers collègues, nous le savons tous, les conflits et le contexte géostratégique évoluent. Aujourd'hui – comme le démontre à nouveau l'actualité toute récente –, si l'Europe veut être un partenaire loyal mais aussi respecté, elle doit plus que jamais compter sur elle-même et sa propre capacité à se défendre. Dans ce contexte, plus que jamais, les technologies et l'innovation ont un impact significatif sur la façon dont nous devons équiper nos forces armées.

Parmi ces équipements, les systèmes aériens sans équipage (UAS) ont pris une place importante. Les drones ont connu une évolution rapide en termes de portée, d'efficacité et de précision. Ils sont moins coûteux à l'investissement et à l'usage tout en étant plus sûrs pour les opérateurs. Les conflits entre l'Arménie et l'Azerbaïdjan, en Lybie et en Ukraine ont montré, d'une part, l'utilisation décisive et massive de drones qui se substituent de plus en plus à l'artillerie classique et, d'autre part, les capacités de pays à produire des drones en grandes quantités.

Le drone est donc devenu une arme d'emploi assez redoutable qu'il faut pouvoir utiliser mais dont il faut aussi pouvoir se protéger. C'est une véritable révolution militaire à laquelle nous assistons et face à laquelle nous devons réagir. Aujourd'hui, nos drones belges sont affectés essentiellement à des missions d'observation et de renseignement.

La présente résolution vise donc à élargir le champ d'utilisation des drones en permettant de les doter de capacités offensives et défensives. De façon plus générale, au-delà de l'évolution du contexte géostratégique, l'Union européenne et ses États membres doivent prendre en considération l'impact de l'innovation et les transformations qu'elles induisent. Nous devons assurer tant notre indépendance technologique que notre indépendance opérationnelle dans ces domaines d'innovation. Car aujourd'hui, la Belgique et l'Europe, nous le voyons tous, dépendent encore trop largement de puissances étrangères pour l'acquisition et le déploiement de ces systèmes, comme cela a été évoqué tout à l'heure par le ministre Jambon dans sa réponse.

Il est donc essentiel d'agir. Nous devons le faire de façon globale mais aussi ciblée et c'est l'objectif de la proposition qui a été développée. Je tiens à saluer le travail de M. Buysrogge en la matière. Comment faire? En renforçant des capacités industrielles et d'innovation européennes. C'est le cas, évidemment, pour les drones mais dans d'autres secteurs, cela signifie soutenir la recherche et le développement dans ces technologies au niveau européen; encourager la coopération industrielle entre les États membres; favoriser aussi l'émergence de ces bases industrielles et technologiques indispensables afin de réduire notre dépendance aux fournisseurs étrangers.

Le deuxième aspect est clairement l'optimisation des capacités de défense et de protection, notamment de nos infrastructures critiques, c'est-à-dire intégrer les drones dans la stratégie de défense européenne, améliorer la coordination entre les différentes forces européennes pour des réponses rapides et adaptées, et assurer une protection efficace contre l'utilisation de drones à notre rencontre.

Troisièmement, l'encadrement juridique et éthique de l'utilisation de ces UAS est également fondamental, c'est-à-dire définir un cadre en matière d'engagement – c'est essentiel –, assurer une gouvernance conforme au droit international humanitaire et aux principes éthiques, mais également favoriser la transparence et la responsabilisation dans l'utilisation de ces technologies, mais aussi le contrôle humain.

En conclusion, nous le savons tous, l'autonomie stratégique européenne est un enjeu fondamental pour notre sécurité, en ce compris en matière de systèmes aériens sans équipage. À travers cette proposition, nous impulsions une dynamique de coopération et d'innovation afin d'assurer à l'Europe une capacité d'action indépendante et efficace face aux défis du XXIe siècle. Nous ne pouvons pas nous permettre de dépendre de stratégies étrangères.

Nous devons une bonne fois pour toutes sortir de notre habituelle naïveté géostratégique. Aujourd'hui, et c'est l'actualité qui le démontre, l'Europe veut être ce partenaire loyal mais respecté. Elle doit plus que jamais compter sur elle-même et sur sa propre capacité à se défendre.

Nous invitons donc l'ensemble des parlementaires à soutenir cette initiative et à engager un débat constructif

pour faire de l'Europe cet acteur crédible et compétitif. Je vous remercie.

13.07 Philippe Courard (PS): Monsieur le président, chers collègues, les drones constituent une nouvelle manière de faire la guerre et de devoir se défendre. La guerre de la Russie contre l'Ukraine en est un triste exemple aux frontières de l'Europe. Cette proposition pose donc une question simple: faut-il, oui ou non, armer les futurs drones acquis par la Belgique? Si la question est simple, sa réponse est complexe et mérite de la nuance. Nous ne pouvons pas le faire n'importe comment par dogmatisme. Il ne suffit pas que nos alliés le fassent pour que nous le fassions aussi. Il ne suffit pas de briser un tabou, comme l'indiquent pourtant les auteurs.

Pour rappel, lorsque le gouvernement MR-N-VA avait commandé des drones américains, la décision de les armer avait été reportée au prochain gouvernement. Le ministre Steven Vandeput reconnaissait: "Il y a un aspect éthique et philosophique à l'automatisation de la manière de mener une guerre que nous ne pouvons pas prendre à la légère. Nous n'allons pas investir dans des robots tueurs." Il avait raison!

Cette décision de l'armement des drones ne peut être prise à la légère et nécessite un débat de fond, notamment sur ses aspects éthiques et juridiques, à l'instar de ce qu'ont fait nos voisins français avant de prendre une telle décision. Comment éviter les victimes civiles? Qui porte la responsabilité finale? Où doit se trouver l'opérateur au moment du tir? De quelles spécialités doit se composer l'équipe militaire derrière un drone armé? Faut-il une approche spécifique selon le type de drone déployé? Ces armes sont-elles réellement plus précises et discriminantes? Ces armes sont-elles parées face aux cyberattaques et autres brouilleurs sur le terrain d'opération? Qu'en est-il du contrôle et de la responsabilité humains dans la mise en œuvre de ces systèmes d'armes?

Comme le rappelle le Groupe de recherche et d'information sur la paix et la sécurité (GRIP) dans une de ses études sur la question: "Les décisions politiques sont l'affaire de tous et n'ont pas vocation à rester l'apanage du microcosme militaire belge. On ne peut se contenter d'un avis de l'état-major pour poser un tel choix."

Sur la base de cette proposition, une série d'avis écrits ont été obtenus. Dans son nouvel avis, le GRIP a indiqué que "si l'armement des drones est techniquement faisable et juridiquement possible" – ce que confirme l'avis rendu par la Défense – "il n'y a pas de consensus sur le tactiquement souhaitable et l'éthiquement préférable".

Sur la base de ces différents avis, un très important travail d'amendements s'est déroulé en commission. Dans le texte qui nous est soumis aujourd'hui, nous retrouvons le respect général des principes et des dispositions du droit humanitaire international, notamment de la distinction entre la proportionnalité et la précaution. La proposition rappelle également que les décisions devront continuer à relever de la responsabilité des personnes afin d'assurer la protection des civils et des biens à caractère civil.

Malgré ces amendements, ce texte présente un très gros écueil, en entretenant un flou entre, d'une part, l'armement des drones déjà achetés par notre pays et bientôt employés et, d'autre part, les robots tueurs – notamment les plus petits drones kamikazes. Pour toutes ces raisons, nous nous abstiendrons sur ce texte qui nous paraît lacunaire.

Je terminerai mon intervention en exprimant mes inquiétudes envers la vision de ce gouvernement en matière de robots tueurs. Elles sont renforcées par l'accord du gouvernement Arizona. En effet, une phrase de l'accord indique: "Nous travaillons au niveau international pour clarifier les règles de droit international concernant les systèmes d'armes létales totalement autonomes afin de garantir que les principes du droit international humanitaire soient respectés lors de leur déploiement." À la fin de la précédente législature, la droite dans ce Parlement a utilisé tous les moyens de flibuste pour bloquer l'adoption de la proposition de loi socialiste visant à interdire les robots tueurs. Aujourd'hui, je lis dans votre accord que vous envisagez de déployer de tels systèmes d'armes, tout en garantissant les principes du droit international. Alors, il faudra m'expliquer comment! Vous faites donc sauter tous les verrous. C'est inimaginable et cela met fin à la position historique et avant-gardiste de notre pays en matière d'interdiction des armes sales: les mines antipersonnel, les bombes à sous-munitions ou encore les armes chimiques.

Je ne serai pas plus long, monsieur le président. Je vous remercie de votre attention.

13.08 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Monsieur le président, chers collègues, M. Buysrogge a annoncé mon vote avant que je prenne la parole. Il n'y a donc plus de scoop à ce niveau-là.

Je rappelle que ce texte a été voté en commission de la Défense et que le principe qui a été discuté porte sur la manière de se défendre face aux éventuels risques et agressions. Nous avons voté contre ce texte et nous voterons contre ce texte aujourd'hui, notamment parce qu'on sort du cadre de la défense. On n'est plus dans le cadre de la défense.

Il s'agit en l'occurrence de drones qui opèrent à l'étranger. Ce n'est pas pour défendre notre pays que nous les armons et, en termes de protection, de sécurité pour la Belgique, "il n'y a pas de plus-value à armer ces drones". Ce n'est pas moi qui le dis. Je cite ici le collègue Verduyck de Vooruit. Voici moins de deux ans s'est tenue la discussion sur ces drones et Vooruit a dit qu'il n'y avait pas de plus-value à armer ces drones parce qu'on sort du cadre de la défense. Je ne fais donc que citer ce qui a été dit.

Lors des débats qu'on a eus ici à l'occasion du marathon des 40 heures, le ministre de la Défense a appelé à armer nos drones pour ne pas être naïf face au risque. Mais je pense que la naïveté, c'est de croire qu'en armant ces drones, on va protéger qui que ce soit. En effet, l'évolution des conflits, tant en Libye qu'au Haut-Karabagh ou en Ukraine, a démontré que ce type de drones ne pouvait pas opérer.

Si la menace aujourd'hui est la Russie, les drones ne peuvent opérer en Ukraine ou en Russie parce qu'il y a un système de défense aérien qui les en empêche. Dès lors, s'ils opèrent, ce sera au Sahel, en Afghanistan ou dans d'autres pays où la menace c'est nous et non eux. C'est nous qui menaçons ces pays-là.

Et je citerai quelqu'un dans la proximité politique qui, comme vous vous en doutez, n'est pas de mon bord politique car il s'agit de M. de Villepin. M. de Villepin dit, au vu de nos expériences en Afghanistan et ailleurs: "Il est temps pour les pays occidentaux, l'Europe et les États-Unis de tirer les leçons de l'expérience acquise depuis l'Afghanistan ces dernières années. Nous avons réalisé de nombreuses interventions militaires (Afghanistan, Irak, Libye, Mali). Et avec quels résultats? En 2001, il existait un unique foyer central du terrorisme. Aujourd'hui, on en compte près de 15. Cela signifie que nous les avons multipliés." Ce n'est pas moi qui le dis. C'est M. de Villepin.

Pourquoi votons-nous contre cette résolution? Parce qu'en fait, celle-ci rentre dans une logique générale aujourd'hui mise en place par M. Francken et par l'Arizona. C'est une logique d'agressivité.

Le budget de la Défense a été augmenté de 4 milliards d'euros, au détriment de nos pensions, de nos services publics, de nos lois sur le travail. On fait souffrir la classe travailleuse pour augmenter le budget de la Défense et pour être encore plus agressif qu'avant. C'est inacceptable!

Et vous vous inscrivez aussi dans une logique américaine, qui est on ne peut plus agressive. Depuis 2001, les États-Unis sont responsables de 4,5 millions de morts dans le monde. C'est quand même beaucoup, non? Cela vous paraît être un détail qu'on balaye d'un revers de la main, pour déclarer ensuite qu'on doit suivre les Américains. Ces 4 milliards d'augmentation sont là pour répondre aux exigences américaines de 2 % du PIB pour le budget de l'OTAN.

Voulons-nous suivre cette logique-là, cette agressivité-là? Non, monsieur Buysrogge. Nous n'allons pas soutenir cette vision, nous ne voulons pas plus d'armement, plus d'escalade, parce que le chemin de la paix ne passe pas par là. L'escalade nous empêche de miser sur les vraies alternatives, les solutions diplomatiques et le dialogue. Regardez la Russie et l'Ukraine. Après trois ans de guerre, pendant lesquels on a envoyé toutes les armes possibles, cela va se finir autour d'une table de négociations et avec de la diplomatie.

C'est ça la réalité de la guerre. Mais, vous, vous êtes ici au chaud, vous appuyez sur des boutons, vous envoyez des bombes, vous envoyez de gens se faire tuer et, après, vous dites que c'est pour la paix. Mais ce n'est pas ça la paix! On ne peut pas préparer la paix en faisant la guerre. Si on veut la paix, il faut œuvrer pour la paix. Il faut miser sur la diplomatie, mettre tout en œuvre pour que la paix soit faite, et non miser sur l'escalade. L'escalade ne fera que rajouter encore plus de guerre, et c'est inacceptable pour nous.

13.09 Stéphane Lasseaux (Les Engagés): Mesdames, messieurs, chers collègues, je ne serai pas très long. Il est clair que nous sommes tous et toutes pour la paix mais malheureusement, le monde change et on peut

le constater dans l'actualité tous les jours. Il est aussi plus qu'urgent qu'une décision politique visant l'armement des drones MQ-9B soit adoptée. Dans les circonstances géopolitiques actuelles, cette capacité est devenue indispensable. On peut d'ailleurs regretter que cette décision n'ait pas été adoptée sous de précédentes législatures.

Toutefois, le système d'arme ne sera pas immédiatement opérationnel et il faut être bien conscient de cela. Il faudra plusieurs années pour que cela puisse être mis en œuvre et certains avancent même la date de 2028 pour qu'il soit complètement opérationnel. Mais au-delà de cela, ce qui est important et qui nous a occupé très longuement dans nos débats au sein de la commission, c'est que les UAS seront nécessairement et toujours pilotés par des gens, par des humains. Des personnes qui auront la maîtrise d'appuyer ou non sur le bouton pour dire: "je largue une bombe". J'insiste sur le fait qu'aujourd'hui, nos pilotes belges sont reconnus par l'ensemble des partenaires comme étant les meilleurs pilotes qui respectent les règles d'engagement. Cela, il faut leur reconnaître car ce sont eux qui piloteront aussi les drones.

Nous devons également avoir une vision industrielle sur l'ensemble parce qu'il faut se rendre compte qu'il y a des solutions trop lourdes qui peuvent être prises. Dès lors, il faut pouvoir réagir beaucoup plus rapidement. Cela implique évidemment que nous ayons une collaboration européenne qui sera indispensable mais également permettre de pouvoir redynamiser notre industrie en Belgique.

En conclusion, cette résolution soutenue par mon groupe n'est que la première étape d'un travail beaucoup plus large que nous devons malheureusement accomplir.

13.10 Staf Aerts (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, collega's, het is inderdaad een lang en stevig debat geweest in de commissie voor Landsverdediging, met stemmingen. Ik moet het alleszins beamen, mijnheer de voorzitter van de commissie. Het is natuurlijk ook geen licht thema, of een thema waarover we licht horen te gaan.

Wat zien we? Het is uiteraard al vermeld dat de technologie van oorlogsvoering aan het veranderen is. Wanneer het gaat over Rusland en Oekraïne, komt het woord droneaanvallen heel vaak voor in de kranten en in het nieuws. Dat is dus een totaal nieuwe manier van oorlog voeren. We stellen bovendien vast dat we die technologie niet kunnen tegenhouden. We zullen daarin voor een stuk moeten volgen. Vandaar dat wij ook niet principieel willen vasthouden aan een of ander verbod op het bewapenen van die drones. Tegelijkertijd is het wel heel belangrijk om ook te wijzen op alle mogelijke risico's die daaraan verbonden zijn. Het is eigenlijk ook exact het standpunt dat we lezen in de adviezen van Pax Christi en van GRIP. We moeten immers een evenwicht zoeken tussen het toelaten en het zeer strikt controleren.

Voor alle duidelijkheid, het is voor ons sowieso een absolute voorwaarde dat die menselijke controle er is en er blijft. Daarom zullen we doorgaan met ons ingediend voorstel rond de killerrobots, want dat is voor ons vele mijlen te ver. De menselijke controle is cruciaal. In deze resolutie staat die menselijke controle ingeschreven, maar dan nog zien we dat drones ook in Oekraïne niet de heilige graal zijn. Het gezoem van drones maakt de burgers terecht bang, want er vallen ook heel veel burgerslachtoffers. We zien dat in Oekraïne, in Afghanistan, in Mosul en in Raqqa. Er zijn tal van voorbeelden waaruit blijkt dat heel veel mensen het slachtoffer zijn geweest van zo'n gewapende drone. Dat is niet onlogisch, want uit de studie blijkt dat in 50 % van de gevallen waarin de gewapende drone het vuur opent, het projectiel niet binnen een aanvaardbare perimeter van het doelwit landt. Er blijkt zelfs uit de testomstandigheden dat die drones vaak missen. Missen betekent dan misschien wel iemand anders raken, of misschien wel burgers raken. Net daarom hebben wij verschillende voorstellen gedaan om deze tekst sterker te maken en te amenderen. Ik zal ze niet allemaal toelichten, maar ik wil er wel drie uitlichten, omdat die van belang zijn.

Het eerste punt gaat over een sterke verwijzing naar het humanitair recht. Dat lijken misschien woorden te zijn waar iedereen heel makkelijk achter kan staan, maar als ik begin deze week onze minister van Defensie, de heer Francken, hoor zeggen dat Israël een heel belangrijke handelspartner is voor ons land op het vlak van industrie, dan denk ik dat het niet overal goed doorgedrongen is wat het probleem is met Israël en met het internationaal humanitair recht. Israël veegt dat continu aan zijn voeten. Het loopt daar veroordelingen voor op. Netanyahu riskeert zelfs te worden opgepakt in het buitenland. Hoeveel voorbeelden moet men hebben om aan te tonen dat internationaal recht meer is dan woorden en dat wij dan ook consequent moeten zijn?

Het tweede punt waarop wij aanpassingen hebben voorgesteld, is vaker de aanpak van de F-16's te kopiëren

en hierin vast te betonnen. Bij F-16's zorgen de *rules of engagement* ervoor dat wij, politici, ze kunnen controleren. We kunnen erop toezien welke missies er worden uitgevoerd en wanneer de beslissingen genomen worden. Dat is cruciaal. Door drones te bewapenen, zou het wel kunnen dat er sneller wordt overgegaan tot bombarderen. Precies daarom is dat zo cruciaal. Er is een bijzonder grote kans gemist doordat de andere partijen, de toekomstige meerderheidspartijen op dat moment, ons voorstel niet hebben gevolgd. Ik begrijp dat eerlijk gezegd niet. Ik snap niet waarom we ons de controle niet zouden toe-eigenen wanneer het gaat om het bewapenen van drones. Ook met drones worden granaten afgevuurd en bommen gegooid, net zoals dat vandaag met F-16's het geval is.

Het derde punt is ook heel belangrijk. We zien welke fouten onze Europese Defensie de afgelopen tientallen jaren gemaakt heeft. Ieder heeft een eigen wapensysteem. Er is geen afstemming. Vaak gaat het om niet compatibele wapens en verschillende systemen. Daarom hebben we in deze resolutie willen inschrijven echt werk te maken van meer Europese samenwerking en daar heel goed op toe te zien. Het kan toch niet zijn dat elk nationaal leger zich fier op de borst klopt omdat het ook drones heeft. Laten we toch niet dezelfde fouten maken, maar ervoor zorgen dat het om compatibele wapensystemen gaat en dat er afstemming is, zodat het ene land niet een soort drones koopt en een ander land een ander soort drones aankoopt. Misschien kan het ene land verkenningdrones aankopen en het andere land bewapende drones. Ook dat voorstel is geweigerd.

Eerlijk gezegd, het debat was constructief, maar jammer genoeg was de conclusie voor de meerderheidspartijen vandaag dat het voorstel een brug te ver zou zijn.

Omdat de voorstellen niet zijn aanvaard en omdat daardoor de tekst onvoldoende omkadering geeft, zullen we de resolutie niet steunen, maar zullen we ons onthouden.

13.11 Axel Weydts (Vooruit): Collega Boukili heeft gesproken over de agressie en de escalatie van een van onze partners binnen de NAVO. Collega's, de agressie die ik vandaag ervaar, is die van Poetin, die een onafhankelijk land is binnengevallen en die dat land heeft overrompeld met verschrikkelijke wapens. Dat is de agressie die ik zie. Het is jammer dat die agressie niet wordt benoemd door de collega's van de PVDA.

Collega's, voor ons is het vanzelfsprekend dat de drones bewapend moeten worden. Onze partners doen het, onze potentiële tegenstanders doen het. Het zou verschrikkelijk onverstandig zijn om onze Belgische defensie die nieuwe evolutie niet te laten volgen. Onze Belgische defensie zou enorm achterop hinken, indien we niet meegaan met die evolutie en indien we onze drones, die daarvoor zijn gemaakt, niet bewapenen.

Sommige collega's hebben al verschillende argumenten aangehaald voor de bewapening van de drones, anderen tegen de bewapening van de drones. Ik probeer begrip te hebben voor collega's die wat terughoudend zijn, maar ik heb de indruk dat men soms niet goed beseft hoe die drones werken. Het verschil met een bemand vliegtuig, zoals vandaag de F-16 en binnenkort de F-35, is zeer klein. De piloot zit niet in het vliegtuig, maar bevindt zich op een afstand. Meer nog, die piloot zit niet alleen, maar is omringd door een volledig team dat die piloot bijstaat in de keuze om al dan niet te engageren, al dan niet de wapens in te zetten. Volgens ons is het zelfs een argument pro dat de inzet van bewapende drones ervoor kan zorgen dat de kans op *collateral damage* kleiner wordt, omdat de piloot door een heel team wordt bijgestaan.

We zullen onze grondtroepen, die we in de toekomst misschien ook in het buitenland zullen inzetten, zo ook beter kunnen beschermen.

Een collega maakte allusie op killerrobots. Collega's, dit heeft voor alle duidelijkheid in de verste verte niets te maken met killerrobots. Dit gaat over een wapensysteem dat bestuurd wordt door een mens die daarover de ultieme controle en zeggenschap heeft.

Ik wil de collega's van de meerderheid expliciet danken voor het steunen van onze amendementen. Die zijn erg belangrijk voor ons, aangezien die net gaan over de verplichte menselijke controle en de verplichte kadering binnen het internationaal humanitair recht. Mijn dank gaat dus uit naar de collega's van de meerderheid voor hun steun voor de amendementen om de resolutie nog sterker en beter te maken.

De geesten zijn gerijpt bij verschillende partijen, ook bij Vooruit. Dit is een goede en noodzakelijke evolutie om onze defensie slagkrachtig en klaar voor de toekomst te maken.

13.12 Kjell Vander Elst (Open Vld): Collega's, vooreerst wil ik collega Buysrogge feliciteren met de door hem ingediende voorliggende tekst.

Wij zullen het voorstel voor de bewapening van drones steunen vanuit de oppositie. De wereld is immers veranderd en complexer geworden. In de huidige oorlogsvoering is de bewapening van drones een militaire en juridische maar ook een ethische no-brainer geworden. Defensie moet dus ook meegaan in die evolutie. Andere landen en continenten doen het ook, dus wij moeten mee met de tijd. Defensie moet over de middelen beschikken om op alle mogelijke dreigingen van onze tegenstanders te kunnen inspelen.

De bewapening van drones is van groot belang, ook voor de veiligheid van onze eigen troepen. Is die bewapening echter de ethisch juiste keuze? Met het bewapenen van drones geven we onze militairen eigenlijk een extra veiligheidsparaplu. Als men kijkt naar de huidige conflicten kunnen we maar één ding vaststellen: die extra veiligheidsparaplu is nodig. Door het bewapenen van onze drones zorgen we ervoor dat er een extra beveiliging is voor onze troepen op de grond. Bewapende drones zijn immers veel efficiënter en gericht en kunnen sneller vijandige militaire tegenstanders detecteren en neutraliseren. Bewapende drones zijn niet meer weg te denken uit de operatietheaters.

Collega's, het gaat hier over de veiligheid van onze Belgische militairen op het terrein en die moet centraal staan. Er is dus geen ruimte meer voor dogmatiek, want het is onze plicht om onze militairen te laten opereren onder de meest beveiligde omstandigheden.

Het heeft inderdaad lang geduurd, zoals verschillende keren werd aangehaald. Het was blijkbaar een groot debat gedurende de vorige legislatuur, omdat de geesten bij verschillende partijen nog niet rijp waren. Het heeft dus lang geduurd, maar ik ben blij dat het taboe eindelijk verdwenen is in dit Parlement, althans bij de meeste partijen.

Ik heb in de commissie ook verschillende amendementen ingediend en ik ben dan ook zeer tevreden dat een amendement van de oppositie werd goedgekeurd, hoewel het onderscheid meerheid-oppositie toen nog niet helemaal duidelijk was. Mijn amendement gaat over de noodzaak om voldoende middelen te voorzien voor de opleiding en training van onze militaire piloten. Die drones bewapenen is immers één zaak – een belangrijke weliswaar – maar voldoende goed opgeleid personeel hebben om de drones te besturen en ze technisch te onderhouden, is nog een andere zaak. Daarom is het volgens mij essentieel dat we de politieke beslissing over de bewapening van de drones nu nemen, aangezien er nog een heel opleidingstraject aan voorafgaat.

Ik wil de collega's danken voor hun steun voor dit amendement. Dat toont aan dat de manier van werken in de commissie voor Landsverdediging over de partijgrenzen en over de grenzen van meerderheid en oppositie heen constructief kan zijn. Ik hoop dat dit in de toekomst ook steeds het geval zal zijn.

Onze fractie zal deze resolutie met volle overtuiging steunen.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

De bespreking is gesloten.
La discussion est close.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De stemming over het voorstel zal later plaatsvinden.
Le vote sur la proposition aura lieu ultérieurement.

13.13 Nabil Boukili (PVDA-PTB): (...)

Le **président**: Monsieur Boukili, il n'y a pas de débat sur une proposition de résolution.

13.14 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Monsieur le président, des propos un peu diffamatoires ont été tenus. Je voudrais réagir.

Le **président**: Vous n'avez pas été cité nommément.

13.15 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Il a parlé du PVDA.

Le **président**: Oui, mais nous sommes dans le Parlement, ici, monsieur Boukili. Nous avons des discussions politiques ici, c'est évident. Il est très important de rappeler ce petit détail. Il vous arrive à vous aussi de parler parfois de collègues d'autres partis, et même de partis sans nommer les collègues.

14 Wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 15 april 1994 betreffende de bescherming van de bevolking en van het leefmilieu tegen de uit ioniserende stralingen voortspruitende gevaren en betreffende het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (672/1-3)

14 Projet de loi portant modification de la loi du 15 avril 1994 relative à la protection de la population et de l'environnement contre les dangers résultant des rayonnements ionisants et relative à l'Agence fédérale de Contrôle nucléaire (672/1-3)

Algemene bespreking ***Discussion générale***

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

De rapporteur, de heer Thiébaud, verwijst naar het schriftelijk verslag.

14.01 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zal slechts op twee wijzigingen aan de FANC-wet ingaan.

Ten eerste, vandaag ligt er een wetgevend kader voor waardoor de financiering van het FANC, die grotendeels via de door de exploitant betaalde heffingen gebeurt, voortaan via dotaties mogelijk wordt. Door dotaties kan het agentschap gegarandeerd zijn wettelijke opdrachten vervullen.

De timing voor de aanvang van de dotaties hangt natuurlijk af van de procedures na de uitdienststelling door de exploitant. Morgenavond, mijnheer de minister, is het normaal gezien afgelopen voor Doel 1. De exploitant verwacht in maart voor Doel 3 en in juni voor Tihange 2 de aanvraag voor het verkrijgen van een ontmantelingsvergunning te zullen indienen. Conform de procedure is het de verwachting dat de vergunningen pas midden 2026 kunnen worden afgeleverd. Dat betekent dat de inkomsten voor het FANC pas in 2027 zouden afnemen.

In het wetsontwerp wordt met betrekking tot de dotaties ook gewezen op het belang van parlementair toezicht ter zake. Dat brengt ons bij de manier waarop de dotaties tot stand zullen komen. Onze fractie is er voorstander van dat het debat over die middelen en het gebruik ervan in de subcommissie voor de Nucleaire Veiligheid zou worden gevoerd.

Ten tweede, de wijziging met betrekking tot het vooronderzoek voor vergunningsaanvragen biedt het agentschap de mogelijkheid om ruimere ondersteuning van de entiteiten die het zelf heeft opgericht, te krijgen. Dan heb ik het over het hopelijk over afzienbare tijd op gang komen van een vooronderzoek in het kader van de diepe geologische eindberging.

Mijnheer de minister, uw collega Bihet – die door Franstalige journalisten al Atomic Bihet wordt genoemd – en bij uitbreiding de hele regering willen een breuk met het beleid van mevrouw Van der Straeten realiseren. De regering streeft naar koolstofarme en betaalbare energie en dat is niet het minst nucleaire energie. Goed zo, zouden wij zeggen. De regering wil de levensduur van Doel 4 en Tihange 3 niet met tien jaar, maar met nog eens tien jaar daarbovenop verlengen, komaf maken met de omstreden wet op de kernuitstap en bekijken of men de drie oudste reactoren, Doel 1, die morgenavond zal sluiten, Doel 2 en Tihange 1, kan openhouden. Zo wil de arizonaregering 4 gigawatt aan kerncentrales in de energiemix hebben en houden om op termijn ook werk te kunnen maken van de bouw van zowel grote centrales als kleine modulaire reactoren. Dat is, samengevat, zeer veel hernieuwd nucleair voluntarisme. Dat kan ook invloed hebben op de hoogte van de toekomstige dotatie en dus ook op de financiering van het FANC.

De regering kan dan wel de wettelijke sluitingsdata schrappen, er ligt nog geen enkele voorbereiding klaar voor de moderniseringswerken en er is vooralsnog geen sprake van de miljardeninvesteringen die nodig zijn om aan de nieuwste veiligheidsnormen te voldoen. Dat brengt me bij u, mijnheer de minister. U kunt zeggen dat de aspecten die onder de bevoegdheid van minister Bihet vallen, u niet aangaan, maar de veiligheidsnormen zijn wel uw zaak.

Aangezien u bevoegd bent voor nucleaire veiligheid, vraag ik u of u kunt bevestigen dat de nieuwe regering een studie heeft besteld om een vergelijking te maken met de veiligheidsnormen in andere landen, zoals de Verenigde Staten, Slovenië en Zweden, waar al levensduurverlengingen tot zestig jaar werden goedgekeurd. Wanneer verwacht u de resultaten?

Er is natuurlijk de realiteit. Die realiteit is de exploitant, ENGIE genaamd. Elke dag wordt groen licht verwacht van de Europese Commissie voor de deal met ENGIE, waarna die deal finaal in werking zou moeten treden. De pistes van bijkomende levensduurverlengingen noemt ENGIE vandaag ondenkbaar. Een bijkomende levensduurverlenging vergt vijf jaar voorbereiding en kernenergie is op lange termijn geen ambitie meer van ENGIE. Mijnheer de minister, eigenlijk komt het erop neer dat, als de regering meer kernenergie wil, dat onvermijdelijk zonder ENGIE zal zijn.

Blijkbaar is voor Atomic Bihet een doorstart van Tihange 1 de prioriteit. Hij sluit niet uit dat men in zee gaat met een andere exploitant. Dan kijkt iedereen onvermijdelijk richting EDF, de Franse nucleaire reus, want EDF is al voor de helft eigenaar van Tihange 1. Op papier laat de ENGIE-deal rond Doel 4 en Tihange 3 geen ruimte om een andere uitbater aan boord te halen, maar voor minister Bihet lijkt niets in steen gebeiteld. In zijn visie kunnen in onderling overleg contracten en wetten worden herschreven. Kunt u bevestigen dat de regering de piste-EDF zeer ernstig aan het verkennen is? Als een overnemer kan worden gevonden, is ENGIE niet alleen verlost van het miljardenrisico van het kernafval, maar ook de ontmanteling van de centrales, die zeker nog tot 2050 zal duren, kan ENGIE dan aan een ander overlaten.

Evolutie is het woord. Twintig jaar geleden was er niet alleen het tochtje van Bart De Wever naar Strépy, maar schreeuwde de toen nog kleine N-VA moord en brand over de uitverkoop door Verhofstadt van onze nucleaire productie aan Frankrijk. Vandaag is het misschien niet ondenkbeeldig dat Frankrijk, toch wel het beloofde land voor nogal wat mensen in de MR, onze nucleaire productie alsnog een doorstart zal kunnen bezorgen. Hoe de wereld kan draaien! Wie zei recent alweer dat politiek puur theater is? Ik dacht dat het collega Mahdi was. We hebben hier vandaag trouwens ook heel veel theater gezien en politiek is blijkbaar niet alleen vormelijk theater, maar soms ook wel inhoudelijk theater.

Voor een goed begrip, het Vlaams Belang zal het wetsontwerp uiteraard goedkeuren.

De **voorzitter**: Er zijn geen andere sprekers ingeschreven.

Mijnheer de minister, u hebt het woord.

14.02 Minister **Bernard Quintin**: Mijnheer Ravyts, de vragen zijn meer bedoeld voor mijn collega-minister Bihet. Ik heb geen antwoord wat de contacten met EDF betreft. Ik stel voor dat u de vragen aan minister Bihet stelt. Voor het overige staat alles in het regeerakkoord.

14.03 **Kurt Ravyts** (VB): Mijnheer de minister, u bent wel bevoegd voor de nucleaire veiligheid. Ik vroeg u heel concreet of er een studie is besteld om een vergelijking te maken met de veiligheidsnormen in andere landen. Hebt u daar weet van?

14.04 Minister **Bernard Quintin**: Ja, ik heb daar weet van. Ik kan u nu geen timing geven, maar ik zal hierop zeker terugkomen zodra ik u een preciezer antwoord kan geven.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen **Discussion des articles**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(672/3)**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(672/3)**

Het wetsontwerp telt 8 artikelen.
Le projet de loi compte 8 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 tot 8 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 à 8 sont adoptés article par article.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

Mededelingen

Communications

15 Vaste Commissie voor Taaltoezicht – Aanwijzing van de voorzitter – Ingediende kandidaturen

15 Commission permanente de contrôle linguistique – Désignation du président – Candidatures introduites

Overeenkomstig artikel 60, § 3, van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken wijst de Kamer de voorzitter van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht aan.

Conformément à l'article 60, § 3, des lois du 18 juillet 1966 coordonnées sur l'emploi des langues en matière administrative, la Chambre désigne le président de la Commission permanente de contrôle linguistique.

Overeenkomstig de beslissing van de plenaire vergadering van 17 oktober 2024 werd een oproep tot kandidaten bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 21 oktober 2024 voor het mandaat van voorzitter van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht.

Conformément à la décision de la séance plénière du 17 octobre 2024, un appel à candidats a été publié au *Moniteur belge* du 21 octobre 2024 pour le mandat de président de la Commission permanente de contrôle linguistique.

De volgende kandidaturen werden binnen de voorgeschreven termijn ingediend:

- de heer Patrick D'hondt (N), adjunct-directeur bij de beleidscel van de eerste minister;
- de heer Philippe Vande Casteele (N/F), advocaat aan de balie van Antwerpen;
- de heer Sven Vaneycken (N), adjunct-kabinetschef bij de beleidscel van de minister van Financiën;
- de heer Filip Vanheer (N), freelance consultant;
- de heer Jan Verleysen (N), zelfstandig ondernemer (gepensioneerd).

Les candidatures suivantes ont été introduites dans le délai prescrit:

- M. Patrick D'hondt (N), directeur adjoint à la cellule stratégique du premier ministre;
- M. Philippe Vande Casteele (N/F), avocat au barreau d'Anvers;
- M. Sven Vaneycken (N), chef de cabinet adjoint à la cellule stratégique du ministre des Finances;
- M. Filip Vanheer (N), consultant freelance;
- M. Jan Verleysen (N), entrepreneur indépendant (pensionné).

Behalve de heren Filip Vanheer en Jan Verleysen hebben de heren Patrick D'hondt, Philippe Vande Casteele en Sven Vaneycken de vereiste talenkennis kunnen aantonen.

À l'exception de MM. Filip Vanheer et Jan Verleysen, MM. Patrick D'hondt, Philippe Vande Casteele et Sven

Vaneycken ont pu démontrer la connaissance linguistique exigée.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 4 december 2024 stel ik u voor om de taalcertificaten van de heren Patrick D'hondt, Philippe Vande Casteele en Sven Vaneycken in aanmerking te nemen.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 4 décembre 2024, je vous propose de prendre en considération les certificats linguistiques de MM. Patrick D'hondt, Philippe Vande Casteele et Sven Vaneycken.

Daarnaast werden de heren Filip Vanheer en Jan Verleysen uitgenodigd om een taaltest via de FOD BOSA af te leggen om het taalcertificaat 'artikel 12' te behalen.

En outre, MM. Filip Vanheer et Jan Verleysen ont été invités à présenter un test linguistique pour l'obtention d'un certificat linguistique 'article 12' via le SPF BOSA.

Per e-mail van 29 januari 2025 deelde de FOD BOSA mee dat beide kandidaten niet slaagden voor de test. Par courriel du 29 janvier 2025, le SPF BOSA a communiqué que les deux candidats n'ont pas réussi le test.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 12 februari 2025, stel ik u voor om het curriculum vitae van de kandidaten die voldoen aan de benoemingsvoorwaarden over te zenden aan de politieke fracties en een hoorzitting met de kandidaten te organiseren in de commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 12 février 2025, je vous propose d'envoyer le curriculum vitae des candidats qui satisfont aux conditions de nomination aux groupes politiques et d'organiser une audition des candidats au sein de la commission de l'Intérieur, de la Sécurité, de la Migration et des Matières administratives.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

16 Federale Controle- en Evaluatiecommissie Euthanasie – Oproep tot kandidaten

16 Commission fédérale de contrôle et d'évaluation de l'euthanasie – Appel à candidats

Overeenkomstig de beslissingen van de plenaire vergaderingen van 12 en 19 december 2024 werd een oproep tot kandidaten in het *Belgisch Staatsblad* van 24 december 2024 bekendgemaakt met het oog op de voordracht van kandidaten voor de openstaande mandaten van de Federale Controle- en Evaluatiecommissie Euthanasie.

Conformément aux décisions des séances plénières des 12 et 19 décembre 2024, un appel à candidats a été publié au *Moniteur belge* du 24 décembre 2024 en vue de la présentation de candidats pour les mandats vacants de la Commission fédérale de contrôle et d'évaluation de l'euthanasie.

Het betreft de volgende mandaten:

- een mandaat van Nederlandstalig effectief lid voor de categorie '(emeritus) hoogleraar of docent in de rechten of advocaat';
- drie mandaten van plaatsvervangend lid voor de categorie '(emeritus) hoogleraar of docent in de rechten of advocaat';
- drie mandaten van plaatsvervangend lid voor de categorie 'doctor in de geneeskunde'.

Il s'agit des mandats suivants:

- un mandat de membre effectif néerlandophone pour la catégorie 'professeur (émérite) ou chargé de cours en droit ou avocat';
- trois mandats de membre suppléant pour la catégorie 'professeur (émérite) ou chargé de cours en droit ou avocat';
- trois mandats de membre suppléant pour la catégorie 'docteur en médecine'.

Voor de mandaten van plaatsvervangend lid dienen drie Nederlandstalige en drie Franstalige kandidaten te worden voorgedragen.

Pour les mandats de membre suppléant, trois candidats néerlandophones et trois candidats francophones doivent être présentés.

Er werden voldoende kandidaturen ingediend voor de voordracht van een Nederlandstalig effectief lid.
Les candidatures ont été introduites en nombre suffisant pour la présentation d'un membre effectif néerlandophone.

Er werden onvoldoende kandidaturen ingediend voor de mandaten van plaatsvervangend lid.
Les candidatures n'ont pas été introduites en nombre suffisant pour les mandats de membre suppléant.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 12 februari 2025 stel ik u voor een nieuwe oproep tot kandidaten in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken voor de mandaten van plaatsvervangend lid voor de categorieën '(emeritus) hoogleraar of docent in de rechten of advocaat' en 'doctor in de geneeskunde'.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 12 février 2025, je vous propose de publier au *Moniteur belge* un nouvel appel à candidats pour les mandats de membre suppléant pour les catégories 'professeur (émérite) ou chargé de cours en droit ou avocat' et 'docteur en médecine'.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

17 Federale Deontologische Commissie – Oproep tot kandidaten **17 Commission fédérale de déontologie – Appel à candidats**

Bij brief van 27 januari 2025 heeft mevrouw Monica De Coninck haar ontslag ingediend als lid van de Federale Deontologische Commissie (FDC) voor de categorie 'voormalige leden van Kamer/Senaat'.
Par lettre du 27 janvier 2025, Mme Monica De Coninck a introduit sa démission en qualité de membre de la Commission fédérale de déontologie (CFD) pour la catégorie 'anciens membres Chambre/Sénat'.

Overeenkomstig artikel 10, eerste lid, van de wet van 6 januari 2014 houdende oprichting van een Federale Deontologische Commissie dient de Kamer in een vervanger te voorzien voor de resterende duur van een opengevalen mandaat.

Conformément à l'article 10, premier alinéa, de la loi du 6 janvier 2014 portant création d'une Commission fédérale de déontologie, la Chambre doit prévoir un remplaçant pour la durée restante d'un mandat devenu vacant.

Het mandaat van mevrouw Monica De Coninck verstrijkt op 27 februari 2027.
Le mandat de Mme Monica De Coninck échoit le 27 février 2027.

De commissie bestaat uit zes Nederlandstalige leden en zes Franstalige leden, van wie telkens één (gewezen) magistraat of (gewezen) hoogleraar, drie voormalige leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers en/of de Senaat en twee voormalige mandatarissen.

La commission se compose de six membres francophones et six membres néerlandophones, dont pour chaque rôle linguistique un (ancien) magistrat ou (ancien) professeur, trois anciens membres de la Chambre des représentants et/ou du Sénat et deux anciens mandataires.

Ten hoogste twee derde van de leden mogen van hetzelfde geslacht zijn.
Deux tiers au maximum des membres peuvent être du même sexe.

Aangezien de Federale Deontologische Commissie na het eerder ingediende ontslag van de heer Etienne Knoops en het ontslag van mevrouw Monica De Coninck vijf vrouwelijke en vijf mannelijke leden telt, heeft de Kamer de keuzevrijheid om een vrouwelijk of mannelijk lid aan te wijzen.

Vu que la Commission fédérale de déontologie compte cinq membres de sexe féminin et cinq membres de sexe masculin après la démission préalablement introduite de M. Etienne Knoops et la démission de Mme Monica De Coninck, la Chambre a la liberté de choix dans la désignation d'un membre de sexe féminin

ou masculin.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 12 februari 2025, stel ik u voor een oproep tot kandidaten in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken voor het mandaat van Nederlandstalig lid van de Federale Deontologische Commissie voor de categorie 'voormalige leden Kamer/Senaat'.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 12 février 2025, je vous propose de publier au *Moniteur belge* un appel à candidats pour le mandat de membre néerlandophone de la Commission fédérale de déontologie pour la catégorie 'anciens membres Chambre/Sénat'.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

18 Inoverwegingnemeningen

18 Prises en considération

In de laatst rondgedeelde agenda komt een lijst van voorstellen voor waarvan de inoverwegingneming is gevraagd.

Vous avez pris connaissance dans l'ordre du jour qui vous a été distribué de la liste des propositions dont la prise en considération est demandée.

Indien er geen bezwaar is, beschouw ik de inoverwegingneming van deze voorstellen als aangenomen. Overeenkomstig het Reglement worden die voorstellen naar de bevoegde commissies verzonden.

S'il n'y a pas d'observations à ce sujet, je considère la prise en considération de ces propositions comme acquise. Je renvoie les propositions aux commissions compétentes conformément au Règlement.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Urgentieverzoeken

Demandes d'urgence

18.01 Farah Jacquet (PVDA-PTB): Monsieur le président, nous demandons l'urgence sur notre proposition de résolution, n° 694/1.

En tant que cheminote, je me place aussi du côté des usagers. Le secteur ferroviaire ne sera pas épargné par les mesures prises par ce nouveau gouvernement. On parle d'économies prévues se chiffrant en centaines de millions alors qu'au contraire, il conviendrait d'investir davantage tant au bénéfice des travailleurs que de celui des usagers. L'investissement en personnel doit être doublé d'investissements dans l'accessibilité des gares. Or, ces dernières années, de nombreux guichets ont été fermés tandis que beaucoup d'autres ont vu leurs horaires d'ouverture considérablement réduits. Cela signifie qu'il y a beaucoup moins de personnel pour aider les usagers; les seniors rencontrant des difficultés; les personnes en situation de handicap ou celles qui sont confrontées à la fracture numérique.

Face à ces projets de réductions budgétaires et de fermetures de points d'arrêt de trains, nous demandons en urgence que les guichets fermés soient rouverts et un abandon des fermetures nouvellement prévues. C'est la raison pour laquelle nous demandons l'urgence aujourd'hui.

De **voorzitter**: Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.

De urgentie wordt verworpen bij zitten en opstaan.

L'urgence est rejetée par assis et levé.

18.02 Marijke Dillen (VB): Mijnheer de voorzitter, wij vragen de urgentie voor het wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek voor wat betreft de uitbreiding van het toepassingsgebied en de maximumtermijn van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, nr. 698/1.

Collega's, de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank betreft een bijkomende straf die de mogelijkheid biedt om veroordeelden voor bepaalde zware strafbare feiten ook na hun strafeinde nog onder controle en toezicht te plaatsen. Dit voorstel wenst de geldende maximumtermijn van de terbeschikkingstelling die vandaag 15 jaar bedraagt te verlengen tot een levenslange periode. Alleen op dergelijke manier kan de maatschappij optimaal beschermd worden tegen psychopaten en seksuele roofdieren.

Wij pleiten ook voor het uitbreiden van het toepassingsgebied van de terbeschikkingstelling, dat vandaag beperkt is. Wij vragen ook aandacht voor opzettelijke misdrijven met minderjarige dodelijke slachtoffers en voor terroristische misdrijven.

Collega's, het uitgangspunt voor de terbeschikkingstelling is dat sommige personen die veroordeeld zijn voor bijzonder zware strafrechtelijke inbreuken ook na het uitzitten van hun straf nog steeds een bijzonder groot gevaar kunnen betekenen voor de openbare veiligheid in het algemeen en de veiligheid van de burgers in het bijzonder.

Collega's, ik heb vanmiddag de minister van Justitie ondervraagd over de onaanvaardbare vroegtijdige vrijlating van een moordenaar die veroordeeld was tot 25 jaar en die al na 8 jaar vrijkwam, zonder enige vorm van verdere begeleiding. Dat is absoluut onaanvaardbaar. Dat gebeurde ondanks het feit dat experts tijdens de procedure heel uitdrukkelijk hadden gewaarschuwd dat hij een gevaar betekende voor de samenleving.

Los van het feit dat dergelijke zware criminelen hun straf volledig moeten uitzitten – dat is een andere discussie – moeten ze ook levenslang ter beschikking van de strafuitvoeringsrechtbank kunnen worden gesteld. Ik reken dan ook op de verantwoordelijkheidszin van iedereen om dit wetsvoorstel met prioriteit te behandelen.

De **voorzitter**: Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.
Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.

*De urgentie wordt verworpen bij zitten en opstaan.
L'urgence est rejetée par assis et levé.*

Naamstemmingen

Votes nominatifs

18.03 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik heb een stemafspraak met de heer Michel De Maegd.

De **voorzitter**: Waarvan akte.

19 Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, met het oog op technische aanpassingen in verband met de commissie voor de opvolging van de militaire missies en de commissie belast met de controle op de legeraankopen en -verkopen (637/4)

19 Proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants, en vue d'y apporter des adaptations techniques relatives à la commission de suivi des missions militaires et à la commission chargée du contrôle des achats et des ventes militaires (637/4)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 1)		
Ja	134	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	134	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel aan. Deze wijziging zal worden bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*. (637/5)

En conséquence, la Chambre adopte la proposition. La présente modification sera publiée au *Moniteur belge*. (637/5)

20 Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers tot vervanging van artikel 163quater, betreffende de deelname van de Kamerleden aan de werkzaamheden (650/4)

20 Proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants, remplaçant l'article 163quater, relatif à la participation des députés aux travaux (650/4)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (Nee)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (Non)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 2)		
Ja	81	Oui
Nee	23	Non
Onthoudingen	33	Abstentions
Totaal	137	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel aan. Deze wijziging zal worden bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*. (650/5)

En conséquence, la Chambre adopte la proposition. La présente modification sera publiée au *Moniteur belge*. (650/5)

Reden van onthouding? (Nee)

Raison d'abstention? (Non)

21 Voorstel van resolutie betreffende het bewapenen van UAS capaciteiten van Defensie (370/6)

21 Proposition de résolution visant à armer les capacités UAS de la Défense (370/6)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (Nee)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (Non)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 3)</i>		
Ja	100	Oui
Nee	14	Non
Onthoudingen	23	Abstentions
Totaal	137	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van resolutie aan. Het zal ter kennis van de regering worden gebracht. **(370/7)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de résolution. Il en sera donné connaissance au gouvernement. **(370/7)**

Reden van onthouding? *(Nee)*

Raison d'abstention? *(Non)*

22 Wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 15 april 1994 betreffende de bescherming van de bevolking en van het leefmilieu tegen de uit ioniserende stralingen voortspuitende gevaren en betreffende het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (672/3)

22 Projet de loi portant modification de la loi du 15 avril 1994 relative à la protection de la population et de l'environnement contre les dangers résultant des rayonnements ionisants et relative à l'Agence fédérale de Contrôle nucléaire (672/3)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 4)</i>		
Ja	134	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	134	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(672/4)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(672/4)**

23 Goedkeuring van de agenda

23 Adoption de l'ordre du jour

We moeten overgaan tot de goedkeuring van de agenda voor de vergadering van volgende week.

Nous devons procéder à l'approbation de l'ordre du jour de la séance de la semaine prochaine.

Zijn er dienaangaande opmerkingen? *(Nee)*

Y a-t-il une observation à ce sujet? *(Non)*

Bijgevolg is de agenda aangenomen.

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 20 februari 2025 om 14.15 uur.

La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 20 février 2025 à 14 h 15.

De vergadering wordt gesloten om 18.06 uur.

La séance est levée à 18 h 06.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 56 PLEN 031 bijlage.

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 56 PLEN 031 annexe.

**DETAIL VAN
NAAMSTEMMINGEN****DE DETAIL DES
NOMINATIFS VOTES**

Vote nominatif - Naamstemming: 1

Oui	134	Ja
-----	-----	----

Aerts Staf, Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Coenegrachts Steven, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daems Greet, Daenen Nele, Daerden Frédéric, D'Amico Roberto, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Delcourt Catherine, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Sutter Petra, Dethier Simon, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, De Witte Kim, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Dubois Xavier, Dufrane Anthony, Eggermont Natalie, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hedebouw Raoul, Jacquet Farah, Jadoul Pierre, Keuten Dieter, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Meuleman Brent, Michel Mathieu, Moscufo Nadia, Mutyebele Ngoi Lydia, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Ribaudou Julien, Ronse Axel, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Sneppe Dominiek, Soete Jeroen, Somers Werner, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tonniau Robin, Tourneur Aurore, Truyma Lieve, Van Belleghem Francesca, Vanbesien Dieter, Vandenberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Vandenbroucke Joris, Van den Heuvel Koen, Vander Elst Kjell, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoecke Alexander, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Lommel Reccino, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Rooy Sam, Van Tigchelt Paul, Van Vaerenbergh Kristien, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Verkeyn Charlotte, Vermeersch Wouter, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Non	0	Nee
-----	---	-----

Abstentions	0	Onthoudingen
-------------	---	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 2

Oui	81	Ja
-----	----	----

Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Buysrogge Peter, Coenegrachts Steven, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, De Knop Irina, Delcourt Catherine, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoortere Kathleen, De Roover Peter, Dethier Simon, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Lejeune Marc, Mahdi Sammy, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Michel Mathieu, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ronse Axel, Safai Darya, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Soete Jeroen, Taton Julie, Tourneur Aurore, Truyma Lieve, Vandenberg Victoria, Vandenbroucke Joris, Van den Heuvel Koen, Vander Elst Kjell, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van

Tigchelt Paul, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Non	23	Nee
-----	----	-----

Aerts Staf, Almaci Meyrem, Bilmez Kemal, Boukili Nabil, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Sutter Petra, De Witte Kim, Eggermont Natalie, Hedeboom Raoul, Jacquet Farah, Maouane Rajae, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Ribaud Julien, Schlitz Sarah, Tonniau Robin, Vanbesien Dieter, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan

Abstentions	33	Onthoudingen
-------------	----	--------------

Aouasti Khalil, Bayet Hugues, Bury Katleen, Courard Philippe, Daerden Frédéric, Dedonder Ludivine, Depoortere Ortwin, Dermagne Pierre-Yves, Désir Caroline, De Smet François, Dillen Marijke, Keuten Dieter, Lacroix Christophe, Legasse Dimitri, Moons Kurt, Mutyebele Ngoi Lydia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Ravyts Kurt, Sneppe Dominiek, Somers Werner, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Troosters Frank, Van Belleghem Francesca, Van Hoecke Alexander, Van Lommel Reccino, Van Quickenborne Vincent, Van Rooy Sam, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Vermeersch Wouter

Vote nominatif - Naamstemming: 3

Oui	100	Ja
-----	-----	----

Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Coenegrachts Steven, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, De Knop Irina, Delcourt Catherine, Demesmaecker Eva, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, De Smet François, Dethier Simon, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Jadoul Pierre, Keuten Dieter, Kompany Pierre, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Lejeune Marc, Mahdi Sammy, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Michel Mathieu, Moons Kurt, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Ponthier Annick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Ronse Axel, Safai Darya, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Sneppe Dominiek, Soete Jeroen, Somers Werner, Taton Julie, Tourneur Aurore, Troosters Frank, Truyma Lieve, Van Belleghem Francesca, Vandeberg Victoria, Vandenbroucke Joris, Van den Heuvel Koen, Vander Elst Kjell, Van Hoecke Alexander, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Lommel Reccino, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Rooy Sam, Van Tigchelt Paul, Van Vaerenbergh Kristien, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Verkeyn Charlotte, Vermeersch Wouter, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Non	14	Nee
-----	----	-----

Bilmez Kemal, Boukili Nabil, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Witte Kim, Eggermont Natalie, Hedeboom Raoul, Jacquet Farah, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Ribaud Julien, Tonniau Robin, Van den Bosch Annik

Abstentions	23	Onthoudingen
-------------	----	--------------

Aerts Staf, Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bayet Hugues, Courard Philippe, Daerden Frédéric, Dedonder Ludivine, Dermagne Pierre-Yves, Désir Caroline, De Sutter Petra, Lacroix Christophe, Legasse Dimitri, Maouane Rajae, Mutyebele Ngoi Lydia, Prévot Patrick, Schlitz Sarah, Thémont

Sophie, Thiébaud Éric, Vanbesien Dieter, Vandemaele Matti, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Quickenborne Vincent

Vote nominatif - Naamstemming: 4

Oui	134	Ja
-----	-----	----

Aerts Staf, Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Coenegrachts Steven, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daems Greet, Daenen Nele, Daerden Frédéric, D'Amico Roberto, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Delcourt Catherine, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Sutter Petra, Dethier Simon, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, De Witte Kim, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, Eggermont Natalie, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hedebouw Raoul, Jacquet Farah, Jadoul Pierre, Keuten Dieter, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Meuleman Brent, Michel Mathieu, Moons Kurt, Moscufo Nadia, Mutyebele Ngoi Lydia, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Ribaud Julien, Ronse Axel, Safai Darya, Scourneau Vincent, Sneppe Dominiek, Somers Werner, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tonniau Robin, Tourneur Aurore, Troosters Frank, Truyma Lieve, Van Belleghem Francesca, Vanbesien Dieter, Vandenberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Vandenbroucke Joris, Van den Heuvel Koen, Vander Elst Kjell, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoecke Alexander, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Lommel Reccino, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Rooy Sam, Van Tigchelt Paul, Van Vaerenbergh Kristien, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Verkeyn Charlotte, Vermeersch Wouter, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Non	0	Nee
-----	---	-----

Abstentions	0	Onthoudingen
-------------	---	--------------